AVE MARIA

ŠT. 2 – LETNIK 110 – FEBRUAR 2018

AVE MARIA
je spletno nadaljevanje mesečnika istega imena, ki so ga v letih 1909 do 2016 v tisku izdajali slovenski frančiškani v ZDA.

Izhaja na spletni strani:
www.avemaria-izlemonta.com

Urednik:
p. Bernardin Sušnik, OFM
Černetova 20,
1000 Ljubljana, Slovenija
Tel.: (01) 583-7272
e-mail: bernardin@susnik.si

Dostop do spletne strani je prost.
Kopiranje je prosto.

AVE MARIA

VSEBINA – FEBRUAR 2017

33 KOLEDAR
UREDNIK VAM – *p. Bernardin Sušnik*
34 SLUŽBA BESEDE – *p. Bernardin Sušnik*
36 KDOR BOGA LJUBI, GA POZNA – *sv. Avguštin*
ŠE ENA OD DVANAJSTERIH ROŽ MARIJI MISIJONARKI – *p. Vladimir Kos*
37 IGNACIJ KNOBLEHAR – *Franc Jaklič*
38 BRALI SMO ... – *razni viri*
40 PUSTNE NORČIJE – *Niko Kuret*
44 sveta zgodovina: NA SVATBI V KANI
46 "V TVOJEM NAROČJU, JERUZALEM" – *Henri Daniel-Rops*
48 papežev verouk: VIII. NEKATOLIŠKI KRISTJANI – *Frančišek*
49 JEZUSOVO DAROVANJE – SVEČNICA
MOLITVENI NAMEN ZA FEBRUAR 2018
50 VERUJEM V VEČNO ŽIVLJENJE – *p. Bruno Korošak*
52 KAJ SO REKLI O SMRTI
53 PEPELNICA
54 naša kultura: PETER BUTKOVIČ–DOMEN – *Andrej Praznik*
55 preganjanje kristjanov: TANZANIJA – *Porte Aperte*
56 islam: DVOJNA MERA – *Mitja Iršič*
59 TUDI TO JE ISLAM
60 misijoni: O MOJ JEZUS, ŠE 1.159 STOPNIC NAVZGOR! – *p. Vladimir Kos*
61 "za narodov blagor": PRAZNOVANJE POLITIČNIH ZOMBIJEV – *p. Bernardin Sušnik*
64 NA JUTROVEM – Jurij Trunk

GOSPA SVETA na Koroškem stoji na griču nad ravnino, ki se razprostira proti Krnskemu gradu in je zibelka slovenstva in naše prve državnosti. Tam so obhajali v slovenščini obred ustoličevanja knezov, kar predstavlja edinstven primer, kako ljudstvo podeljuje oblast izbranemu. Tu je bilo tudi središče oznanjevanja evangelija slovenskim častilcem Svetovida, Svaruna in Žive. Prvi misijonar in škof med Slovenci je bil sveti Modest, po vsej verjetnosti Irec, ki je preko Salzburga prišel misijonarit med Slovence na željo karantanskega kneza Hotimirja in je postavil kot svojo stolnico prvo cerkev, ki je bila predhodnica današnje. Sedanja cerkev pri Gospe Sveti je poznogotska, sezidana med leti 1430 in 1459. Je triladijska s tremi kori, polna čudovitih gotskih gradbenih okraskov, slikarij in baročne oltarne opreme. Izjemno lep je baročni glavni oltar, v katerem na sredi kraljuje kip Matere Božje. Z njenega obraza odseva posebna lepota. Legenda pravi, da sta ta kip pripeljala tuja trgovca z vozom iz Beljaka. Konja namreč nista hotel peljati kipa v Italijo, od koder je bilo naročilo, ampak sta se obrnila in se ustavila šele pred cerkvijo Gospe Svete. V kapeli stranske ladje je grob sv. Modesta, graditelja prve cerkve († 772). Njegove relikvije počivajo v rimskem otroškem sarkofagu, oltar je pa verjetno še iz njegovega časa. Gospa Sveta je še danes cilj mnogih romanj.

Grob sv. Modesta

Nekaj februarskih godov: škof in mučenec *Blaž* in frančiškanski misijonar *Odorik iz Pordenona* (oba 3.); devica in mučenka *Agata* (5.); japonski mučenci *Peter Krstnik, Pavel Miki in tovariši* (6.); devica in mučenka *Apolonija* (9.); redovnica, sestra sv. Benedikta *Sholastika* (10.); *Lurška Mati Božja* (11.); izven Slovenije slovanska apostola *Ciril in Metod* (14.); dominikanec in slikar *Angelico da Fiesole* (18.); škof in cerkveni učitelj *Peter Damiani* (21.); spokornik *Konrad Confalonieri* (19.) in opat *Roman* (28).

FEBRUAR – SVEČAN

1 Č Brigita Irska, dev.; Pionij, muč.; Sever, šk.; Peter Antiohijski, pušč.;
2 P JEZUSOVO DAROVANJE (SVEČNICA); PRVI PETEK; Simeon in Ana;
3 S PRVA SOBOTA; Blaž, šk., muč.; Odorik iz Pordenona, red.; Oskar, šk.;

4 N **5. NEDELJA MED LETOM;** Jožef Leoniški, red.; Hraban Maurus, šk.; Janez de Britto, muč.; Andrej Corsini, red., šk.;
5 P Agata, dev., muč.; Albuin in Ingenuin, šk.;
6 T Peter Krstnik, Pavel Miki in tov., japonski muč.; Teofil, muč.; Amand Belgijski, šk.
7 S Egidij od sv. Jožefa, red.; Koleta, red.;
8 Č Hieronim Emiliani, red.; Janez de Matha, red. ust.; Jakoba Frangipani, red.;
9 P Apolonija, dev., muč.; Nikefor, muč.; Sabin, šk.; Mihael Febres Cordero, red.;
10 S Sholastika, dev.; Viljem, pušč.;

11 N **6. NEDELJA MED LETOM;** Lurška Mati božja, Cedmon, red.; Saturnin, muč.;
12 P Evlalija, muč.; Benedikt Anianski, op.;
13 T Katarina Ricci, dev.; Gregor II., pap.;
14 S PEPELNICA; Ciril in Metod, slovanska apostola *(izven Slovenije)*; Valentin (Zdravko), muč.; Ivana Valoiška, red. ust.;
15 Č Jordan Saški, red.; Sigefrid Švedski, šk.;
16 P Julijana iz Nikomedije, muč.; Onezim, šk.;
17 S Sedem ustanoviteljev servitov.; Luka Belludi, red.; Frančišek Clet, muč.;

18 N **1. POSTNA NEDELJA;** Simeon, šk., muč.; Angelico da Fiesole, red., slikar;
19 P Konrad Confalonieri, spok.; Julijan, muč.;
20 T Silvan, muč.; Leon, šk.; Sadot, muč.;
21 S Peter Damiani, šk., c. uč.; Irena, dev.;
22 Č Sedež apostola Petra; Pashazij, šk.;
23 P Polikarp iz Smirne, šk., muč.; Dositej, red.;
24 S Matija, ap. *(v Sloveniji)*; Sergij, šk.;

25 N **2. POSTNA NEDELJA;** Feliks II., pap.;
26 Egiptovski mučenci; Porfirij, šk.;
27 Gabriel od Žalostne Matere Božje, red.;
28 Roman, op.; Ožbolt, šk.; Hilarij, pap.;

Če na svečnico deži,
se kmalu pomlad oglasi.

Če na svečnico sneži,
se vigred že glasi.

Če se Polona (9.) v soncu odtaja,
v mokrem poletju gob preostaja.

Sveti Valentin (14.)
ima ključe od korenin.

UREDNIK VAM

Zaradi letošnje dokaj zgodnje velike noči se zgodaj začenja tudi *posti čas.* **Pepelnica** bo namreč 14. februarja. *Postna postava* letos ostane enaka, kot je bila prejšnja leta. Pozna dve obliki posta: zdržek od mesa in pritrganja v jedi. Zdržek od mesa veže vse tiste, ki so že izpolnili 14. leto starosti, pritrganje v jedi pa tiste, ki so dopolnili 21 let starosti in še niso začeli 60. leta. Obe obliki, zdržek od mesa in pritrganje v jedi sta obvezna na pepelnico in veliki petek. Samo zdržek od mesa je zapovedan vse petke v postu. Na ostale petke v letu je zdržek od mesa mogoče nadomestiti s kako molitvijo ali dobrim delom.

Ko smo že pri postni postavi, ne bo odveč nekaj besed o postu samem. Dejstvo je, da je na svetu dosti ljudi, ki so v post prisiljeni, saj nimajo dovolj niti za svoj vsakdanji kruh. So dežele, kjer ljudje dobesedno umirajo od lakote. Vzrokov za to je lahko več. Vzrok so lahko naravne ujme, ki uničujejo pridelke, ali ljudje, ki – krivi ali nekrivi – ne znajo umno kmetovati in pametno gospodariti, ali celo vlade, ki zaradi svoje nekompetentnosti ali že propadlih ideologij, spravijo državo v skrajno revščino, kot se to dogaja v Venezueli, kjer ljudje dobesedno brskajo po smeteh v iskanju česa užitnega. Naš post seveda tem ne more koristiti neposredno, lahko jim pa pokažemo svojo *solidarnost,* zaleže pa tudi kot *molitev in pokora* za izboljšanje sveta. Po drugi strani pa je problem razvitega sveta *prenažiranje.* Dovolj je slediti medmrežju, kjer se stalno pojavljajo recepti in tehnike za shujšanje. Nedavno je po internetu zaokrožila celo fotografija poslanke slovenskega parlamenta, ki se pri obloženi mizi maši s hrano. In kot da to ni dovolj je to prav tista oseba, ki je pela hvalnice venezuelskemu režimu, ki je spravil deželo v lakoto, saj v videu, objavljenem na Facebook strani veleposlaništva Republike Venezuele v Sloveniji, nagovarja venezuelsko ljudstvo in jih roti, naj nikar ne odstopajo od pridobitev svoje socialistične revolucije, kot smo odstopili Slovenci z osamosvojitvijo. Naš post vsekakor ni samo spokorno dejanje, ki izvira iz vere, ampak tudi zdravilen postopek, ki koristi našemu zdravjul

Letošnja zima nam je do konca januarja z mrazom še dokaj prizanašala, ne pa z dežjem. Seveda pa to še ne pomeni, da je zime konec – lahko se zgodi, kot je že bilo leta 1952 ko so glavne "pošiljke" snega prišle šele v drugi polovici februarja in celo v marcu.

Z letošnjim letom je v vsaki številki komentarjem nedeljskih mašnih besedil odmerjeno več prostora. Razširili so se na dve sosednji strani. Na dveh sosednjih straneh so tudi novice pod naslovom "Brali smo …". Seveda je dve strani hkrati mogoče videti samo na računalniku s primerno nastavitvijo in razširjenjem okna. Tiskati jih pa v tej obliki ne bi imelo smisla, ker bi na običajnem formatu papirja (A4) besedila ne bilo mogoče brati.

p. Bernardin

Kjer oče kaznuje in mati pomiluje - odgoja taka je prazna tlaka

slovenski pregovor

4. februar
5. nedelja med letom
OZDRAVLJAL JE BOLNIKE
Mr 1,29-39

Odlomek o ozdravljanju bolnikov podrobno razlaga, kako se Jezusovo zmagoslavje nadaljuje, ko kaže svojo moč tudi izven shodnice, in sicer v Petrovi hiši in pred njo (zmagoslavje se je začelo v shodnici, kjer je izgnal nečistega duha; odlomek je bil predmet razlage prejšnjo nedeljo) in je sestavljen iz treh različnih delov. Najprej gre za ozdravljenje Petrove tašče. Za to ozdravljenje je značilno, da se ne zgodi več v shodnici, kakor prejšnja, ampak na domu. Zgodi se brez besed. Matej in Luka popravljata Markovo poročilo in povesta, da se je Jezus približal bolni, jo prijel za roko in dvignil; Luka celo dodaja, da je Jezus "zapovedal vročici". Vsekakor pa se to še vedno zgodi v soboto, čeprav so farizeji tisti dan že očitali Jezusu, da v soboto ne bi smel ozdravljati. V drugem delu gre za ozdravljenja, za katerih število ne zvemo, se pa zgode po sončnem zahodu, ko je sobota že minila, in to na prostem, tako rekoč mimogrede. Poročilo govori le, da je ozdravil "veliko bolnikov z različnimi boleznimi in izgnal veliko demonov"; danes bi rekli, da je ozdravil telesno in umsko bolne. Zadnji del pa govori o Jezusovi prečuti noči v molitvi in odločitvi, da gre v bližnje kraje, kjer svoje učence povezuje z ozdravljanjem. Kakor koli gledamo, vedno ugotovimo, da so bili čudeži nad človeškim telesom pri Jezusu vedno storjeni nekako mimogrede. Včasih je omenjeno, da so se mu bolni zasmilili, drugič spet usliši njihovo prošnjo, velikokrat celo prepove, da bi o tem govorili (čeprav ga nekateri v tem niso ubogali), nikoli pa ni s čudeži poskušal dokazati svojega božanstva, kar se sklada z njegovo odločitvijo ob skušnjavah v puščavi, ko je zavrnil hudičevo ponudbo čudežnega skoka s tempeljskega obzidja. Tudi pri čudežih je bilo glavno vedno učenje, torej oznanjevanje. Če pa pri tem upoštevamo še Jezusovo izjavo, da se mu ljudje zde kakor ovce brez pastirja, torej nevedni in nepoučeni, lahko ugotovimo, da gre pri ozdravljanju telesnih bolezni v bistvu za isto stvar: zdraviti je treba celotnega človeka. Medicina je to že davno odkrila, v vsakdanjem življenju pa se tega le premalo zavedamo. Kot je pri vzgoji treba skrbeti za celotnega človeka, mora tudi skrb za zdravje obsegati telesno in duhovno plat posameznika. Poleg tega je treba upoštevati, da je Kristus še vedno "skriti Bog", ki ga je zgolj preko čudežev nemogoče odkriti. Nič koliko čudežev pozna zgodovina, pa vendar nevera še vedno gospoduje in se celo širi in le redki so, ki so vero spoznali po čudežih. Kristusa razkriva njegov nauk in oznanjevanje, ki ga posreduje Cerkev preko svojega učiteljstva. Seveda nekateri odklanjajo njeno sredniško nalogo, vendar to ne spremeni dejstva, da je Kristus hotel tako in da trdovratno upiranje njegovi volji ne vodi nikamor.

11. februar
6. nedelja med letom
JEZUS OZDRAVI GOBAVCA
Mr 1,40-45

Ozdravljenje gobavca, o katerem govori evangelij 6. nedelje med letom, je opisano popolnoma drugače, kot prejšnji Jezusovi čudeži nad obsedencem v shodnici v Kafarnaumu in ozdravljenju Petrove tašče ter mnogih drugih še isti večer. Najprej preseneča, da pripoved nima uvoda, ki bi navedel čas, kraj in ostale okoliščine čudeža. Poleg tega evangelist ne uporablja besede "ozdraviti", ampak "očistiti". Sicer poročilo kaže vse značilne točke "pripovedi o čudežih": srečanje gobavca s čudodelcem; prošnja za ozdravljenje, posebej poudarjena tako, da bolni prosi na kolenih; ganjenje čudodelca; gesta stegnjene roke in dotik bolnega kot sredstvo za podelitev lastne moči; beseda, ki povzroči ozdravljenje; ugotovitev ozdravljenja; javno priznanje ozdravljenja s tem, da se pokaže duhovniku; izredno širjenje novice o tem dogodku. Gobavost v Jezusovem času ni pomenila samo bolezni, kot vse druge, ampak tudi obredno nečistost, ker je gobavca izključila iz človeške družbe in ga prisilila v osamljenost. Danes bi rekli, da je to bila krivica do bolnega človeka, v tedanji družbi pa se je tega očitno zavedal samo Jezus, zato evangelist pri opisovanju Jezusa ne poudari samo njegove usmiljenosti, ampak tudi užaljenost – pa ne zaradi bolnika, ampak zaradi odnosa, ki ga je imela družba do njega. To kaže evangelistova pripomba, da ga je Jezus »s strogimi besedami poslal ven,« kar je le bled prevod grškega originala, ki ga slovenski standardni prevod bolje prevaja: »Jezus ga je brž jezno poslal ven ...« S tem je tudi jasno označeno, da Jezusova ozdravljanja niso samo izraz njegovega usmiljenja do posameznika, ampak imajo tudi družbeno razsežnost: vrniti ozdravljenega nazaj na njegovo mesto v družbi. In ko ga ozdravi, poroča evangelist, mu naroči, naj se gre pokazat duhovniku in prinese običajni dar, da bo "njim" v pričevanje. Katerim "njim"? Očitno tistim, ki jim je bila glavna skrb, da se je starozavezna postava izvajala z vso strogostjo, ne glede na to, koliko je pri tem prizadeta bolnikova osebnost in njegove pravice. Očistiti ga torej pomeni vrniti mu položaj, ki mu v družbi pripada. Gobavosti modernega časa, ki izrine človeka iz družbe in ga postavi na njen rob, nikakor ne manjka. Dali bi ji lahko različna imena: revščina, neuspeh, rasa, politična pripadnost, vera… In ni treba gledati samo revne države, kjer se večina bori za obstanek in živi pod pragom revščine. Tudi v najbolj razvitih deželah take gobavosti kar mrgoli, da o svoji domovini niti ne govorimo, kjer je še vedno občutno razlikovanje med tistimi, ki so "naši" in tistimi, ki to niso; med "prvorazrednimi", ki so jim na razpolago vsa državna korita, in "drugorazrednimi", ki so marsikje prikrajšani za osnovne človekove pravice, in to celo na sodiščih, ki bi morala biti zgled nepristranskosti.

BESEDE

18. februar
1. postna nedelja
SATAN SKUŠA JEZUSA V PUŠČAVI
Mr 1,12-15

Na začetku posta sta dva kratka odlomka iz začetka Markovega evangelija: prvi o Jezusovem štiridesetdnevnem bivanju v puščavi, kjer ga je satan skušal. Ta spada še v uvod evangelija. Drugi pa je o začetku Jezusovega javnega delovanja v Galileji neposredno po tem, ko so Janeza Krstnika vrgli v ječo. Lahko bi ju označili tudi takole: prvi odlomek rešuje vprašanje načina bodočega Kristusovega oznanjevanja, drugi pa vprašanje posledic tega oznanjevanja. Puščava v Svetem pismu ne pomeni zapuščenega kraja, kot ga pojmujemo mi, ampak kraj, kjer se človek srečuje z Bogom. Ni brez vzroka muslimansko pojmovanje, ki puščavo označuje kot Alahov vrt. Umik v plodno samoto pred važnimi odločitvami ali spremembami v Svetem pismu ni redek in število štirideset označuje pripravo na nekaj usodnega: štirideset dni in štirideset noči je deževalo pred vesoljnim potopom (1 Mz 7,12), potop je trajal štirideset dni (1 Mz 7,17), Mojzes je bil na gori štirideset dni in štirideset noči, preden je prejel plošče zapovedi (2 Mz 24,18; 34,28), Izraelci so štirideset let blodili po puščavi (4 Mz 32,13), Filistejec Goljat se je nastavljal pred Izraelci štirideset dni (1 Sam 17,16), Elija je hodil štirideset dni in štirideset noči do Božje gore Horeb (1 Kr 19,8), Jona je grozil, da bodo čez štirideset dni Ninive razdejane (Jon 3,4). Duh, ki vodi Jezusa v puščavo, ga vodi v trdo borbo, ki jo evangelist opiše z besedami, da je živel med zvermi in ga je satan skušal. Satanova skušnjava pomeni, da se mora odločiti, ali bo svoje oznanjevanje naslanjal na svojo čudežno moč (satan ga postavi na vrh templja in ga izziva, naj se vrže dol – Mt 4,5-7; Lk 4,9-12). Angeli so mu stregli: Jezus v tej borbi zmaga. Evangelij bo oznanjal z besedo in zgledom in ne s svojo močjo čudodelca. Tu gre za označitev Božje bližine prav zato, ker se je satanu uprl. Prav isto je v življenju vsakega kristjana. Božjo bližino in varstvo si je treba zaslužiti, s trdo borbo, ki jo življenje nalaga vsakomur, ki hoče živeti po krščanskih načelih. Drugi odlomek nam pove, da je vsebina Jezusovega oznanila lahko zanj celo pogubna. Jezus v začetku svojega javnega delovanja nikakor ni naletel na odprta vrata. Usoda Janeza Krstnika jasno kaže, kaj čaka tudi njega. To se je tudi uresničilo. Ves čas svojega javnega delovanja se je moral boriti z nasprotovanjem in sovraštvom ter se zaradi svojega nauka srečati s trpljenjem in smrtjo. Tudi kristjanovo oznanjevanje ne bo posuto z rožicami. To dobro čutimo na lastni koži, saj poznamo zgodovino Cerkve, v kateri ni minilo stoletje, da v njem ne bi bilo kje na svetu preganjanje krščanstva. In še posebno čutimo to na lastni koži, saj smo že več kot sedemdeset let drugorazredni državljani, podvrženi več ali manj odkritemu preganjanju.

25. februar
2. postna nedelja
JEZUS SE SPREMENI NA GORI
Mr 9,2-10

Poročilo o Jezusovi spremenitvi na gori je nerazumljivo brez poročila o Jezusovem razgovoru z apostoli pri Cezareji Filipovi, v katerem mu priznajo: »Ti si Kristus (Mesija), sin živega Boga.« Spremenitev na gori je samo potrdilo te izpovedi vere. Odlomek, ki je v mašnem besedilu, se začenja »Tisti čas …« medtem ko se tekoče besedilo ki sledi razgovoru pri Cezareji Filipovi, začenja »Čez šest dni je Jezus vzel Petra, Jakoba in Janeza …« Ta točna časovna oznaka, ki v evangelijih sicer ni običajna, ima verjetno svoj pomen: namiguje na sedemdnevni teden, ki je utemeljen že prav na začetku Stare zaveze v pripovedi o stvarjenju, ko je šest dni posvečenih delu (človeku), sedmi pa počitku (Bogu). Tudi Mojzes je čakal na gori šest dni, sedmi dan pa ga je Bog poklical iz oblaka (2 Mz 15-16). Ko je Mojzes odšel z gore, je bil spremenjen: njegova koža je žarela (2 Mz 34,29) in prav tako se je spremenil Jezus na gori: »Njegova oblačila so postala bleščeča, nadvse bela …« (Mr 9,3). Ob spremenjenem Jezusu sta se prikazala Mojzes in Elija. Po precej splošnem prepričanju v Jezusovem času ni bil v nebo vzet samo Elija, o čemer poroča Sveto pismo (2 Kr 2,11), ampak tudi Mojzes, zato so ju imeli za najvišji osebnosti stare zaveze. Spremenjeni Jezus med njima pomeni, da ga imata za važnejšo osebnost in ga vzameta v sredino. Višek je Božji glas iz oblaka: »Ta je moj ljubljeni Sin, njega poslušajte!« S tem se videnje nenadoma konča. Navzočnost Mojzesa in Elija tako povzema vse starozavezno mesijansko pričakovanje, ki se uresničuje v podobi poveličanega Kristusa. Bistvena je tudi Jezusova zahteva, da je o tej izkušnji treba molčati do vstajenja. Apostoli niso bili zbegani samo ob spremenitvi na gori, ampak tudi ob Kristusovi smrti (saj so se razbežali in poskrili) in celo ob vstajenju, saj so se obotavljali verjeti, čeprav so videli. Oba dogodka sta jim bila nerazumljiva, dokler ju niso uspeli povezati. Gora spremenjenja je več kot zemljepisni pojem: je simbol, ki združuje tri druge gore: Sinaj, na katerem je bila sklenjena zaveza kot priprava na odrešenje, Golgoto, na kateri se je odrešenje dopolnilo in goro vnebohoda, kjer so apostoli prejeli poslanstvo oznanjevanja. Kar je pa bistveno, je glas iz oblaka, ki ne zahteva »Glejte Sina!« ampak »Poslušajte Sina!« Že v stari zavezi je bilo poslušanje važnejše od gledanja: Bog oznanja z besedo, ne s prikazovanji. To velja tudi za novo zavezo, v kateri živimo: vera ne raste iz prikazovanj, pa najsi gre za Lurd, Fatimo ali Međugorje, ampak iz poslušanja oznanila Božje besede. Božjega kraljestva, ki je že med nami, ni mogoče videti, mogoče pa ga je zaznati iz oznanjevanja. Sicer pa velja Jezusova beseda Tomažu: »Blagor tistim, ki niso videli, pa so začeli verovati!« (Jn 20,29).

SV. AVGUŠTIN, ŠKOF
(354-430)

KDOR BOGA LJUBI, GA POZNA

O Trojici 8,8,12

Nihče naj ne govori: »Ne vem, kaj naj bi ljubil.« Naj ljubi brata in bo ljubil ljubezen samo. Bolj namreč pozna ljubezen, s katero ljubi, kot pa brata, ki ga ljubi. Glej, Boga lahko pozna bolj kot brata, zares bolj pozna, ker mu je bližje navzoč, bolj pozna, ker mu je bolj notranje navzoč, bolj pozna, ker je bolj zanesljiv. Objemi Boga Ljubezen in v ljubezni objemi Boga. Ljubezen sama z vezjo svetosti združuje vse dobre angele in vse božje služabnike; nas in njih medsebojno povezuje in podreja sebi. Kolikor bolj smo torej zdravi od nabreklega napuha, toliko bolj smo polni ljubezni. Česa pa je poln tisti, ki je napolnjen z ljubeznijo, če ne Boga?

Toda ljubezen vidim. Po svojih močeh jo gledam v duhu in verjamem Svetemu pismu, ki pravi: *Bog je ljubezen, zato tisti, ki živi v ljubezni, živi v Bogu.* Toda ko jo vidim, v njej ne vidim Trojice.

Pa še kako vidiš Trojico, če vidiš Ljubezen. Potrudil se bom, če bom mogel, da boš videl, kako jo vidiš. Le naj bo ona pri nama, da naju bo ljubezen privedla k nečemu dobremu. Ko ljubimo ljubezen, ljubimo njega, ki nekaj ljubi, že zato, ker nekaj ljubi. Kaj torej ljubi ljubezen, da bi mogli ljubiti tudi ljubezen samo? Če ne ljubi ničesar, ni ljubezen. Če pa ljubi samo sebe, mora nujno nekaj ljubiti, da se ljubi z ljubeznijo. Beseda, na primer, označuje nekaj, označuje pa tudi sebe; vendar se označuje kot beseda, samo če označuje, da nekaj označuje. Tako tudi ljubezen sicer ljubi sebe, vendar pa se ljubi z ljubeznijo, samo če ljubi sebe, ko nekaj ljubi. Kaj drugega pa ljubezen ljubi kot tisto, kar ljubimo v ljubezni? To pa je, da začnemo z bližnjim, brat.

Prisluhnimo, kako priporoča bratsko ljubezen apostol Janez: *Kdor svojega brata ljubi, živi v svetlobi in v njem ni spotike.* Očitno je, da je popolno pravičnost predstavil kot ljubezen do brata. V komer namreč ni spotike, je gotovo popoln. In vendar je videti, kot da je zamolčal ljubezen do Boga. Tega pa nikakor ne bi storil, če ne bi hotel, da v bratski ljubezni sami prepoznamo Boga. Odkrito namreč v istem pismu malo kasneje takole pravi: *Preljubi, ljubímo drug drugega, ker je ljubezen od Boga in je vsak, kdor ljubi, rojen iz Boga in je Boga spoznal. Kdor pa ne ljubi, Boga ni spoznal, zakaj Bog je ljubezen.* To besedilo dovolj jasno govori, da prav ta bratska ljubezen sama (kajti z bratsko ljubeznijo se med seboj ljubimo) ni samo iz Boga, ampak je – po pričevanju tako ugledne osebe – Bog sam. Ko torej iz ljubezni ljubimo brata, brata ljubimo iz Boga. Ni pa mogoče, da bi iste ljubezni, s katero ljubimo brata, potem nadvse ne ljubili. Iz tega sledi sklep, da tisti dve zapovedi ne moreta druga brez druge. Ker je Bog ljubezen, gotovo ljubi Boga, kdor ljubi ljubezen; ljubezen pa mora nujno ljubiti, kdor ljubi brata. Zato pa malo kasneje pravi: *Kdor ne ljubi brata, ki ga vidi, ne more ljubiti Boga, katerega ne vidi.* Razlog, zakaj ne vidi Boga, je ravno v tem, ker ne ljubi brata. Kdor namreč ne ljubi brata, ni v ljubezni, in kdor ni v ljubezni, ni v Bogu, ker je Bog ljubezen. Dalje: kdor ni v Bogu, ni v luči, *ker je Bog luč in v njem ni nobene teme.* Je potem kaj čudnega, če tisti, ki ni v luči, luči ne vidi? Kdor je v temi, pač ne vidi Boga. Brata pa vidi s človeškim pogledom, s kakršnim Boga ni mogoče videti. Toda če bi njega, ki ga vidi s človeškim pogledom, ljubil z duhovno ljubeznijo (caritate), bi Boga, ki je ljubezen (caritas) sama, videl z notranjim pogledom, s katerim ga je mogoče videti. Kako naj potemtakem *more ljubiti Boga, kdor ne ljubi brata, ki ga vidi;* kako naj ljubi Boga, ki ga zato *ne vidi, ker je Bog ljubezen;* te pa nima, kdor ne ljubi brata.

P. Vladimir Kos

ŠE ENA OD DVANAJSTERIH ROŽ MARIJI MISIJONARKI

Kot da sva tisto vino v Kani pila ...
ko Jezus tvoj je spremenil vodó –
tako še zdaj se s harfo veseliva,
Marija, s strunami in pesmico.

Edino ti si v Jezusu živela,
v tem svojem Sinu, ki je pravi Bog!
Da vsi bi ga spoznali, si želela,
prosila vina čudežni obrok.

Marija, vsi so se razveselili
– kako bila je žlahtna kapljica! –
in v Jezusu so nekaj zaslutili,
a najbolj ti vesela si bila.

Franc Jaklič

IGNACIJ KNOBLEHAR

ZADNJI DVE KNOBLEHARJEVI LETI 1856 IN 1857

Klančnik je pošiljal iz Afrike svoji materi Neži redno podporo. Bila je preužitkarica pri hčeri na Dovjem. Ko jim je pogorela hiša, je zgorelo tudi nekaj njenih stvari. Zaprosila je pri odboru Marijinega društva za letno podporo 100 goldinarjev, dokler bo njen sin delal v misijonu. Ljubljansko škofijstvo je vprašalo župnika na Dovjem, kako je z njo. Župnik je odgovoril, da ne živi ravno v pomanjkanju, saj ima tudi nekaj gotovine; po njegovem mnenju bi ji bilo letnih 30 goldinarjev dovolj. Vendar ji je odbor dovolil letnih 100 goldinarjev, ki jih ji je ljubljansko škofijstvo izplačevalo iz misijonskih prispevkov. V škofijskem arhivu so še zdaj njena potrdila. Dunajski odbor in ljubljansko škofijstvo sta ji zato dajala toliko, ker je Knoblehar hvalil Klančnikovo porabnost, pridnost in zanesljivost.

Ko se Knoblehar še ni vrnil iz Gondokora in od Svetega Križa, je 20. junija blagoslovil novi del kartumskega poslopja Matej Kirchner. Ta del je bil ves iz kamna, samo tla in oboki so bili iz opeke. Nato so postavili triindvajset stebrov za hodnik. Obokali in pokrili so dve sobi. Stara kapela je postala premajhna; službo božjo so imeli v obeh še nedokončanih obednicah. Radi bi bili pohiteli z zidanjem in prezidavanjem, a je manjkalo delavcev, zlasti zidarjev.

Kartumčani so začudeno gledali novo šolsko sobo s slikami, zavesami, knjigami, mizami, klavirjem, uro in drugo opremo. Čudili so se trem oknom s šipami in dvema belo pleskanima vratoma s ključavnicama. Bili so vsi srečni, da so smeli vstopiti. Pozdravili so, potem so si ogledovali posamezne predmete in se jih dotikali. Bolj boječi radovedneži so ogledovali šolsko sobo skozi okna, vzpenjajoč se drug drugemu na rame. Tako vzorno opremljene šole Vzhodni Sudan pač še ni premogel. Sploh je bil ves iz blata sezidani Kartum ponosen na dokončani del misijonske hiše. Šolske klopi niso stale, kakor pri nas, v vrsti druga za drugo, ampak je bila okoli sten ena sama nizka klop, zidana in pogrnjena. Po južni navadi so učenci bosi čepeli na njej. Nekateri so na tej klopi tudi spali; obleko, perilo in drugo so imeli v sosednji, še nedokončani sobi.

V drugi izmed izdelanih sob so stanovali obrtniki. Bilo jih je osem; soba je pa bila tako prostorna, da bi jih lahko stanovalo dvanajst.

Nato je bila soba, določena za provikarjevo pisarno in sprejemnico. Bila je preprosta, a okusno opremljena.

Dve nadaljnji sobi sta bili začasno prazni. Prostorna kapela, ki je imela dva dela, je bila napol dokončana; manjkal ji je še strešni obok. Kuhinjo so pa šele začeli zidati.

To novo krilo je bilo dolgo osemdeset metrov. Tudi njegova streha je bila ravna, za odtok deževnice malenkostno nagnjena. Na njej so se zvečer lahko sprehajali in se razgledovali na palmove nasade okoli mesta, na oba Nila in na severozahodno pogorje.

Med večjimi učenci ni bilo kaj posebno nadarjenih; bili so pa pazljivi, pridni in pošteni. Med manjšimi je pa bilo nekaj prav bistrih. V misijonsko šolo je to leto 1855/56 hodilo tudi osem zunanjih učencev. Mladih Koptov pa kljub prošnjam niso več sprejemali, ker bi črne součence pohujševali. V prostem času so učenci pomagali pri raznih delih; tako so misijonarji laže spoznali, za kateri poklic bo kdo. Učenci so radi pripovedovali o svoji prvi mladosti v domači koči in vasi, o svoji ugrabitvi in o trdih sužnih mesecih ali letih, preden so prišli na kartumski trg. V misijonski hiši je ostalo tudi nekaj bivših gojencev, ki so že deloma odrasli. Skoraj vsi so ostali dobri. Prav tako je v hiši delalo nekaj črnskih deklet, ki so jih bili misijonarji odkupili in krstili. Tudi one so ostale poštene in dobre. Obrtniki so si bili složni in uslužni. Z veseljem so poprijeli za vsako delo, tudi če ga prej niso bili vajeni.

Poleti je prišlo v Kartum *Letno poročilo Marijinega društva* za čas od 1. marca 1855 do 29. februarja 1856.

Zbirke škofij so prinesle 23.157 goldinarjev. Krška škofija je dala 460, štajerski del lavantinske škofije 335 ljubljanska 2.732, goriška 474, tržaška 628, zagrebška 150 goldinarjev. Zbirka na Dunaju je znesla 1.478 goldinarjev, zbirka Marijinega društva v vsej državi 2.314, posamezne pošiljke 1.702 goldinarjev.V Zagrebu je zbiral prispevke neki Jožef Torbar. Dobrotniki so spet darovali potrebščine za službo božjo in druge stvari. Tako je spiritual Jurij Volc daroval 14 vrst semen za misijonski zelenjadni vrt.

To letno poročilo govori tudi o posledicah, ki jih bo imela prepoved prodajanja sužnjev. Pač se je moral veseliti ves omikani svet. Tudi na dotedanjem kartumskem trgu za sužnje so jo, kakor smo omenili, 23. marca 1854 slovesno prebrali. Misijon pa bo poslej teže dobival nove gojence. Ker bodo sužnje prodajali pod roko, bodo tudi mnogo dražji. Zato so mogli v letu 1854 kupiti samo štiri dečke, dve deklici in en poročen par. Eden izmed novih dečkov je imel šele pet let. Ko so ga ugrabili, je moral tudi on nag, ob borni hrani, v žgoči sončni pripeki pet dni teči za svojim jahajočim kupcem; ta je samo takrat stopil s konja, kadar je do smrti utrujeni otrok zaostajal, da ga je pretepel z bičem. Dva črna dečka so poslali na Malto škofu Casolaniju.

Poročilo se končuje z besedami: »S tem se zaključuje prvo petletje misijona. To je bila petletka priprave. Prihodnje petletje bo prineslo mnogo več razveseljivih dogodkov. To z gotovostjo pričakujemo od blagoslova, ki ga je Vsemogočni do zdaj dajal temu velikemu delu, začetemu v njegovo čast, in od milosti, ki z njimi preblažena Zaščitnica misijona očividno spremlja prizadevanje njegovih članov. Zato stopamo v novo petletje z večjim in trdnejšim upanjem.«

BRALI SMO ...

VARŠAVA — Za poljskim parlamentom je 15. decembra tudi poljski senat glasoval za ukinitev nedeljskega nakupovanja v treh korakih. Od marca dalje bodo nakupovalna središča in supermarketi odprti le na prvo in zadnjo nedeljo v mesecu, od januarja 2019 le na zadnjo nedeljo v mesecu, od leta 2020 pa bodo na nedelje zaprti, z nekaj izjemami.

VATIKAN — Papež Frančišek je 16. decembra pri sprejemu okrog 350 predstavnikov italijanskih časnikarskih društev in drugih časnikarskih organizacij časnikarje pozval, naj temeljiteje raziskujejo to, o čemer poročajo. Izrecno je omenil lažnive informacije, sramotitve in hlepenje po senzaciji. Dejal je, da gre pri tem za "težke grehe, ki škodujejo srcu časnikarjev kot tudi ljudstvu".

NEAPELJ — Italijanska javna občila so poročala, da se je 16. decembra v napovedanem času utekočinila sicer strjena kri mestnega zavetnika sv. Januarija v ampulah. Ta datum spominja na svarilo pred izbruhom ognjenika Vezuv leta 1631. Druga dva datuma utekočinjenja svetnikove krvi sta še sobota pred prvim majem, praznikom prenosa svetnikovih relikvij v Neapelj, in svetnikov god 19. septembra.

BERLIN — Najvišji politični in cerkveni predstavniki v Nemčiji so se 19. decembra spomnili terorističnega napada pred letom dni, ko je umrlo 12 ljudi. Katoliško Cerkev je na medverski slovesnosti zastopal nadškof Heiner Koch, Evangeličansko cerkev pa škof Markus Dröge. Odkrili so tudi pomnik žrtvam terorističnega napada.

LJUBLJANA — Zbor Anton Foerster je ob obletnici rojstva skladatelja Antona Foersterja izdal novo zgoščenko z osemnajstimi njegovimi najbolj poznanimi skladbami. Skladbe so Foersterjevci predstavili na skladateljev rojstni dan (20. decembra) pri maši in na koncertu v ljubljanski stolnici, kjer je bil Anton Foerster dobra štiri desetletja regens chori.

BONN — Škof za področje športa pri Nemški škofovski konferenci, Jörg Michael Peters, je posvaril pred tem, da bi ob svetovnem nogometnem prvenstvu v Rusiji spregledali tamkajšnje težave: nepojasnjeno afero s poživili pri ruskih športnikih, nespoštovanje človekovih pravic in izkoriščanje delavcev. Vesel je, da se številna javna občila tega lotevajo, čeprav Rusi tega ne vidijo radi.

BRATISLAVA — Predsednik Slovaške škofovske konference nadškof Stanislav Zvolensky se je pri maši na novoletni dan v bratislavski stolnici zahvalil Bogu za 25 let državne samostojnosti. Poudaril je, da se je Slovaška v teh letih "odprla sodobnemu svetu in sprejela mnoge pozitivne spremembe". Slovake je povabil, naj kritično preverjajo, kaj se dogaja na Zahodu; ne pa naivno sprejemajo.

BEIJING — Kitajski predsednik Xi Jinping je v vojaški uniformi stopil pred zbrane čete in spregovoril: bati se ne smejo ne tegob ne smrti, edina naslomba naj jim bo usposabljanje. (Zveni nekam znano — glej Mussolini, Hitler, Stalin, Tito; *op. ur.*).

TBILISI — V zgodovinsko pomembni stolnici Mzheta, verskem središču Gruzije, so 25. decembra praznovali 40. obletnico umestitve gruzinskega pravoslavnega katolikosa (patriarha) Ilija (Eliasa) II. Katolikos je pri slovesnem bogoslužju poudaril: »Teh 40 let je bilo najtežjih, vendar smo jih prestali zahvaljujoč božjemu blagoslovu in njegovi pomoči. Brez vaše pomoči in ljubezni tega ne bi bil sposoben narediti,« se je zahvalil vernikom. Svojo cerkveno službo je začel opravljati še pod sovjetskim partijskim voditeljem Leonidom Brežnjevim.

RIM — Po podatkih ministrstva za notranje zadeve je lani prišlo v Italijo za dobro tretjino manj beguncev in migrantov kakor leta 2016. Brez dovoljenja se jih je v italijanskih pristaniščih izkrcalo 119.369, leta 2016 181.436. Manj jih je prišlo tudi zaradi tega, ker sta Italija in Libija sprejeli ukrepe za zajezitev nezakonitih prebežnikov v Italijo in okrepili varovanje libijskih meja. Begunci in migranti so potem začeli za prihod v Evropo ubirati druge poti.

BERLIN — Nadškof Heiner Koch je pri novoletnem sprejemu kristjane pozval, naj se, čeprav jih je vedno manj, ne umaknejo v svoj "posebni svet", marveč se še bolj politično udejstvujejo, pri tem še posebej ohranjajo spoštovanje. Njihove maše naj bodo dostojanstvene, župnišča pa gostoljubni domovi. »Naraščajoče število nekrščenih ljudi nas mora spremeniti,« je opozoril nadškof.

RIM — V bolnišnici Gemelli je 2. januarja umrl, star 82 let, nekdanji italijanski preiskovalni sodnik Ferdinando Imposimato. Poklicno se je posebej posvečal raziskovanju vzrokov za terorizem v Italiji, zlasti se je boril zoper mafijo. Ta se mu je maščevala tako, da je leta 1983 umorila njegovega mlajšega brata Franca. Znan je postal predvsem po tem, ker je obravnaval napad na papeža Janeza Pavla II. leta 1981 in umor politika Alda Mora leta 1978.

DAMASK — V ponedeljek, 8. januarja, so islamistični uporniki obstreljevali mestni predel Bab Tuma, v katerem živijo večinoma kristjani. Do zračnih napadov je prihajalo tudi v drugih dneh, izvajali pa so jih sirski vladi nasprotujoči borci.

BRUSELJ — Skupina 20 kolednikov iz šestih držav je 9. januarja pozvala najvišje ustanove Evropske zveze, naj se dejavneje zavzamejo, da otrokom po vsem svetu ne bo treba delati in jih tako ne bodo izkoriščali. Namesto tega naj podpro razvoj siromašnih dežel, šolstvo in izobraževanje ter tudi razne projekte za revne starše.

CELOVEC — Jezuit Ivan Sokolovsky, dolgoletni svetovalec Papeške komisije za medverski dialog, je 9. januarja v referatu na duhovniškem dnevu v Tinjah, katerega vodilna misel je bila Kristjani in muslimani, duhovnike pozval k boljšemu posredovanju krščanstva vernikom drugih ver pa tudi boljšemu poznavanju islama.

GENOVA — Nekdanji predsednik Italijanske škofovske konference kardinal Angelo Bagnasco je pri predstavitvi knjige pogovorov z njim dejal, da se sekularizem tudi v Italiji širi kot v drugih evropskih državah. »V verskem pogledu ni v Italiji nič drugače ...,« je priznal kardinal.

VATIKAN — Papež Frančišek je 5. januarja obiskal otroško bolnišnico Bambino Gesù v obalnem mestu Palidoro blizu Rima.

JERUZALEM — V prvi polovici januarja so bili na obisku v Sveti deželi (sklenili so ga 18. januarja) predstavniki 12 evropskih in ameriških škofovskih konferenc. Predviden je bil obisk pri nadškofu Pierbattistu Pizzaballu in drugih predstavnikih Katoliške cerkve, srečanje z diplomati in verniki ter ogledi svetih krajev. Z obiskom želijo okrepiti Cerkev in kristjane v njihovem zavzemanju za pravičnost, mir in razumevanje med ljudstvi in verskimi skupnostmi ter njihovo povezavo s Cerkvijo po svetu.

VATIKAN — Papež Frančišek namerava 17. marca obiskati grob sv. p. Pija iz Pietrelcine v mestu San Giovanni Rotondo ob 100. obletnici svetnikovih stigem in 50. obletnici njegove smrti. Sv. Pij je eden najbolj priljubljenih italijanskih svetnikov, njegov grob obiskujejo številni Italijani in drugi romarji.

NEW DELHI — Generalni tajnik Indijske škofovske konference škof Theodore Mascarenhas je za agencijo Fides izjavil, da je katoliška Cerkev v Indiji "težkega srca" sprejela dejstvo, da papež Frančišek ni, ko je bil že v Mjanmaru in Bangladešu, obiskal tudi Indije. Vodstvo katoliške Cerkve v tej državi si je do nedavnega prizadevalo za ta obisk.

MILANO — Tajnik Kongregacije za vzhodne Cerkve Cyril Vasil je na praznik Kristusa, Kralja vesoljstva vodil somaševanje številnih ukrajinskih in italijanskih škofov in duhovnikov v milanski stolnici ob 85. obletnici "holodomora", ko je Stalin s svojo diktaturo in politiko kolektivizacije zaradi lakote povzročil smrt več milijonov Ukrajincev.

DUNAJ — Predsednica zveze ženskih redov v Avstriji s. Beatrix Mayrhofer je okrog petsto redovnikov in redovnic, zbranih v Lainzu na Dunaju, ob sklepu redovnega dne spodbudila, naj se s Kristusom napotijo k utrujenim ljudem, beguncem in migrantom ter vsem prestrašenim in drugim ljudem v življenjskih stiskah in težavah.

BEIJING — Kitajska komunistična vlada je le dan zatem, ko sta Sveti sedež in kitajska kulturna organizacija napovedala skupno razstavo v Vatikanu in Pekingu, kitajskim turističnim organizacijam prepovedala vabiti na obiske v Vatikan in prodajati vozovnice. Ukrep je pojasnila češ da med Svetim sedežem in Kitajsko ni diplomatskih odnosov.

MÜNCHEN — Predsednik Nemške škofovske konference kardinal Reinhard Marx je pri maši v stolnici opozoril, da sta partikularizem in nacionalizem v nasprotju s Svetim pismom. Bog ni le Bog Izraelcev, marveč Bog in Oče vseh ljudi.

MOSKVA — Patriarh Kiril I. je pohvalil velika prizadevanja različnih strani, da bi premagali razdeljenost med obema pravoslavnima Cerkvama: rusko in ukrajinsko. Leta 1992 se je namreč kijevski pravoslavni patriarhat oddvojil od Ruske pravoslavne cerkve, kar je povzročilo dolgoletno sovražnost med njima. Moskovski pravoslavni patriarhat je že ustanovil komisijo, ki naj bi pripravila pogajanja s kijevskim pravoslavnim patriarhatom, metropolit Filaret pa je pokazal pripravljenost za dialog.

MANILA — Neznanec je na ulici na otoku Luzon ustrelil 72-letnega duhovnika Marcelina (Tita) Paeza. Vzrok ni znan. Filipini veljajo za eno najbolj nevarnih držav za borce za človekove pravice, okoljske aktiviste in kritične časnikarje. Tudi katoliški duhovniki in misijonarji so pogosto žrtve napadov.

SYDNEY — Avstralski Seven News se je dokopal do podatkov avstralske zvezne policije, ki so razkrili, da je bilo v obdobju dveh let kar 57 otrok prisiljenih v zakon, od katerih večina, kar 51, izhaja iz območja mesta Sydney. Medij se je skliceval na elektronsko pošto dekleta, ki je priznalo, da so jo ob koncu šolskega leta prisilili v poroko, in deklice, ki je povedala, da je bila prisiljena potovati iz Avstralije, kjer je bila žrtev izkoriščanja.

MOSKVA — Ruski predsednik Vladimir Putin je pri srečanju voditeljev več pravoslavnih cerkva 4. decembra ob 100. obletnici vnovične vzpostavitve moskovskega patriarhata v ruskem glavnem mestu pohvalil skupno pomoč Ruske pravoslavne cerkve in katoliške Cerkve kristjanom v Siriji. Dobrodelna akcija obeh Cerkva bo imela "zelo pomembno vlogo" pri vračanju kristjanov v njihovo domovino.

WASHINGTON — Najnovejši izsledki so pokazali grozljivo statistiko, in sicer, da se je v zadnjih 15 letih v ZDA poročilo več kot 200.000 otrok. Tri 10-letnice in 11-letni deček so med najmlajšimi, ki so bili prisiljeni v poroko zaradi zakonskih vrzeli, ki omogočajo tovrstno poroko v določenih okoliščinah.

BEIJING — Na Kitajskem so prepovedali enajst predavanj benediktinskega patra Anselma Grüna. Kot je sam zapisal na spletni strani opatije Münsterschwarzach, so to očitno storile državne oblasti. K predstavitvi in zapisu predavanj ga je povabila ena izmed katoliških založb. P. Grün je imel od konca avgusta 14 predavanj v Singapurju.

HAVANA — Dva duhovnika sta skrivaj (da ne bi vmes posegla policija) maševala članicam organizacije za državljanske pravice Žene v belem v njihovem središču.

JERUZALEM — Po šestih letih obnove so pretekli teden odprli rusko pravoslavno romarsko središče, ki ga je leta 1890 sezidal stric carja Nikolaja II.

YAOUNDE — Nadškof Samuel Kleda (Douala) je povedal, da bo Cerkev v Kamerunu zahtevala preiskavo smrti škofa Jeana-Maria Bale (našli so ga utopljenega v reki), ker ni zadovoljna z rezultati obdukcije.

COLOMBO — Šrilanški kardinal Malcolm Ranjith je izjavil, da bo Cerkev poskrbela za večjo varnost procesij na čolnih; februarja je, ker se je prevrnil preobremenjen ribiški čoln, umrlo 15 romarjev.

VATIKAN — Pred sodiščem sta se morala zagovarjati dva nekdanja visoka uslužbenca vatikanske bolnišnice in ustanove Bambino Gesu (Giuseppe Profiti in Massimo Spina), ker naj bi iz ustanove odtegnila veliko vsoto denarja za obnovo razkošnega stanovanja kardinala Tarcisia Bertoneja.

KARTUM — P. Danilie je povedal, da mednarodna katoliška dobrodelna ustanova "Cerkev v stiski" v Sudanu podpira izgradnjo šol in cerkva; šol predvsem, da tako poskrbi za otroke, prepuščene ulici.

Niko Kuret

PUSTNE NORČIJE

Kurent, Pust, Fašnik so slovenska imena za isto "osebo", za poosebljeni karnevalski čas. Ta čas, "predpust", delimo Slovenci z vsemi narodi Srednje in Zahodne Evrope. Reformacija ga je odpravila na evropskem severu, neznan je tudi v Angliji z Irsko. Slovenija pa je tudi glede šemskih tipov "Evropa v malem". Ima *živalske* (zoomorfne) šeme, ki sodijo med najstarejše. Tudi našo košuto smo podedovali iz davne preteklosti, a poleg nje srečujemo ruso, šimljo, konja, kamelo, dalje kravo, medveda in druge živali. *Ptičje* (ornitomorfne) šeme pri nas niso številne: picek (Ptujsko polje), gos (Brda), petelin (Beneška Slovenija). Šeme, ki kažejo *človeško podobo* (antropomorfne šeme) tudi segajo v daljno preteklost: ta star in ta stara, sorodniki starodavnega harlekina: Cunder (Istra), Pust (Banjška planota), te Tirjest (Cerkno), divji mož (= cerkljanski Pust). Poznejši karneval je na široko odprl vrata novodobnim šemam *satiričnega* (cigan, dimnikar ipd.) ali zgolj fantazijskega značaja. Med zelo stare štejemo posebne skupine šem po nekaterih krajih, med njimi so bohinjski otepovci, cerkljanski lavfarji, nadiški blúmarji, brkinski škoromáti, kobariški sóvrniki, zahodnoslovenski pustjè, máčkore z Banjške planote, dobrepoljske máčkare, proabski fášenki ali miklóši, mlajši pa kostanjeviški šélmarji, mozirski ofírarji idr. Marsikje še prirejajo satirične šemske obhode. Zelo priljubljen je ženitovanjski sprevod. Vrhu tega ima vsaka pokrajina svoje posebnosti.

Na Štajerskem je v pustnih dneh vse narobe. Po vaseh se pode maškare – tako jim pravijo največkrat – ali fašenki (tudi pusti, pustjáki, šeme). Šemljenje je bilo od nekdaj samo moški in fantovski običaj. Znamenje propadanja starosvetnega občutja je, če se kje pojavljajo kot maškare samo še otroci ali pa če se med fašenke začno mešati našemljene ženske, neporočene ali celo poročene. Ta pojav se vse bolj širi po vsem slovenskem ozemlju in ga pač prinaša čas. Le redki so še kraji na Štajerskem, kjer bi se šli maškare samo fantje: Dravsko polje, nekateri kraji v Slovenskih goricah, v Mozirju in okoli Šoštanja.

Kamela

Najslavnejše štajerske šeme so *koranti,* posebno tisti iz Markovec pri Ptuju. Vasi na Ptujskem polju prevzame v pustnih dneh čisto svojevrstno vzdušje. Nihče ne dela, otrok ni v šolo. Povsod se peče, cvre in kuha. Junaki teh dni so koranti. Našemiti se v koranta – to je sen slehernega fantiča s Ptujskega polja.

Petelin

Korant je svojevrstna in skrivnostna šema. Trume korantov, ki z oglušujočim žvenketom zvoncev danes poskakujejo po vaseh prostranega Ptujskega polja, vzbujajo pošastne predstave. Ko bi korant sam na sebi ne bil tako dobrodušen, bi se ga človek resnično ustrašil. Oblečen je v narobe obrnjen ovčji kožuh, bel ali črn, in prepasan z usnjenim pasom ali z verigo. Na tem visi vrsta velikih kravjih zvoncev in lepo vezenih robcev. Zvonci se dedujejo po hišah iz rodu v rod in rabijo zmeraj le za korantijo, robcev pa si nabere fant pri dekletih, če ga rada vidijo. Tudi pisane volnene nogavice dobi fant-korant od svojega dekleta. Na glavo si potegne korant strašno kosmato kapo, ki zakriva tudi ves obraz. Še bolj kakor zvonci je ta kapa častitljiva dediščina, ki jo prevzema sin od očeta in mora ostati pri hiši. Marsikje je še živa vera v grozljivo moč, ki tiči v takšni kapi. Fant, ki si jo posadi na glavo, zapade čudnemu vplivu, ki si ga ne zna razložiti. Tudi proti svoji volji mora skakati in ne more mirovati. Fantje tega danes na splošno ne čutijo več, zato pa pripovedujejo o tem s skrivnostnim prizvokom njihovi očetje in dedje. Obraz na kapi je iz strojenega, včasih celo barvanega usnja, v katero so vrezane odprtine za oči, nos in usta. Oči in usta so obrobljena z živo rdečo barvo, nos pa je podaljšan v nekak usnjen rilec. K ustom je prišita zgoraj in spodaj po ena vrsta na nit nabranega belega fižola, ki naj predstavlja zobe, pod nosom pa sta pritrjena dva šola suhe vrtne mete namesto brk. Iz ust visi korantu dolg, rdeč, lepo vezen jezik. Kot naglavni okras kapi je pritrjena na vsako stran navzven vranja ali puranja perut, medtem ko štrlita kvišku dva goveja rogova ali pa – v novejšem času – dve tenki palici, ozaljšani s snopi perja in trakovi iz pisanega svilenega papirja. V roki nosi vsak korant ježevko – palico, ki je na enem koncu ovita z ježevo kožo.

Koranti se družijo v skupine. Kjerkoli so, na cesti ali v hiši, stalno poskakujejo in hkrati vrtijo život na desno in levo, da zvonci čim glasneje rožljajo. Na polju se že od daleč sliši to značilno, oglušujoče

rožljanje ves dan do noči. Od pustne nedelje do pustnega torka odmevajo vse vasi Ptujskega polja od teh strašnih zvoncev.

Koranti obiskujejo hiše. Pred koranta, ki zjutraj prvi pride k hiši, vrže gospodinja star lonec s podstrešja. To naj bi po stari veri pripomoglo, da bodo kokoši gospodinji rajši nesle.

Cerkljanski lavfarji

S prijetno grozo pričakujejo otroci poskakujoče korante, kadar se bližajo po poti, in jih dražijo: »Kuri, glan, glan!« Ko pa so blizu, jo seveda ucvro in se skrijejo v varen kotiček, odkoder lahko brez strahu opazujejo, kaj se godi. Tudi psi in mačke v divji grozi beže pred poskakujočimi pošastmi. Največje veselje pa je korantom, če spotoma zasačijo dekle, ki je po opravkih zašla na cesto. Ponagajajo ji, jo tudi pobožajo z ježevko, da se jim brž izmuzne, če le more. Sicer pa odraslemu nič hudega nočejo. Molče mu ponudijo svojo orokavičeno roko, ne da bi nehali poskakovati. Ježevka je korantom pravzaprav orožje. Za koranta je največja sramota, če mu kdo sname kapo. Zato se brani morebitnih napadalcev z ostro ježevko. V prejšnjih časih je bilo joj, če sta se srečali skupini korantov iz dveh različnih vasi. Spopadli sta se na dano znamenje – kvišku vrženo ježevko – in kaj pogosto se je pri tem zabliskal nož ali se pojavil samokres, ki ju je ta ali oni izmed navadno že vinjenih korantov nosil pod kožuhom s seboj. Neredko je kateri izmed korantov obležal hudo ranjen ali celo mrtev v snegu. Zato so pred drugo vojsko orožniki korante preganjali. Danes se ne dogaja več, da bi kateri od fantov jemal orožje s seboj.

V prostranem indoevropskem prostoru so bili pogostni tudi krvavi spopadi dveh skupin obhodnikov, če sta se srečali. Posebno velja to za našemljene skupine. Taki spopadi so bili do zadnje vojske pogosti npr. na Ptujskem polju, kjer je marsikateri korant obležal zaboden od nasprotne skupine. Na drugem koncu Slovenije, v vasi Logjé pri Breginju, poznajo grobišče "pustičov", kjer so menda nekoč pokopali dvanajst našemljencev, ki so se pobili med seboj. Iz vsakega groba je zrasla leska, sveto drevo. Tudi v Srbiji poznajo izročilo o "koledarskih", "lazariških", "rusalskih" grobiščih; v Bolgariji so pogosta "kukerski gorbišta". Take pojave sta zato obsojali država in Cerkev in so do druge vojske korante preganjali žandarji.

Veliko povojno zanimanje za korante in številni "nastopi" doma in celo drugod, zunaj obrednega pustnega časa, vso to pospešuje notranji razkroj korantije.

Kornate navadno spremlja *"tajfl",* hudič. Ves je črn ali rdeč in nosi korantom podobno črno kapo, le da ima krajše roge. Na plečih ima pritrjene črne vranje perutnice, ogrnjen pa je v ribiško mrežo, "šero", v katero si lovi duše. V rokah drži železne vile.

Ljudstvo Ptujskega polja pa ohranja še druge spomine na starosvetna novoletna obredja. Med najimenitnejšimi so pač *orači.*

Gruča poskakujočih pošastnih korantov prehodi med oglušujočim rožljanjem zvoncev vso vas in izgine. Za njo se izza ovinka kmalu pokaže drug, čuden sprevod, ki zavije na kmečko dvorišče. Par, dva para, tudi trije pari "konj" so vpreženi v pravi ali v lesen plug. "Konji" so našemljeni fantje v belih moških srajcah in belih ženskih spodnjicah z bogatimi čipkami. Prsi in pleča pokrivajo navzkriž prevezane pisane svilene rute, ki rabijo vselej le v ta namen. Na glavi ima vsak stožčasto pokrivalo iz lepenke, prelepljeno s pisanim papirjem in ozaljšano s papirnatimi rožami in pisanimi trakovi. Nekateri so pokriti s pražnjimi črnimi ali temnozelenimi žametnimi klobuki, ki z njih frfotajo raznobarvni svileni trakovi. Krinka jim ni potrebna, saj jim trakovi zakrivajo obraz skoraj v celoti. Pod spodnjicami in okoli pasu so si navezali zvonce, ki se oglašajo pri vsakem koraku. Včasih si nadenejo tudi bleščeče in lepo ozaljšane komate. "Konje" poganja poseben gonjač, "pokač" ali "bičar", čigar bič ima izredno dolgo vrv, vože, s skrbno pripravljenim svilenim žmicem na koncu, da čim krepkeje poka. S takimi biči fantje sploh vse pustne dni glasno pokajo.

Orač ali plužar je korant. Namesto zvoncev in robcev ima za pasom vrečico plev; le-te naj predstavljajo "repno seme", ki ga trosi v brazde. "Orački" koranti imajo zelene ali rdeče volnene nogavice, ki jih fantom spletejo vaška dekleta. Dekleta tudi ozaljšajo s pisanimi papirnatimi "ketnami" rogove na korantovi kapi. V roki drži korant – poleg plužnih ročic – tudi ježevko, da z njo namesto z otrko ostrže sneg s pluga in zdaj pa zdaj malo podrega konje. Ježevka rabi tudi za obrambo. Sicer pa hodita v ta namen navadno še dva koranta z orači. Otroci namreč radi dražijo korante: »Korandija, petsto jajc zapija!«

Škoromat

Važen spremljevalec oračev je burkasti pobirač – pravijo mu tudi "mástnjak" –, ki je potegnil nase žensko obleko, si pokril glavo z ruto, naložil koš na rame in v roko vzel cekar. Včasih se pa našemi tudi v grdega, šepastega starega deda, ki ima koš na rami, predpasnik "podprežen" v trikot, slamnik na glavi in majhne grablje v roki. Nekateri si naloži babo iz cunj v koš.

Prepevaje starinsko pesem pridejo orači na dvorišče; pri tem zaokrožijo nekaj krati okoli in okoli. Leseni lemež potegne nekaj plitvih brazd v sneg. Plug je svojevrstno ozaljšan; na deščici sta pritrjeni smrečica z modrimi, rdečimi in belimi pantli, pa mlada breza, prav tako ozaljšana s pisanimi trakovi. Tu in tam se prevaža na plugu celo mlad par.

Takole pojo orači v Muretincih:

Príšli so, príšli orači pred zórjoj,
oráli so, zoráli rožo, rožmarin...

Ko so brazde zorane, poseje orač "repno seme", a pobirač s svojimi grabljami zravna tla, nato pa stopi pred gospodinjo. S šaljivo gostobesednostjo ji hiti zatrjevati, da bo repa debela "kak tikve", in jo prosi za običajni dar. Gospodinja se odkupi s klobaso ali z jajci. Če je navihana, mu zažene klobaso na streho ali vrh drevesa. Potem se revež med krohotom domačega gledalstva trudi, da jo spravi dol in k sebi v koš. Ni je gospodinje, ki bi koranta ali drugo šemo brez daru od hiše odpravila. Ukoreninjena je vera, da korant lahko pri živini nesrečo napravi, če se po zemlji "pokota" (povali).

Koranti

Tudi v Slovenskih goricah so orali na podoben način. Tam so se našemili ob sončnem vzhodu. Ko je počila šema v vasi z bičem, je zaigrala harmonika in orači so se zakadili s plugom pred prag prve hiše. Na čelu oračev je trobil v pastirski rog "barovčin". Ta je imel na hrbtu in na prsih pritrjeno desko, eno hlačnico je imel belo, drugo rdečo, na glavi je nosil visok cilinder. Za barovčinom so štirje konji, *"ruse",* vlekli voziček, na katerem so bile *"lajle"* (lajna). To je bil zaboj, pokrit z rjuho. V njem je čepel godec s harmoniko. Na zaboju je bil vitel, ki ga je gonila šema. voznik je sam ravnal z lajno. Fanta, ki sta predstavljala "konja", *ruso,* sta si oprtala na rame okoli dva metra dolgo leseno ogrodje. Vsakemu je počival spodnji del ogrodja na bokih. To ogrodje so pokrili z belo rjuho in nastala je pošast, ki je imela štiri noge, rep in glavo. Glava je bila konjski podobna in je imela gibljivo spodnjo čeljust.

Orači

Plužar in "mastnjak" sta bila podobna onima s Ptujskega polja. Plužar se je včasih rad naredil utrujenega in se nekajkrat za plugom prekucnil. Ko so orači obiskali vse hiše v vasi, so pri zadnji planili iz listnjakov in parn v orožnike našemljene maškare. Vse razen ruse so tirali pred gostilno, kjer so jih že čakali občinski odborniki z županom na čelu. Le-ta je odločil vsaki šemi neko število udarcev na zadnjo plat. S tem je bilo oranja konec in popoldne je bil v edni izmed hiš v vasi ples do polnoči.

Rusa spada tudi h korantiji na Ptujskem polju. Tod nastopa sama z gonjačem. Nerodno se ziblje po cesti, mimogrede se zaleti v plot ali se prevrne na gnojišče. Gonjač se huduje in vihti bič. Žival pa je muhasta, hlastá s svojo majhno glavo in brca z zadnjimi nogami. Pravijo ji tudi gambela ali škomrda. Narejena je podobno kot ona v Slovenskih goricah. Dva fanta nosita "krušnjak", ki jim ga pregrnejo z veliko ponjavo. Sprednji drži nekakšno konjsko ali zajčjo glavo, pritrjeno na palici. Spodnjo čeljust je mogoče premikati z vrvico. Zadnji drži veliko metlo, ki predstavlja rep. Na gambeli jaha navadno iz cunj narejen "faček", lutka, ki je dostikrat Turku podobna. Gonjač vodi to razposajeno žival od hiše do hiše. Ima jo na prodaj, zato je povsod mnogo barantanja. Veleva ji pa tudi: »Rusa, išči cucke!« Otroci in dekleta so se bili poskrili, rusa jih pa išče pod mizo, posteljo in drugod. Tudi zbosi se, zato jo je treba podkovati. Kupčija se nazadnje povsod razdere, zato je treba iti naprej.

Davorin Terstenjak nam je opisal ruso že v 19. stoletju. Takrat so jo ob Ščavnici naredili takole: Dva fanta sta hrbta vkup obrnila in se pripognila. Eden je vzel metlo v roke, drugi pa drog, ki je nanj nasadil star pisker. Tretji fant pa je oba pripognjena tovariša pokril z belo rjuho. Pisker je predstavljal glavo, metla pa rep. Fant je gonil to konju podobno šemo po vasi in zraven prepeval:

Belo ruso vodimo,
konjon srečo prosimo.
Zóbi ji ne davljemo,
z megloj jo napajamo.

Ko so prišli do potoka, sta vrgla fanta, ki sta predstavljala ruso, pisker in metlo v potok, vsi trije pa so zapeli:

Smo ruso v vodo stirali,
konjon srečo sprósili.
Zdaj bomo pa pobirali,
ka mo žmetno nósili.

Fantje so nato šli od hiše do hiše in dobili povsod kak dar: klobase, sir in podobno.

Rusa

Poleg te velike živali straši v teh dneh še manjša, ki ji pravijo tudi *"mala rusa".* To predstavlja en sam fant, ki tudi nosi krušnjak in je ogrnjen v rjuho. Spredaj drži nekakšno "konjsko" glavo, ki ima na nosu pritrjeno ježevo kožo. Spodnja čeljust je gibljiva. V njej so bela fižolova zrna, nasajena na ostre žeblje, katerih konci štrlijo iz zrn. V gobec dajejo rusi krofle, da ji padajo v vrečo ...

S koranti, orači in ruso pa pustni spored na Ptujskem polju še ni končan. Ko se rusa odmaje k sosedovim, že pridrobentita dva fantiča pred vrata. Eden se je oblekel v *piceka* ali *kokotiča,* se pravi v petelinčka; pod pazduho si je navezal materino ali sestrino belo spodnjico, nase potegnil belo srajco, si nataknil na glavo dolgo, koničasto kapo iz belega papirja in si navezal na obraz papirnato larfo. Navadno zajaha palico, ki ima na zadnjem koncu navezan šop kurjih peres, na sprednjem pa nataknjeno pravo petelinjo glavo. Tako skače in pleše ob orglicah, ki nanje piska njegov spremljevalec. Ta nosi cajno v roki, da vanjo pobira darove. Gonjač ali picek vpijeta med tem:

»O máti, dajte se spoznáti, da te vidli, kak naš picek lépo pleše! Pleši, pleši, picek, da de zráslo máteri dosta fsega f tem leti. Zdaj pa še bomo malo posejali, repno, korejevo, runino pa še šalatno in malo pográbljali, da nedo ftiči pozóbali. Ho, ho, máti, dajte se spoznáti!«

Na svojo pest, sama, hodita po vasi *medved* in njegov gonjač. Medved je oblečen v narobe obrnjen kožuh in ima kosmato larfo na glavi. Našemljeni gonjač ga vodi na verigi in zraven nosi cajno. Tudi on sprejema darove radodarnih gospodinj. Medved poskakuje in zraven godlja, "vuli". Če le more, se pri tem zaleti v katero od radovednih deklin. Davorin Terstenjak je videl pred dobrimi stopetdesetimi leti medveda še drugačnega. V medvedovo kožo ali v navaden narobe obrnjen kožuh oblečen mladenič je držal v "lapah" kij in je skakal po vasi zdaj o dveh, zdaj po štirih nogah. Pred njim je stopal mladenič, ki so mju pravili godoljub. Ko je prišla vsa množica na konec vasi, se je medved hitro skril, ker bi ga "palošnjak" sicer zaklal. Palošnjak je imel sekiro, paloš, in ker se mu je medtem skril, je začel led sekati. Otroci pa so pri tem peli:

Prošlo je medvedovo,
došlo bode Jurjevo:
po potokih curilo,
po bregih zelenilo –
oj, veselo bo!

Našemljeni korant/*kurent* se pojavlja tudi drugod po Štajerskem. Navadno nastopa sam v spremstvu drugih šem. Tako v mariborski okolici, v Dogošah, kjer se sicer obleče v kožuh in si obesi za pas kravji zvonec, nima pa posebne kape ali larfe. Čez glavo si potegne črno svileno nogavico ali pa si obraz namaže s sajami. Na glavo si povezne navadno staro kašo, v rokah pa nosi debelo gorjačo. V šemskem sprevodu ima glavno besedo in je strah vaške otročadi. Tudi med maškarami okoli Hrastnika, zlasti v Marnem, se je še ohranil kurent. Tudi tu je vodja vsega sprevoda. Oborožen je z lesenimi vilami. Drugod se je kurent preimenoval.

Medved

Henri Daniel-Rops

JEZUS V SVOJEM ČASU

SEJALEC JE ŠEL SEJAT SEME

NA SVATBI V KANI

Zdi se, da so trije od petih učencev ostali na bregu jezera, kjer jih je gotovo zadrževalo njihovo delo. To so bili Simon, Andrej in Janez. Morda še niso doumeli, da je treba zaradi življenja, v katero jih je poklical Jezus, popolnoma prelomiti z vsem in da nobena stvar, ne poklic ne družina ne sme ovirati njihovega navdušenja. Srečali jih bomo kasneje; tedaj jim bodo rekli ribiči ljudi.

Filip in Jernej pa spremljata svojega novega učenika. Janezov evangelij, ki edini govori o dogodku (Jn 2,1-11), pripoveduje, da so šli na svatbo v Kani Galilejski. Jezusova mati je že bila tam. Kraj, ki ga danes obiskujejo kot kraj čudeža, je Kefr Kenna, velika, lepa vas sredi vrtov in potokov na pobočju nižjega gorskega hrbta med Taborom in Djemarqom. Palestinski krščanski mladoporočenci se radi tam poročajo. Nekoliko niže od tod leži kraj Khirbet-Qana, ki pa je danes v razvalinah, zato starinoslovci radi navajajo dokaze za oba kraja in proti njima. Kakorkoli že, Kefr Kenna in Khirbet-Qana ležita blizu Nazareta – prva deset, druga štirinajst kilometrov po cesti in še bliže po stezah. Čisto naravno torej, da je imel Jezus tam prijatelje ali sorodnike, in prav nič ni bilo potrebno, da bi ga povabil Jernej, ki je bil iz Kane; še manj je potrebno, da si predstavljamo kot ženina učenca Janeza, kot nevesto pa Marijo Magdaleno, kakor so včasih mislili srednjeveški mojstri slikarji, ki so ju predstavljali s svetniškim sijem.

Pot iz Betsajde v Kano se strmo vzpenja. Jezero je 208 metrov pod morsko gladino, Kana pa približno 500 metrov nad njo. Pot je precej dolga: najmanj osemindvajset kilometrov. Pokrajina palm prehaja v žitno polje in čim bolj se vzpenjamo, tem bolj še širi obzorje pred nami. Če se obrnemo pred vhodom v sotesko Arbeel, se odpre pred nami pogled na prostrani temnomodri zaliv, v katerega se med

ločjem živahno izliva Jordan. V njem se ogleduje zasneženi Hermon, spomladi pa neredko vidimo nad njim v dolgi vijugasti črti leteti jato rdeče črnih flamingov. Na zadnjem delu poti, ki se vleče vštric z grebenom, imamo pred očmi bleščečo preprogo Ezdrelonske planjave, polne zorečega žita. Mesec marec je v teh krajih zelo prijeten. »Ker glej, zima je minila, deževje ponehalo, prešlo. Cvetice so se prikazale v deželi, čas petja je prišel in glas grlice je slišati v naši deželi. Smokva zori svoje prve sadove in trte dehtijo v cvetju.« Tako govori Visoka pesem. V Kani pa je tistega veselega dne odmevala svatovska pesem, ki nadaljuje kitico: »Vstani, moja draga, lepotica moja, odpravi se! Golobica moja v skalnih duplinah, v zavetju pečine, pokaži mi svojo postavo, daj mi slišati svoj glas; zakaj tvoj glas je prijeten in tvoja postava prikupna« (Vp 2,11-14)

Za svatbe v judovski deželi so bili značilni številni obredi in zabave: trajali so z ozirom na premoženje mladoporočencev od tri do osem dni. Mladoporočenca, na katerih svatbo je prišel Jezus, se zdi, da sta bila premožna, če sodimo po množini vode, pripravljene za obredna umivanja, in po navzočnosti "starešine", ki je vodil gostijo. Svatba se je začela v sredo, ko so se običajno poročale device, in bi gotovo morala trajati vsaj do sobote. Nevesto so v nosilnici prinesli na njen novi dom, razbili pod obrednim nebom vrč, mladoporočenca sta v senci svatbenega pajčolana izmenjala prisegi in gostija se je začela. Sicer trezni Judje so ob takih prilikah ljubili sijaj in skoro pretiravali. Težki krožniki, da od katerih se je cedila maščoba, običajno meso, divjačina, polnjene ribe – vse to si je sledilo v neskončni vrsti. Skoro v vseh jedeh je bil česen, ki je osnova judovske kuhinje prav od bivanja v Egiptu v Jožefovih časih. Tudi pili

so veliko. V hebrejščini uporabljajo za gostijo in za popivanje soznačnici brez slabšalnega prizvoka. Palestinska vina so odlična: mnogo alkohola vsebujejo in vinska trta je tako priljubljena, tako znana rastlina, da si je Jezus izposodil od nje mnogo simbolov in je celo izjavil: »Jaz sem resnična vinska trta in moj Oče je vinogradnik« (Jn 15,1). Rabinska veda je imela za blagoslov dragocene pijače, preden so jo pili, nešteto inačic. Nad čistim vinom je bilo treba izgovoriti: »Blagoslovljen bodi Stvarnik vinskega sadu!« Če pa je bilo v njem kaj vode: »Blagoslovljen bodi začetnik sadu dreves!« Na svatovski pojedini je bil pravi prvi blagoslov. Ta dan niso prišli v poštev predpisi glede vode, ne tisti, ki je odrejal, naj je ne puščajo odkrite, ne oni, ki je prepovedoval, da bi jo pili iz barvastega kozarca. Bile je dobra samo za umivanje.

Čez nekaj časa je gostiji zmanjkalo vina. Starešina je slabo uredil. Jezus, ki je bil na gostiji med gosti, ležečimi na počivališčih v veliki sobi, je zagledal mater, ki je šla proti njemu. Ženske dobro opazujejo in rade pomagajo. »Vina nimajo,« je rekla Marija. Opazka je bila obzirna. Jezus jo je slišal, vendar je ni upošteval: »Kaj imam s teboj, žena?« Tako sporoča evangeljsko besedilo njegov odgovor: presenetljiv pri ljubečem sinu, ki je po dolgih dveh mesecih odsotnosti zopet našel mater. Posebno v naših modernih jezikih se zdi odsekan in skoro surov, kar pa ni bilo v aramejščini, kjer je bil izraz "žena" vseskozi vljuden (tako je nagovoril tudi Eliezer Rebekino mater in je pozneje sam Jezus s križa nagovoril Marijo). Izraz, ki nas odbija, velikokrat uporablja stara zaveza, kjer ne pomeni nič drugega kot: »Ne ukvarjaj se s tem.« Smisel odklonitve je bil jasen, saj je Jezus

dodal: »Moja ura še ni prišla.« Namen, ki smo ga domnevali, je tu jasno izražen: počakati, da se bo javno razodel. Marija pa se ne da prepričati: »Kar koli vam reče, storite!« pravi služabnikom. Svojega otroka je dobro poznala.

Ali je Jezus samo ganjen zaradi zadrege svojega gostitelja, da sklene ustreči materini prošnji? Človeku se upira misel, da bi bilo toliko Božje moči v službi tako vsakdanje potrebe. Ali je globlji vzrok temu simbolični pomen, ki je tako jasen v čudežu? Ali pa je verjetnejše, kar nam razlaga evangelist, ko trdi, da "so njegovi učenci verovali vanj", potem ko so videli čudež? V tem primeru bi bilo to odgovor Natanaelovemu pričakovanju, eno prvih presenečenj, ki mu jih je bil Jezus obljubil.

Pri vhodu v hišo je bilo šest kamnitih vrčev, namenjenih obrednemu umivanju: vsak od njih je držal po dve ali tri mere. "Mera", pri Judih "bat", pri Grkih "metréta", je držala približno štirideset litrov, vseh šest vrčev torej šeststo ali sedemsto litrov, kar čeden sod. Tedaj je Jezus rekel služabnikom: »Napolnite vrč z vodo!« Napolnili so jih do roba. »Zajemite zdaj in nesite starešini!« je povzel Jezus. Ko je starešina pokusil pijačo, ne da bi vedel, odkod je vino, je v šali vprašal ženina: »Vsakdo postreže najprej z dobrim vinom, in ko se ljudje napijejo, s slabšim, ti pa si dobro vino prihranil do zdaj.«

Takšen je bil v Kani Galilejski prvi Jezusov čudež: »Prvi, ljubeznivi čudež,« razlaga mili Aljoša v Bratih Karamazovih Dostojevskega, »kjer Kristus obišče človeško veselje, veselje, ne žalost!« Evangelist Janez, ki našteva tako malo čudežev (samo sedem), je menil, da mora tega postaviti na prag evangelija, ker se mu ni zdel nepomemben. Čudež izdihava vonj naravnih stvari in je blizu zemlji, kakor bo vedno želel biti Kristus. Teh kmečkih bratskih obedov si ne smemo predstavljati veličastno, kakor jih slikata Tizian ali Veronese. Vino, ki priteče na Jezusovo besedo, je isto, ali približno isto, kakor ga daje galilejska trta, prav tako kakor kruh, ki ga bo spremenil pri zadnji večerji, naš vsakdanji kruh. Ni nepomemben čudež, ki se zdi, da namenoma ožarja svatbo, kakor da bi vnaprej želel posvetiti zvezo moža in žene v smislu, ki ga bo določil Kristus.

Vse izročilo pa tudi priznava, da ima še bolj skrivnosten pomen, da »ni samo,« kakor opredeljuje

čudež sv. Avguštin, »resnično in izredno dejstvo, ampak tudi simbol višjega delovanja.« Spremenitev vode v vino je v ljudeh vedno zbujalo sanje o še drugih Božjih spremembah. V zboru Evripidovih bakhantinj naredi Dioniz, da izvira v studencih vino namesto vode, in prirodoslovec Plinij je veroval v čudež na otoku Andros, da se je voda, ki je tekla po svetišču boga, spremenila ob januarskih nonah v vino. Prav v tem času (na nedeljo po Jezusovem krstu v letu C) nas tudi krščanska Cerkev spominja čudeža v Kani najbrž zato, da bi "krstila" pogansko izročilo, kakor je to storila pri božičnem bogoslužju. Za Gospodova učenca, kot sta bila Filip in Natanael, pa je imel čudež še veliko večji pomen: podobo spremenitve, ki jo je zahteval Mesija v dušah, sta dovršila tako, da sta se mu za vedno pridružila. V Bethabari je Janez krščeval z navadno vodo – ali ni bilo čudežno vino zdaj voda Svetega Duha?

"V TVOJEM NAROČJU, JERUZALEM"

Na poti iz Kane je šel Jezus zopet za nekaj časa na obalo jezera, v Kafarnaum (Jn 2,12), bodisi ker ga je povabil Filip, bodisi da je želel zopet videti prijatelje Simona Petra, Andreja in Janeza, ali pa ker je šel kot Galilejec v Jeruzalem, kamor ga je klicala velikonočna dolžnost, raje po poti skozi dolino Jordana kakor pa skozi brezbožno Samarijo.

Pot v sveto mesto in pozornost zbujajoči dogodek, s katerim je Jezus zapečatil svoje bivanje v njem, so še del prvih, na pol s tajinstvenostjo zastrtih razodetij, kjer Jezus bolj rahlo nakazuje, kakor pa izrecno poudarja svoje mesijansko poslanstvo. Pot je vzpostavila med Odrešenikom in izraelskim svetim mestom vez, ki je postala za vedno zapečatena na Kalvariji; pa tudi simbolično povezavo med Jahvejevim svetiščem in tistim telesom iz mesa, kjer je odslej živela Božja skrivnost; povezavo, ki je bila razodeta ob vstajenju.

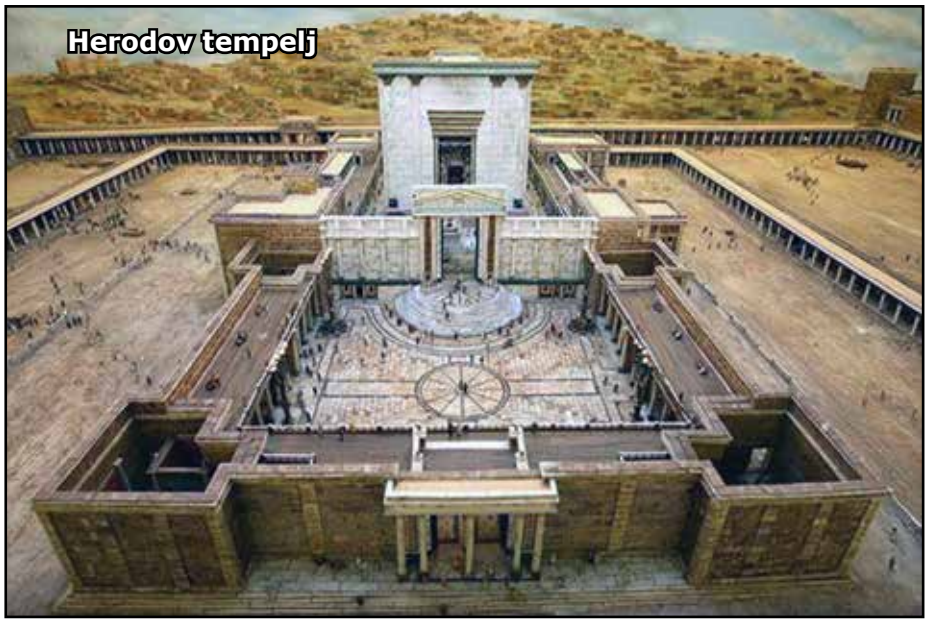
Herodov tempelj

Velika noč je pritegovala v Jeruzalem množice ki nam jih morejo predstavljati velika krščanska romanja na kraje čudežev, na primer v Lurd, ali še bolje ogromni množični premiki v Indiji proti Benaresu ali vrenja muslimanov proti Meki. Od severa in juga, od vzhoda in zahoda, od meje puščave in iz egipčanskih mest, celo iz Babilona, pa tudi iz občin v Mali Aziji so prihajali verniki, ki so tedne in tedne spali pod šotori in so osem dni s svojimi raznoličnimi taborišči pokrivali trge, griče in okolico jeruzalemskega obzidja. V cezarejskem, predvsem pa v jafskem pristanišču so prava pomorska prevozna podjetja izkrcevala polne ladje romarjev, kakor še danes vidimo na Rdečem morju v Dždedi za Meko. Ko so se potniki dotaknili svete zemlje Obljubljene dežele, so jo poljubili. Če verjamemo Jožefu Flaviju, so o veliki noči pred razdejanjem Jeruazlema leta 70 darovali 255.000 jagnjet, pri čemer moramo računati eno žrtev na družino desetih romarjev. Šlo bi tedaj za ogromno poplavo dveh milijonov in pol duš, ki bi v tistem času velike gorečnosti bučala okoli svetega griča.

Svetišče je bilo tedaj tisto, ki ga je bil pred približno pol stoletja sklenil pozidati Herod, da bi razodel svojo slavo in se prikupil judovskemu narodu. Prav na tistem mestu, kjer je Salomon zgradil svoje svetovno čudo, kjer je nato skupina izgnancev, ki se je vrnila v domovino, zgradila skromno svetišče premagancev, se je trinog lotil zgraditi svoje, ki je bilo tako bogato, tako prostrano in bleščeče, da delo še šestinštirideset let potem, ko so položili temeljni kamen, ni bilo končano, ker se je to zgodilo šele leta 64, šest let pred razdejanjem.

Edomec Herod je bil velikopotezen. Njegov smisel za sijaj, za lepe zgradbe, je ena redkih upoštevanja vrednih potez njegovega značaja. Najel je deset tisoč delavcev in dal izučiti za zidarje tisoč duhovnikov, ki so morali delati v notranjosti svetišča, kamor niso smeli vstopiti laiki. Nakopičil je kamenje, les, redek marmor in dragocene kovine ter posvetil temu delu svojo najboljšo voljo in bistroumost, kar mu zgodovina tudi priznava. Svéto nove zgradbe je bilo oblikovano po Svétem iz Salomonovega svetišča, medtem ko so zunanje zgradbe zelo povečali, ker so zgradili na pobočjih griča ogromne podporne zidove, da so mogli podvojiti zgornjo ploščad. (Kamni herodovskih temeljev so danes znani kot "zid objokovanja".) Na tej umetni ploščadi so se postopoma dvigali proti Svétemu štirje preddvori. V "preddvor poganov" so smeli tudi pogani. Napis, ki so ga našli, jim je kazal mejo, ki je pod smrtno kaznijo niso smeli prestopiti. "Preddvor žena" je bil namenjen judovskim ženam.

Samo moški so imeli dostop v "preddvor Izraelcev, iz katerega je vodil ozek in strogo zastražen prehod v "preddvor duhovnikov".

Največ ljudi je bilo v preddvoru poganov. Ogromna ploščad, obdana od dveh stebrišč, je bila vedno kraj zbiranja in trgovanja, po katerem so postopali Jeruzalemčani. Vzhodno stebrišče, ki so mu rekli Salomonovo, je s svojimi dvainšestdesetimi ogromnimi stebri, ki so delili prostor v tri ladje, imelo isto vlogo kakor številna podobna stebrišča, kjer so se po italijanskih, grških in maloazijskih mestih zbirale množice. O velikonočnih praznikih se je preddvor spremenil v ogromno mravljišče. Beli, rumeni in progasti pajčolani, črni ali zlati akali (dvovrstna vrvica, ki drži skupaj keffije, naglavno ruto), turbani in rdeče frigijske čepice – v tej množici narodov je bilo videti vsa oblačila in pokrivala, kar so jih nosili v državi in na bližnjem Vzhodu. Pobožni Judje v belih talisih, obrednih pajčolanih, okrašenih z resicami, katerih vozli so predstavljali trikrat sveto Gospodovo ime, obešenih preko tunik, so si s komolci delali pot proti preddvoru vernikov. Treba je bilo mnogo napora. Preddvor namreč ni bil samo zbirališče pod milim nebom, ampak tudi banka in tržnica, prodajalna, golobnjak, ovčja in bikovska staja. Menjalci, ki so razložili svoj denar na mizicah v obliki pultov, so z lepim dobičkom sprejemali nečisti grški in rimski denar romarjev in jim dajali v zameno judovske novce, da je mogel vsakdo plačati "v odkup duše" pol šekla predpisanega tempeljskega davka. Prav tako so prodajali tam leviti in drugi tempeljski uslužbenci sol, vino, kadilo in olje za svete daritve. Najbolj je ovirala ljudi živina, ki je bila vsepovsod pomešana med množico. Ko je prišel vernik v svetišče, je kupil v pisarni, ki so jo vodili duhovniki, "pečat", katerega cena je bila različna, ustrezna njegovemu premoženju in veri; pečat za tele, ali za ovna, za kozlička ali za ribo. V zameno za ta pečat je nato kupil v preddvoru tele, ovna, kozlička ali bika, ki ga je nato daroval v trenutku, ko so trikrat zatrobile srebrne trobente. Živino so prav tako prodajali duhovniki, ki so od te trgovine živeli in spodbujali ljudi h kupčiji. Mešetarjenje za ceno živine seveda ni šlo brez vpitja in prodirnega hrupa, katerega verno sliko vidimo danes v vrvenju okrog črnega kamna v Meki. Pobožnost se je znašla v tej trgovini s pobožnimi nameni, kakor je vedela in znala.

Ne bo težko razumeti, da so taki prizori žalili gorečo dušo. Tudi odbijajoča kramarija v Lurdu in Lisieuxu žali najosnovnejši čut spoštovanjem dolžnega svetemu kraju. "Matere božje, ki jih je mogoče prati in se ne razbijejo", nam pomagajo, da nekoliko občutimo Jezusovo sveto jezo. Ali ni že prerok Malahija napovedal, da bo Gospodov glasnik očistil tempelj in levite (3,3) in Zaharija, da v Mesijevih časih »ne bo več kramarjev v hiši Gospoda nad vojskami« (14,21). Ko je bil Jezus sredi teh kramarjev, ga je zgrabila sveta jeza; iz vrvi je spletel bič in začel mlatiti po mešetarjih v preddvoru in prevračati mize in pulte v stebrišču, da se je denar kotalil po tleh, ko je planil na menjalce drahem in sestercev. »Gorečnost za tvojo hišo me používa,« je vkliknil psalmist (Ps 69,10).To besedo je mogel ponoviti tudi nazareški prerok. »V dvorih Gospodove hiše, v tvoji sredi, Jeruzalem,« (Ps 116,19) je videl pohujšanje in Očetov Sin ga ni mogel prenašati.

Dogodek nam nudi važen pogled v Jezusovo dušo in na njegov človeški značaj. Kot človek Jezus zadrhti v človeški strastnosti, se ujezi, bije in suje okrog sebe. Ta Kristus je precej drugačen od neokusnih kipcev, od pomaziljenih mavčnih Kristusov, kakršne prodajajo v trgovinah z nabožnimi predmeti širom sveta. Žilavi Jud, ki kljubuje množici in se ji drzne ugovarjati, nas prevzame. Dogodek pa je imel še drugačne posledice. Navzočim, ki so Jezusa vpraševali: »Kakšno znamenje nam pokažeš, ker takó delaš?« odgovori Jezus: »Podrite ta tempelj in v treh

dneh ga bom postavil« (dobesedno: dvignil, obudil). Tedaj so Judje skomignili z rameni: »Šestinštirideset let so zidali ta tempelj, ti pa ga boš postavil v treh dneh?« Tedaj so se obrnili od njega in ga imeli za norca. Besede, ki ga bodo pri sodbi bremenile, so postale pozneje jasne: tempelj, ki bo v treh dneh zopet postavljen, ni bil tempelj, kjer so se gnetle množice, ni bil tempelj z bogatimi stebrišči, ampak živi tempelj, v katerem je bival učlovečeni Bog.

Odgovor Judov nam nudi važno kronološko oporo, ker potrjuje leto 28, ki smo ga postavili kot začetek Kristusovega javnega delovanja. Herod je začel graditi tempelj v 18. letu svojega kraljevanja, to je leta 19 pred Kr., kakor vemo od Jožefa Flavija. Šestinštirideseto leto od tedaj je torej leto 27/28 po Kr.

Tako je bil storjen korak dalje v obljubi mesijanskih resnic, vendar, pravi evangelist, so se učenci šele, ko je vstal od mrtvih, spomnili besed, ki jih je tedaj izgovoril Jezus in kar je utrdilo njihovo vero.

Frančišek

CERKEV – KARIZME

VIII. NEKATOLIŠKI KRISTJANI

Do zdaj smo poskušali osvetliti naravo in lepoto Cerkve in smo se vpraševali, kaj pomeni za vsakogar izmed nas biti član tega ljudstva, Božjega ljudstva, ki je Cerkev. Ne smemo pa pozabiti, da je toliko bratov, ki so z nami iste vere v Kristusa, pa pripadajo drugim veroizpovedim ali pa izročilom, ki je različno od našega. Mnogi so se vdano sprijaznili s to ločitvijo – tudi znotraj naše katoliške Cerkve so taki – češ da so se tekom zgodovine pogosto pojavljali vzroki sporov in trpljenja, celo vojskà, kar je sramota! Še danes odnose ne označuje vedno spoštovanje in prisrčnost … Sprašujem se, kakšno je naše stališče spričo vsega tega. Smo tudi mi vdani v usodo, če ne celo nezainteresirani za te delitve? Ali, nasprotno, trdno verujemo, da je mogoče in obvezno hoditi v smeri sprave in polne sprave in polne skupnosti? Polna skupnost, kar pomeni biti skupaj deležni Kristusovegatelesa in krvi.

Razdeljenost med kristjani ne povzroča samo rane v Cerkvi, ampak ranjuje tudi Kristusa. Mi, razdeljeni, povzročamo rano Kristusu: Cerkev je namreč telo, čigar glava je Kristus. Dobro vemo, kako je bilo Kristusu pri srcu, da so ostali njegovi učenci združeni v ljubezni. Dovolj je pomisliti na besede iz osemnajstega poglavja Janezovega evangelija, na molitev k Očetu tik pred trpljenjem: »Sveti Oče, ohrani jih v svojem imenu, ki si mi ga dal, da bodo eno kakor midva« (Jn 17,11). Da, edinost je bila ogrožena že, ko je bil Jezus še med svojimi: evangelij nam je namreč ohranil v spominu, kako so apostoli razpravljali med seboj, kateri izmed njih je največji, najbolj važen (prim. Mr 9,33-37). Gospod pa je vztrajal na edinosti v Očetovem imenu in nam s tem dal razumeti, da bo naše oznanjevanje toliko bolj verodostojno, kolikor bolj bomo mi prvi sposobni živeti v skupnosti in se ljubiti med seboj. In prav to so apostoli po milosti Svetega Duha zqares razumeli in si vzeli k srcu, tako da je sveti Pavel prišel do tega, da je rotil korintsko skupnost z besedami: »Bratje, rotim vas v imenu našega Gospoda Jezusa Kristusa: vsi govorite isto in med vami naj ne bo razprtij. Med seboj se dopolnjujte v istem umu in istem hotenju« (1 Kor 1,10).

Zli duh skuša Cerkev na njeni hoji skozi zgodovino razdeliti in na žalost je bila zaznamovana s težkimi in hudimi razhajanji. So delitve, ki so se včasih vlekle dolgo skozi čas, prav do danes. Zato je zdaj težko ugotoviti prave vzroke, predvsem pa najti možne rešitve. Vzroki, ki so vodili do prelomov in delitev so lahko mnogovrstni: od razhajanj v dogmatičnih in moralnih načelih in različnih teoloških ter pastoralnih pojmovanjih do političnih in koristoljubnih vzrokov, pa vse do nasprotovanj zaradi sovražnosti in osebne častihlepnosti … Gotovo pa je, da je za vsemi temi delitvami vedno napuh in sebičnost, ki sta vzrok vsake nesloge in nas delata nestrpne, nesposobne poslušati in sprejemati tistega, ki ima drugačen nazor ali položaj od našega.

Ali je spričo vsega tega kaj, kar more in mora storiti vsak izmed nas kot član svete matere Cerkve? Brez dvoma ne more manjkati neprestana molitev, združena z Jezusovo molitvijo, molitev za edinost kristjanov. Skupaj z molitvijo pa Gospod od nas zahteva, da se ponovno odpremo: zahteva, da se ne ogibamo dialogu in srečanju, ampak da sprejmemo vse veljavno in pozitivno, kar nam nudi tisti, ki misli drugače od nas ali stoji na drugačnih stališčih. Zahteva, da se ne osredotočamo na to, kar nas deli, ampak na tisto, kar nas združuje in tako skušamo bolje spoznati in ljubiti Jezusa ter deliti bogastvo njegove ljubezni. To pa dejansko prispeva spoznanju resnice skupaj s sposobnostjo odpuščati eden drugemu, čutiti se del iste krščanske družine, imeti drug drugega za dar in delati toliko dobrih reči in del ljubezni.

Je sicer boleče, ampak dejstvo je, da so med nami ločitve, da smo med seboj ločeni. Imamo pa vendarle nekaj skupnega: vsi verujemo v Jezusa Kristusa, Gospoda. Vsi verujemo v Očeta in Sina in Svetega Duha in vsi hodimo skupaj, smo na poti. Pomagajmo eden drugemu! Ampak ti misliš tako, ti misliš drugače … V vseh skupnostih so sposobni teologi. Naj oni razpravljajo, naj oni iščejo teološko resnico, saj je to njihova dolžnost, mi pa hodimo skupaj v molitvi eden za drugega in v opravljanju dobrih del. Tako delamo skupnost v hoji. To se imenuje duhovni ekumenizem: hoditi po poti življenja vsi skupaj v svoji veri v Jezusa Kristusa Gospoda. Pravijo, da se ne sme govoriti o osebnih zadevah, ampak ne morem se upreti skušnjavi. Govorimo o skupnosti … o skupnosti med nami. Vsi smo bili nekoč pri prvem svetem obhajilu. Toda vedeti moramo, da biti prvič pri obhajilu pomeni vstopiti v skupnost z drugimi, v skupnost z brati naše Cerkve, pa tudi v skupnosti s tistimi, ki pripadajo drugim družbam, vendar verujejo v Jezusa. Zahvalimo se Gospodu za svoj krst, zahvalimo se Gospodu za svojo skupnost in prosimo, da bi ta skupnost končno postala za vse skupna.

Dragi prijatelji, pojdimo naproti polni edinosti! Zgodovina nas je ločila, vendar hodimo proti spravi in skupnosti! In to je res! To moramo braniti! Vsi smo na poti proti skupnosti. In kadar bi se nam cilj zdel predaleč, skoraj nedosegljiv, kadar se čutimo pobite, naj nas opogumi misel, da Bog ne more zapreti ušesa glasu molitve svojega Sina Jezusa, ne more ne uslišati naše prošnje, da bi vsi kristjani bili ena sama stvar.

2. FEBRUAR

JEZUSOVO DAROVANJE SVEČNICA

Prvotno ime današnjega praznika je bilo 'Marijino očiščevanje'. Po Mojzesovi postavi je morala vsaka mati, ki je rodila sina, štirideseti dan po porodu priti v tempelj, tam darovati in se tako 'očistiti'. Temu predpisu se je podredila tudi Marija, Jezusova mati. Ona je Jezusa spočela in rodila deviško, zato je obred očiščevanja ne bi obvezoval. Vendar se mu je podvrgla. Kakor v vsem, se je tudi tukaj pokazala za Gospodovo deklo in izpolnila je božjo postavo.

Evangelist Luka v poročilu o njenem obisku v jeruzalemskem templju omenja srečanje s starčkom Simeonom. Ta je v videnju spoznal, kdo je Dete, ki ga pestuje ta mlada žena. Pristopil je, ga vzel v naročje in spregovoril sloviti preroški spev: »Zdaj odpuščaš svojega služabnika, o Gospodar, po svoji besedi v miru, kajti moje oči so videle rešitev, ki si jo pripravil pred očmi vseh narodov; luč v razsvetljenje poganov in v slavo Izraela, svojega ljudstva.«

Spomin na ta dogodek je prva Cerkev v Jeruzalemu obhajala že ob koncu 4. stoletja. Praznovanje je bilo zelo slovesno: obsegalo je procesijo, pridigo in mašo, sprva pa še ni imelo posebnega imena. Ko se je praznovanje širilo, je dobilo ime 'srečanje' po srečanju s starčkom Simeonom in Ano v jeruzalemskem templju. V ljudskem praznovanju je stopilo v ospredje proslavljanje Kristusa, ki ga je Simeon v svojem hvalospevu imenoval "luč v razsvetljenje poganov". Na te besede starčka Simeona se naslanja starodavni bogoslužni običaj blagoslavljanja sveč, ki se razvije v procesijo s svečami. O tem obredu poroča že znamenita romarica Egerija v svojem znanem spisu s konca 4. stoletja, ki se nanaša na Jeruzalem. Za Rim imamo poročilo o tem obredu in o procesiji iz ene cerkve v drugo iz časa papeža Sergija I., ki je vodil Cerkev v letih od 687 do 701. Pomen tega obreda je jedrnato izražen v tretji prošnji blagoslova sveč: »Gospod Jezus Kristus, prava luč, ki razsvetljuješ vsakega človeka, ki pride na ta svet kakor te luči, z vidnim ognjem prižgane, preganjajo nočne temine, tako naj bodo tudi naša srca razsvetljena z nevidnim ognjem, to je, z lučjo Sv. Duha, in brez sleherne grešne slepote, da bomo mogli gledati z očiščenim duhovnim očesom, kar ti je všeč in našemu zveličanju v korist, ter da bomo tako po temnih nevarnostih tega sveta zaslužili priti k neminljivi svetlobi.«

Po tem obredu blagoslavljanja sveč nam "je praznik znan kot svečnica praznik sveč, praznik luči. Hrepenenje po svetlobi je med prvobitnimi značilnostmi človeške narave," piše slovenski etnograf dr. Niko Kuret. Cerkev, ki je uvedla na ta dan blagoslov sveč in obhod z gorečimi svečami, je upoštevala človeško naravo in starodavno izročilo; šego je povzdignila v svet nadnarave, v cerkven obred: v njem je 'luč' prispodoba Mesija, ki "razsvetljuje človeštvo", mu razodeva smisel sveta in življenja.

Na svečnico se spominjamo tudi dveh osebnosti, ki ju omenja evangelist Luka v svojem poročilu o Jezusovem darovanju v templju: starčka Simeona in pobožne prerokinje Ane. Ta dva sta, na neki način, predstavnika starih ljudi, ki so v molitvi vedno blizu Bogu in kličejo na ta naš svet božji blagoslov. Ostareli ljudje se pogosto čutijo nekoristne, toda s svojo molitvijo opravljajo nadvse dragoceno službo in veliko delo.

MOLITVENI NAMEN ZA FEBRUAR 2018

Da bi se tisti, ki imajo materialno, politično ali duhovno moč, ne pustili vladati korupciji.

P. Bruno Korošak

VERUJEM V VEČNO ŽIVLJENJE

PRVI DEL

ESCHATA ALI KONČNA USODA ČLOVEKA

I. KONEC ČLOVEKOVEGA ZEMELJSKEGA BIVANJA

Konec človekovega zemeljskega življenja je danes predmet mnogih študij, bodisi na področju naravnih znanosti bodisi na področju raznih teoloških vej. To poglabljanje prinaša s seboj nove probleme, tudi moralne in dogmatične, katere je primerno vsaj na kratko omeniti.

1 – Medicina o koncu zemeljskega bivanja

Tudi smrt, ki je bila skozi stoletja samo neka verska resničnost, je v modernem času postala predmet najrazličnejših znanstvenih raziskav.

Sama meja med biološkim življenjem in smrtjo je postala negotova. Ustavitev srca in dihalnih funkcij ni več soznačnica za "smrt", ker je mogoče ponovno pognati srce z srčno masažo in obnoviti dihanje z umetnimi sistemi. Nato so skušali postaviti mejo, ko je še mogoče obnoviti življenje rekoč, da to mejo postavlja čas, ko možgani še preživijo, saj jih ni več mogoče spraviti nazaj v delovanje, če so preveč poškodovani, to pa naj bi se uresničilo 5 do 8 minut potem, ko se je ustavilo srce. Pa tudi ta meja ni več kaj dosti gotova, saj je življenje možganov in živčnega sistema različno pri vsakem posamezniku in je odvisno od možnosti sprejeti potrebni kisik. Nekateri bolniki, ki so bili oživljeni šele po kaki uri, niso kazali nobenih vidnih možganskih poškodb.

Danes poskušajo s trditvijo, da se konec zemeljskega življenja uresniči ko preneha vsaka električna dejavnost možganov, to je, kadar je črta encefalograma popolnoma "ravna".

Toda ti encefalogrami niso in ne morejo biti vedno točni, ker zahtevajo daljše čase in zelo izvežbane tehnike. Poleg tega tudi encefalograf, ki deluje perfektno, ne more ugotoviti z absolutno gotovostjo, ali je v določenem primeru reanimacija še mogoča. Bili so primeri popolnoma "ravnih" encefalogramov ljudi, ki so se pozneje vrnili v življenje, ker so zaužili prevelike doze zdravil, ki vplivajo na osrednji živčni sistem, ali pa je bila njihova telesna temperatura skrajno nizka.

Če pustimo ob strani vse te možnosti pomot, pa je treba vsekakor priznati, da so primeri, pri katerih je prišlo do stanja popolnega in nepopravljivega uničenja vsega osrednjega živčnega sistema, še posebej možganov, pa vendar moderna tehnika omogoča umetno ohraniti dihanje in kroženje krvi in tako onemogoči propad notranjih organov. V določenih primerih torej ni več nobene možnosti za povratek v zavestno življenje, ostaja pa samo življenje telesa. V takem primeru morejo zdravniki podpisati ugotovitev smrti, sicer pa nadaljevati z umetnim ohranjanjem telesnih funkcij, da lahko tako pridejo do organov v dobrem stanju, ki bodo mogli biti presajeni drugim bolnikom.

Če bi tradicionalni teolog hotel ob teh primerih uporabiti klasično opredelitev "smrti", to je "ločitev duše od telesa", bi se brez dvoma znašel v hudih težavah, saj se po teologiji srednjega veka vsa duša nahaja v vsem telesu in v vsakem delu telesa. Posledično se za tako bitje ne bi moglo reči, da je mrtvo.

So pa še drugi primeri, ki postavljajo še bolj zapletene in težke probleme. Gre za dolgotrajno "komo" z izgubo zavesti in možnosti komunicirati z drugimi. Moderne tehnike dovoljujejo ponovno usposobiti bolnike, ki se izmotajo iz več tednov dolge kome. Nekatere kome pa trajajo tudi po šest mesecev, celo leti, leto in pol, celo več let in včasih tako, da niso potrebni nobeni izredni posegi: dovolj je umetno hraniti telo in zagotoviti natančno bolniško oskrbo. Znan je primer mlade Američanke Ann Karen Quinlan (1954-1985), ki je živela v komi deset let (1975-1985).

Te tehnike so v rabi v glavnem v imenu "svete dolžnosti" zdravnikov "spoštovati življenje", v resnici pa pogosto niso nič drugega kot nesmiselno podaljševanaje agonije, kar še poslabšajo premočne luči, pomanjkanje spanja, neprestano odvzemanje vzorcev za laboratorijske preiskave, pogosto pa še roke in noge v prisilnem mirovanju. S papežem Pijem XII. (nagovor 24. novembra 1957) moramo ponoviti, da nihče ni obvezan sprejemati tako zdravljenje in nihče nima dolžnosti vsiljevati ga bolnikom v agoniji: spoštovanje človeškega življenja pomeni tudi spoštovanje smrti, ko je prišla njena ura. V nasprotnem primeru je nevarno, da bi padli v malikovanje zgolj biološkega življenja.

Če naj torej opredelimo konec človekovega zemeljskega življenja, moramo z moderno antropologijo upoštevati, da človeka označuje zavestni Jaz in lastna sposobnost komunicirati z drugimi. Posledično torej ni več človeškega življenja, kadar je dokončno izginila možnost zavedanja in osebnih odnosov. Nasprotno torej: če ni dokončnega in ugotovljenega pomanjkanja zavesti in sposobnosti komuniciranja, je treba biti zelo previden pri ugotavljanju biološke "smrti", saj z vedno bolj razširjenimi in izpopolnjenimi tehnikami reanimacije dan za dnem bolj raste možnost vrniti "dušo" v telo.

2 – Teologija o koncu zemeljskega bivanja

V enem od dokumentov cerkvenega učiteljstva in sicer v pismu, ki ga je Kongregacija za nauk vere poslala 17. maja 1979 vsem škofom, je poudarjeno, da »Cerkev potrjuje posmrtno preživetje in obstoj duhovnega elementa, ki je obdarjen z zavestjo in voljo na tak način, da človekov Jaz obstoja.« V skladu s teologijo je torej treba bolj kot o koncu človekovega zemeljskega življenja govoriti o zaključku enega obdobja njegovega življenja, o prestopu iz enega načina bivanja v drug način, o prehodu namesto o smrti.

Oblika sporočila cerkvenega učiteljstva je moderna in predpostavlja počasen razvoj glede bivanja osebnega Jaz v Svetem pismu in v teologiji.

Po starozavezni antropologiji je človek po svojem bistvu stvar, ki je v vsem odvisna od Boga in pripada Bogu.

Ob rojstvu prejme telo od Boga življenjski dih (imenovan duša, hebr. *nefeš*) in duha (hebr. *ruah*), ki mu omogočata, da dela materialno in razumsko, da živi kot oseba, to je v odnosu z drugimi ljudmi in predvsem v odnosu z Bogom (prim. 1 Kr 17,11; Prd 12,7).

Tako lahko v človeku ločimo zunanji in notranji vidik: njegovo notranjost, njegovo "srce" (hebr. *leb*), to je, njegovo držo: moralno (prim. 1 Mz 20,5 sl.) in versko (Joz 22,5; 1 Sam 12,20.24; Ezk 11,19).

V smrti se organsko telo "razpusti v prah" (prim. 1 Mz 2,7, 3,19), to je v svoje kemične sestavine, življenjski dih in duh pa se vrneta k Bogu. O človeku ne ostane nič drugega kot senca ali "duh" rajnega, imenovan *ob* (hebr.), ki lebdi okrog groba, okrog grobne jame, izkopane pod zemljo, ki se zato imenuje *šeól,* to je "spodnji svet" (v slovenščini je v rabi izraz "predpekel"). Pokopališče tako postane kraljestvo duhov rajnih, ki pa so nesposobni za vsako življenjsko ali versko dejavnost (prim. Ps 88,11 sl.; Iz 14,9 sl.; Job 1021 sl.).

Samo v posebnih primerih je dopuščeno preživetje, ki je pridržano sedmim ali osmim "svetim", kot npr. Henoh, Mojzes, Elija, Jeremija, Ezra, ki so vzeti k Bogu, iztrgani iz *šeóla* (1 Mz 5,24; Sir 44,16; 48,9-10; 2 Kr 2,11 in drugje).

Za veliko večino Hebrejcev pa smrt pomeni konec njihovega bivanja, tako da prežive samo v svojih otrocih. Zato jih ni malo med modernimi teologi, ki bi radi ponovno uveljavili ta začetni predkrščanski eshatološki pojem kot edino resnico, sprejemljivo za današnjega človeka. Zato trdijo, da "po mnenju Cerkve" človek po biokemični razgradnji preživi samo v spominu Boga in ljudi, kar pa v resnici preživi, je rastlina človeštva, ki bo dajala svetu vedno nove poganjke, vedno nove posameznike, dokler bo Bogu všeč.

Naslednjo stopnjo proti pravemu nauku Cerkve o preživetju pomeni pozno judovstvo, ki ga je pritegnilo slepilo čudežnih socialnih, političnih in etičnih sprememb tega sveta. Začeli so dopuščati neko začetno preživetje "mrtvih" v *šeólu,* v Hadu, v predpeklu zaradi nekega novega, drugega življenja na zemlji, ki naj bi jo Bog dovolil tistim, ki so se v prvem življenju držali njegovih zapovedi (prim. Mal 3,18-21; Dan 12,2: Mdr 4,19 in podobno). Posledično naj bi se duša, duh rajnega, ne vrnil popolnoma v Boga, ampak bi bil samo pri njem ohranjen v neke vrste "skladišču", ki naj bi bilo v "zraku", v zemeljski atmosferi, kjer naj bi čakal, da bi se mogel ponovno združiti s svojim telesom in začeti novo zemeljsko bivanje.

Šele z Jezusom se začne pojem preživetja človekovega Jaz po biološki smrti. Za Jezusa namreč njegov Oče ne živi sredi senc niti s samimi dušami ali z nekakšnimi ostanki človeških bitij, ampak z dejanskim osebami "Abrahama, Izaka in Jakoba" (prim. Mt 22,32 in vzporednice, Apd 3,13). Zanj sta prav osebi ubogega Lazarja in bogatega požeruha, ki po smrti preideta na "drugo stran", ne pa njune ločeni duši (prim. Lk 16,23). Tudi desni razbojnik, ki gre z njim v raj, je konkretna oseba (prim. Lk 23,43).

To novo pojmovanje temelji na možnosti, za Hebrejce nezaslišani, o življenjski skupnosti izvoljenih z Bogom Očetom (prim. 1 Kor 13,12; Apd 22,4) in o njihovem večnem cilju, zaradi katerega postanejo osebe, postanejo ljudje v polnem pomenu besede šele v trenutku poveličanja, ko v polnosti uresničijo Božji načrt, da so vredni živeti skupaj z vstalim Kristusom (prim. Rim 8,28-30; Ef 1,4-6; Heb 12,23; Apd 3,21; 20,6). Ker pa se ta življenjska skupnost z živim in pravim Bogom lahko začne že v času zemeljskega bivanja (prim. Jn 14,23), je mogoče biti s teološkega vidika oseba že pred biološko smrtjo, čeprav na nepopoln način. Posledično je smrt videti kot prehod iste in identične osebe na "ono stran", kot prestop (prim. Jn 13,1, za Kristusa in potem za Marijo); kot zaspati (prim. Mt 27,52; Jn 11,11-13; Apd 7,60; 1 Kor 15,18.20), da se zbudiš, vstaneš vedno isti na "onem svetu" (prim. Ef 5,14). Zato sveti Pavel uvaja malo znano razlikovanje med zunanjim in notranjim istim človekom: medtem ko zunanji človek počasi propada tukaj na zemlji, se notranji človek iz dneva v dan obnavlja (prim. 2 Kor 4,16) in bo v trenutku vstajenja ponovno oblečen v duhovno telo (1 Kor 15,44).

V naslednjih stoletjih je pa opaziti povratek v pojmovanje starozaveznega poznega judovstva glede preživetja "duše" po smrti, to pa zaradi nekaterih novozaveznih izrazov, ki so bili napačno razumljeni (na primer Mt 10,28; Apd 6,9; 20,4) pa tudi zaradi obilice apokrifne nekanonične literature. Konca zemeljskega bivanja niso več pojmovali kot prehod ali prestop, ampak bolj kot "ločitev duše od telesa".

V stari sholastiki so nekateri opozarjali na nedoslednost med liturgijo in teologijo v tem oziru: ljudska pobožnost se obrača na svetnike kot na osebnosti in prosi: »Sveti Peter, prosi za nas,« kar bi se pa moralo glasiti, če smo dosledni: »Duša svetega Petra,« ali celo: »Duša, ki si bila svetega Petra, prosi za nas,« kar pomeni dušo, ki bo naredila iz svetega Petra človekov Jaz šele po končnem vstajenju in poveličanju. Toda liturgisti so ob podpori aristotelske teologije polnih teologov našli srednjo pot: v molitvenikih so prošnje naslovljene na osebe

svetnikov, medtem ko se v mašah za mrtve moli samo za "duše" vernih rajnih. Ta nedoslednost se je vlekla skozi stoletja vse do naših časov, do leta 1969, ko je končno izšel novi Rimski misal, v katerem so bili sistematično zamenjani vsi izrazi, ki bi lahko pomenili preživetje "duš" ločenih od njihovih teles. Zamenjali so jih izrazi, ki označujejo preživetje oseb. Tako se na primer pri treh mašah za 2. november, kjer se je prej molilo za "duše rajnih" ali za "duše vseh vernih rajnih, sedaj moli za "rajne brate"; kjer se je prej prosilo božje usmiljenje za "dušo papeža« (škofov, duhovnikov), za "duše naših staršev" (sorodnikov in dobrotnikov), se sedaj moli za osebo "našega papeža", "škofa", "naše rajne starše, brate, sorodnike in dobrotnike.«

Ta jasen povratek Svetega sedeža k novozaveznim bibličnim pojmom pomeni tudi povabilo teologom, naj opuste staro opisovanje konca zemeljskega bivanja z opredelitvijo "ločitve duše od telesa" in skušajo vedno bolj ovrednotiti vsebino novozaveznih izrazov o "spanju" v Gospodu, o "prehodu" konkretnih oseb na "drugi svet". In poudarimo: konkretne osebe, to so posamezniki, ki so iz svojega okolja sprejeli vso družbeno, zgodovinsko, kulturno in versko dediščino, so potem delovali in dali istemu okolju doprinos svoje osebnosti; posamezniki, na katerih postopno dozorevanje so vplivali dejavniki dednosti in okolja in s tem vplivali na razna razvojna razdobja ter v naklonjenih okoliščinah olajšali osebno soglasje vseh organskih, psihičnih in okoljskih sestavin v zdravo ravnotežje čustvenega in razumskega življenja med biopsihičnim ustrojem in človeškimi ter verskimi izrazi; končno posamezniki, v katerih to ravnotežje ne doseže skoraj nikoli idealne in toliko manj stalne harmonije, saj se v vseh človeških bitjih kažejo na razne načine bolj ali manj stalna nasprotja med podzavestjo in področjem vesti.

3 – "Druga smrt"

V drugih verstvih, na primer v staroegipčanskem, ni govora samo o zavestnem Jaz, ki preživi telesno smrt, ampak tudi o nevarnosti druge in dokončne smrti, ki grozi tistemu, ki pri sodbi po smrti ni mogel dokazati, da je ostal čist v zemeljskem življenju. O tem priča egipčanska "Knjiga mrtvih". V Novi zavezi najdemo isti izraz in isti nauk v Knjigi Razodetja 2,11; 20,6.14. Prim. 21,8: »Toda strahopetci in neverniki, pokvarjenci in ubijalci, nečistniki in čarovniki, malikovalci in vsi lažnivci bodo dobili svoj delež v jezeru gorečega žvepla. To je druga smrt.«

Zdi se, da pojem druge in dokončne smrti nasprotuje trditvam naših katekizmov. Kompendij Katekizma Katoliška Cerkve iz leta 2005 piše v št. 70: »Duhovna duša ne prihaja od staršev, marveč jo neposredno ustvari Bog, in je neumrljiva. Ko se ob smrti loči od telesa, ne propade; znova se bo zedinila s telesom ob končnem vstajenju.« O tem problemu sicer pozneje; tukaj omenjam samo, da sam Jezus uči prav nasprotno, ko trdi (Mt 10,28), da more njegov Oče »dušo in telo pogubiti v peklenski dolini,« to je na smetišču odpadkov, ki iz higienskih razlogov neprestano gorijo. Zato tudi Janezov evangelij opominja, da poleg "vstajenja življenja," obstoja tudi "vstajenje obsodbe" (5,29)

KAJ SO REKLI O SMRTI

To je preprosto; kar živi umre, da se iz minljivosti prelije v večno. *(William Shakespeare)*

Tisti, ki ga objokuješ, ni nič drugega kot tvoj predhodnik. *(Cicero)*

Ni važno kako človek umre, važno je, kako živi. *(Samuel Johnson)*

Prav tako naravno je umreti, kot biti rojen; za dojenčka je prvo prav tako boleče kot drugo. *(Francis Bacon)*

So velike smrti, bedne, žalostne ravnodušne smrti, kot so velika, bedna ali ravnodušna življenja. *(Josef Čapek)*

Bleda smrt trka tako na vrata kolib revežev, kakor na vrata kraljevskih gradov. *(Horacij)*

Smrt mladih ljudi je brodolom, smrt starih prihod v luko. *(Plutarh)*

Ob smrti malega otroka se zdita umetnost in poezija veliki bedi. *(Leon Bloy)*

Noben mlad človek ne verjame, da bo kdaj umrl. *(William Hazlitt)*

Človek vedno umre, preden se do kraja rodi. *(Erich Fromm)*

Smrt se zdi manj strašna, kadar je človek utrujen. *(Simone de Beauvoir)*

Vse, kar mislimo o smrti, je brez pomena; izjema je, da nas smrt spominja na življenje. *(Charles de Gaulle)*

Smrt modrega ne preseneti: vedno je pripravljen odpotovati. *(Jean de La Fontaine)*

Smrt ne odkrije skrivnosti življenja. *(François-René de Chateaubriand)*

Kdor ostane čist in umre iz ljubezni, umre mučenik. *(Prerok Mohamed)*

Več bolečin povzroči misel na smrt kot sama smrt. *(Arthur Schopenhauer)*

Ne bojim se smrti, vendar ko bo prišla, bi bil rajši odsoten. *(Woody Allen)*

Zakaj se bati smrti, razen če si pripisujete védenje, ki ga človek nima? *(Platon)*

14. FEBRUAR

PEPELNICA

Praznovanje pepelnice je nastalo kot obred javnega obhajanja pokore za prejem odveze v velikem tednu. Na ta dan Cerkev prepisuje post (pritrganje v jedi) in zdržek od mesa. Simbolično pa pepel pomeni spokornost in opozarja na minljivost zemeljskega življenja in na potrebo spreobrnjenja.

S pepelnično sredo se začenja štiridesetdnevni post, razdobje pred veliko nočjo, in je dan pritrganja v jedi ter zdržka od mesa, kar je v preteklosti Cerkev zahtevala vsak petek, zdaj pa je zdržek od mesa omejen samo na petke v postu, oboje, zdržek in pritrganje pa samo na pepelnico in veliki petek.

»Memento homo, quia pulvis es et in pulverem reverteris« ali »Pomni, človek, da si prah in da se v prah povrneš« so besede iz 1 Mz 3,19, ko je Bog po izvirnem grehu Adama izgnal iz edenskega vrta in ga obsodil na težko delo in smrt: »V potu svojega obraza boš jedel kruh, dokler se ne povrneš v zemljo, kajti iz nje si bil vzet. Zares, prah si in v prah se povrneš.« Ta stavek je izgovarjal duhovnik, ko je vernike zaznamoval s pepelom (ki je nastal pri sežiganju olivnih vejic cvetne nedelje preteklega leta). Po bogoslužni reformi, ki je sledila II. vatikanskemu koncilu, je bil ta stavek zamenjan z nagovorom: »Spreobrnite se in verujte evangeliju!« (Mr 3,15), ki izraža poleg spokornosti tudi pozitivni vidik štiridesetdnevnega posta, ki je čas spreobrnjenja, goreče molitve in vrnitve k Bogu.

Praznovanje pepelnične srede se je začelo z namenom javnega praznovanja spokornosti in je postalo obred, ki stoji na začetku poti spokornosti vernikov, ki naj bi bili odvezani od svojih grehov v jutru velikega četrtka. Z liturgičnega vidika bi bilo pepelenje sicer možno pri evharističnem slavju vsako sredo, toda liturgisti opozarjajo, da je primerno določiti skupno "privilegirano" praznovanje, v katerem bo močneje poudarjena cerkvena razsežnosti spreobrnjenja, ki se začenja.

Treba pa je poudariti, da ima post svoje važno mesto v vseh verstvih. Muslimani, na primer, praznujejo mesec ramadan, Judje kippur, kristjani pa štiridesetdnevni post.

Biblična teologija nam razodeva dvojni pomen rabe pepela.

Predvsem je to znamenje šibke in krhke človekove narave. Abraham se obrača na Boga z besedami: »Glej, jaz, ki sem prah in pepel, sem si dovolil govoriti z Gospodom ...« (1 Mz 18,27). Job priznava ozke meje svojega bivanja z občutkom skrajne pobitosti, ko pravi: »Razkazuje me kot blato, enak sem prahu in pepelu« (Job 30,19). To omejeno razsežnost človeka, katere simbol je pepel, je mogoče najti v mnogih odlomkih Svetega pisma (prim. Mdr 2,3; Sir 10,9; 17,27).

Pepel je pa tudi zunanje znamenje tistega, ki se kesa svojega zlega delovanja in se odloča iti po obnovljeni poti h Gospodu. Posebno je znano besedilo o spreobrnjenju Ninivljanov po Jonovi pridigi: »Ninivljani so verovali Bogu, oklicali so post in se oblekli v raševino, od največjega do najmanjšega. Ko je beseda o tem prispela do kralja v Ninivah, je vstal s svojega prestola, odložil svoj plašč, se ogrnil z raševnikom in sédel na pepel. Dal je razglasiti po Ninivah in rekel, na ukaz kralja in njegovih velikašev je rekel: 'Ljudje in živina, govedo in drobnica naj ničesar ne okusijo, naj se ne pasejo in naj ne pijejo vode! Ljudje in živina naj se ogrnejo z raševino in naj z vso močjo kličejo k Bogu, vsakdo naj se obrne od svoje slabe poti in od nasilja, ki je v njegovih rokah! Kdo ve, morda se Bog obrne in kesa, se obrne od svoje srdite jeze, da ne poginemo'« (Jon 3,5-9). Tudi Judita je klicala vse ljudstvo, naj dela pokoro, da bo Bog posegel vmes in ga osvobodil: »Vsi prebivalci Jeruzalema – izraelski možje, žene in otroci – so klečali na tleh pred templjem, si s pepelom posipali glavo in razgrinjali svojo raševino pred Gospodovim obličjem« (Jdt 4,11).

Andrej Praznik

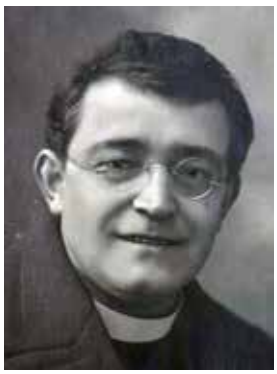

PETER BUTKOVIČ–DOMEN

22. FEBRUAR 1888 – 27. FEBRUAR 1953

Prvo križanko na svetu je sestavil Anglež Arthur Wynne in je izšla 21. decembra 1913 v časopisu New York World. Dvanajst let pozneje smo prvo križanko dobili tudi Slovenci. Sestavil jo je **primorski duhovnik in ugankar Peter Butkovič – Domen.**

Butkovičeva življenjska pot se je začela 22. februarja 1888 v Sovodnjah jugozahodno od Gorice in se končala 27. februarja 1953 prav tam. Izhajal je iz revne družine. Oče Andrej je bil tovarniški delavec, mama Karlina pa je hodila pomagat okoliškim kmetom. Peter jo je pogosto spremljal. »Rajni gospod Jug je dejal, da naj bom gospod. Pa sem hodil vsak dan peš v Gorico v latinske šole. Po poti ob Soči sem bulil v bukve, pri usmiljenih bratih sem dobival opoldansko mineštro, popoldne pa spet na njivo. Hvala Bogu, kmečko življenje mi je še danes v veselje in uteho,« je ob svoji petdesetletnici povedal za časnik Slovenec.

Duhovnik in poliglot

Leta 1910 je vstopil v goriško bogoslovje in bil tri leta pozneje posvečen v duhovnika. Novo mašo je daroval na Sveti Gori. Kot kaplan je služboval v Kamnjah v Vipavski dolini, v letih od 1916 do 1922 je bil župnijski upravitelj na Lokvah na Trnovski planoti, potem osem let župnik v Zgoniku, zadnjih dvaindvajset let pa je služboval v domačih Sovodnjah. Veliko časa je preživel v spovednici, pospeševal je češčenje sv. Jožefa in Terezije Deteta Jezusa, kot zaveden Slovenec je nastopal proti fašističnemu nasilju in otroke skrivaj učil slovenščino. Ljudje so ga imeli radi. To so pokazali tudi ob njegovi smrti, ko so ga množično pospremili na sovodenjsko pokopališče.

Peter Butkovič je bil umetniška duša. Že v gimnazijskih letih je objavljal pesmi in črtice. Kot pesnik in pisatelj je nastopal zlasti pod imenoma Domen in Domen Otilijev. Zelo nadarjen je bil za tuje jezike. Znal jih je več kot petnajst. Na Lokvah, kjer je služboval med prvo svetovno vojno, je bilo treba spovedovati tudi češke in poljske vojake, zato se je lotil češčine in poljščine. Pozneje se je učil še angleščino, francoščino, nemščino, španščino, italijanščino, ruščino, danščino, švedščino, finščino ... »Vsi jeziki so lepi in pa dušo narodov spoznaš najbolje v njih materinščini,« je povedal. V delovni sobi je imel polno časopisov iz vse Evrope. Precej je prevajal, vedno iz izvirnikov.

»Je pač veselje«

Širši javnosti pa je bil nemara najbolj znan kot risar in ugankar. Obe dejavnosti je uspešno združeval, saj je sestavil veliko slikovnih ugank. Na vprašanje, kako ga je zaneslo v te vode, je ob svoji petdesetletnici odgovoril takole: »Veselje iz otroških let in potem kulturna potreba ljudstva. V *Vrtcu* in v starih *Koledarjih* sem še kot mulec reševal uganke. Svinčnik sem vedno nosil s sabo. Potem sem jih jel sestavljati. S Finžgarjem sva uredila pri Mohorjevi *Trde orehe – vesele smehe.* Je pač veselje. Prav tako tudi za risanje. Mama me je kajkrat krcnila, ker sem doma vse 'pomalal'.«

Slovensko ugankarstvo ima dolgo tradicijo. Bosonogi avguštinec Marko Pohlin je že leta 1788 izdal knjižico z naslovom *Kratkozhasne uganke inu zhudne kunshte is węle shôle,* v kateri najdemo tudi uganke, ki so znane še danes (šviga, švaga, čez dva praga). Razcvet pa je ugankarstvo doživelo med obema svetovnima vojnama, ko se je pri nas močno povečalo število časopisov.

Mladika, družinski list s podobami, je uganke začela objavljati leta 1922, rubriko pa je urejal Peter Butkovič – Domen. »Z ugankami sem začel v drugem letniku *Mladike.* Takrat je šel marsikateri izobraženec s porogljivim nasmehom mimo ugankarja in ugank, teh 'otročarij iz otroških listov',« se je spominjal nekaj let pozneje. Tudi mnogi duhovniki so se posmehovali tem 'neumnostim', vendar je Butkovič vztrajal.

Uganke.

Uredniki: Peter Butkovič-Domen, Zgonik, p. Prosek, Italia.

1. Križanica.
(Domen, Zgonik.)

Ta obrazec (uganka s križanjem besed = cross word puzzle) smo dobili v najnovejšem času iz Amerike: neverjetno hitro so si ga osvojile v Evropi najrazličnejše tedenske revije in družinski listi. Celo v politične liste med inserate je že zašel. Tako ima moda že na uganke svoj vpliv. – Pri reševi pazi: vsaka beseda se začne pri številki in je omejena na rob obrazca in na črni kvadrat ali pa (v belih poljih) na dva črna kvadrata: za vsako belo polje je določena le ena črka: besede se križajo vodoravno in navpično (od številke p čez ali navzdol, v nekaterih poljih pa le vodoravno ali navpično). Kolikor je treba ključ, ti ga da zastavljavec; za to uganko je tále:

Počez:	Navzdol:
1. del voza,	1. del voza,
3. zunanji del telesa,	2. veznik,
5. krstno ime,	4 trdilen odgovor,
6. števnik,	5. dežela v franc. Indokini,
9. zaimek v množini,	6. števnik,
10. predlog,	7. bog ljubezni,
11. zaimek,	8. veznik,
13. reka v Rusiji,	12. reka v Evropi,
14. angelsko voščilo,	15. zemlja,
17. nikalnica.	16. koralna nota.

Prva križanka

»Uganke nam ne nudijo le zabave. Radovednost, ki sili človeka, da razgrne sestavo in najde zahtevano misel, nam krepi voljo; neštetokrat se povrnemo h težji uganki: hočem, moram najti. Osvežijo nam spomin: predelane snovi iz zemljepisja, prirodoslovja, jezikoslovja, pesništva, računstva itd. nam stopijo spet pred oči. Treba je večkrat seči po knjigi: kje ta reka, gora, mesto; kateri ta ptič; ta pesnik; ta beseda, ki mora biti tako sestavljena? /.../ V dobri uganki sta koristna in zabavna smer tesno združeni. Uganka je umotvor, večkrat zelo umeten, zato ni treba, da se ga avtor sramuje,« je aprila 1922 zapisal v listu *Goriška straža.*

Prva slovenska križanka

Butkovič je leta 1925 v 2. številki *Mladike* objavil obsežen prispevek z naslovom *O sestavljanju ugank* (ugankam je poskušal dati lepa slovenska imena), v 5. številki pa še prvo slovensko križanko, ki jo je poimenoval križanica. Že ob bežen pogledu nanjo opazimo, da so besede zelo kratke. Najdaljša ima štiri črke, večina pa le dve.

V *Koledarju družbe sv. Mohorja* za navadno leto 1954 so zapisali, da je bil Butkovič v nekem času »nesporni prvak slovenskih ugankarjev«. Kljub temu je po smrti dodobra utonil v pozabo. Zanimanje zanj je znova oživelo konec sedemdesetih in v začetku osemdesetih let, ko je začelo delovati *Ugankarsko društvo Domen.* V začetku devetdesetih let pa je že pokojni ugankar Pavle Gregorc njegov psevdonim Domen domiselno vpletel v naslov časopisa *Ugankarjev domenek.*

PREGANJANJE KRISTJANOV

TANZANIJA

Porte Aperte

Raziskano obdobje:
1. november 2015 – 31. oktober 2016

Mesto na World Watch List:
2017: 59 točk / 33. mesto
2016: 57 točk / 36. mesto

Viri preganjanja:
Glavni vir preganjanja kristjanov je muslimanski pritisk.

Dogajanje:
Tanzanija je dežela dveh nasprotij. Sedanja Tanzanija je nastala iz združenja Tanganike in otoka Zanzibarja. Otok Zanzibar je bil dolgo povezan s islamom in muslimanskimi deželami in mu je vladal sultanat do britanske okupacije (1890-1963). Tanganika pa je bila neodvisna država kjer so do nastopa krščanstva prevladovala domača verstva. Tanzanija je bila socialistična država od 1961 do 1987. Preganjanje se pozna predvsem v Zanzibarju, v predelu Bukoba in v oblanih predelih. Militantna gibanja v Somaliji in Keniji imajo znaten vpliv na Tanzanijo. Prebivalstvo otočja Zanzibar je večinsko muslimansko in mnogi tamkajšnji prebivalci so prepričani, da jim je osrednja vlada Tanzanije odvzela možnosti za razvoj. Vključitev mnenja šeriatskega sodišča v predlog ustave, ki naj bi jo potrdil referendum, lahko samo še poslabša položaj kristjanov.

Vrste preganjanih kristjanov:
Znatno preganjanje občutijo vse štiri vrste kristjanov, navzočih v Tanzaniji: skupnost tujih kristjanov ali izseljencev, zgodovinske krščanske skupnosti, skupnost spreobrnjencev v krščanstvo predvsem iz islama in skupnost netradicionalnih protestantov. Najhujše je preganjanje spreobrnjencev iz islama.

Življenjska področja in nasilje:
Pritisk na kristjane je precej hud in je nekoliko narasel glede na čas raziskave leta 2016.

Najhujše je preganjanje na področju življenja skupnost, sledi ji versko področje.

Točkovanje o splošnem nasilju je zelo visoko in je naraslo od raziskave leta 2016.

Preganjanje izvira iz islamskega pritiska in je zelo dejavno na otoku Zanzibar in na obalnih področjih države. Opazen je tudi naraščajoč pritisk na kristjane tudi na severozahodnem področju dežele.

Bodočnost:
Sedanji predsednik John Magufuli uživa priznanje, ker se je pogumno soočil z nekaterimi socialno-ekonomskimi problemi dežele. Nič pa se ni zgodilo z reševanjem problema islamskega radikalizma, ki v deželi narašča. Obeta se torej slaba bodočnost, če država ne bo uvedla strogih meril za varstvo verske svobode na Zanzibarju in na obalnih področjih.

Referendum o novi ustavi bi znal kristjane spraviti v položaj proti muslimanom, kar bi verjetno povzročilo še hujši pritisk na kristjane.

Če bo predlog ustave izglasovan, bodo muslimani verjetno postali v državi še mnogo bolj vplivni.

Mitja Iršič

DVOJNA MERA

O FRANCU IZ DOBROVE IN AHMADU IZ DAMASKA

Eden izmed medijsko posvečenih jezdecev regresivno levičarske apokalipse Igor Pribac mi je na tviter na moje vprašanje širni publiki o splošnem interesu Slovenije, da obdržijo Ahmada in druge migrante, odgovoril tako: »1% več migrantov v razvitih družbah daljnoročno = 2% rast BDP na osebo« Trdijo marksisti? Ne, IMF.

Vem, da se gospod spreneveda, pa vendarle bi bilo morda pametno enkrat za vselej intelektualno razčistiti o migracijah. Glede na to, da je splošna tendenca tako skrajne levice, psevdo-desnice, kot nevtralnih veseljakov za šankom, da vsegliharsko mečejo vse vrste migracij v en koš, potem pa – glede na politično agendo – povedo, da so migracije "dobre"/"slabe".

Morda bo to koga presenetilo, ampak sam sem delno naklonjen multikulturnosti. Mislim, da smo ljudje neverjetno stopnjo civilizacijskega razvoja dosegli tudi zaradi tega, ker je svet zmeraj bolj podoben globalni vasi. Skupaj lahko dosežemo več. Za eksponentno ekonomsko in kulturno rast, ki smo jo dosegli v tržnem kapitalizmu, ima zasluge tudi skupni možganski fond človeštva. Nikoli prej v zgodovini nismo v pičlih 100 letih tako napredovali. Včasih so trajala tisočletja za izum različnih vrst žit in rejo pašnih živali, danes svet vsakih nekaj let tako korenito spremenimo, da bi bil časovnemu potniku povsem neznan že, če bi prišel iz leta 2005. Če ljudem iz tistega leta danes pokažem svoj pametni telefon s 4G širokopasovno povezavo, prek katere lahko gledam posnetke v visoki ločljivosti po vsej Evropski uniji, bi me najbrž skurili na grmadi zaradi čarovništva.

Migranti, ki so spreminjali svet

Današnji svet bi bil zelo drugačen, če ne bi en Franc Suhadolc iz Dobrove pred več kot stoletjem sredi zlate mrzlice prispel v ZDA. Njegov sin Joe Sutter je leta 1967, kot glavni inženir pri projektu prvega širokotrupnega transpacifiškega letala Boeing 747 (ljubkovalno Jumbo Jeta), za zmeraj spremenil predstave o tem, kako človeška vrsta potuje po planetu. Kar naenkrat je lahko 400 ljudi v le desetih urah prispelo iz Los Angelesa v Sydney, iz Londona v Bangkok, iz Pariza v Johannesburg. Brez Sutterjeve izjemne intuicije za letalstvo, brez njegovih briljantnih inženirskih prijemov bi svet vsaj še za par desetletij bil manj povezan in bolj izoliran.

Če boste brskali po kadrovskih evidencah razvojnih skupin sodobnih multikorporacij, boste hitro ugotovili, da ni več "nemških", "ameriških" ali "francoskih" družb. Nič tega ne kaže bolje kot podjetja iz silicijeve doline, kjer je že skoraj pravilo, da so ustanovitelji start-upov, ki v nekaj letih prerastejo v konglomerate, vredne milijarde dolarjev, po navadi migranti indijskega, izraelskega, tajvanskega, korejskega, japonskega, kitajskega ali vietnamskega porekla. Moj pametni telefon, ki bi tako šokiral prebivalce davnega leta 2005, je kombinacija ameriškega smisla za estetiko (operacijski sistem – Apple, Google), angleške tradicije izdelave RISC-procesorjev (ARM) in tajvansko-korejskega talenta za zmeraj bolj učinkovito serijsko proizvodnjo vedno manjših in bolj učinkovitih mikročipov (TSMC, Samsung, Hynix). Seveda je za takšno sinergijo potrebno ogromno migracij. Američanov na Kitajsko. Korejcev v ZDA. Angležev na Tajvan. Japoncev v Nemčijo. Ja, migracije niso nujno zmeraj slabe.

Škoberne in Kordiš nista skrivala izraelskega znanstvenika

A takšne migracije niso niti približno intimna opcija Pribca in naših šampanjskih socialistov iz SMC, SD in Levice. Škoberne in Kordiš ne bi v Državnem zboru skrivala izraelskega znanstvenika, ki ne dobi dovoljenja za prebivanje, ker mu Zavod za zaposlovanje ne želi izdati soglasja za delo v Sloveniji. Židan, Murglova in Brglez ne bi prišli na prijeten razgovor ob kavici in piškotkih, ko bogatega poslovneža iz Koreje – ki v Sloveniji želi ustvariti družbo in v naše gospodarstvo vložiti najmanj 100 tisoč evrov – slovenski okosteneli birokratski stroj sabotira, ker "ni v interesu Slovenije", da zraven pripelje še ženo in otroke.

Veste, Jože Suhadolc in drugi sposobni ljudje, o katerih sem govoril, ki so tako korenito tudi z migracijami spreminjali svet, imajo eno skupno stvar. V države, kamor so se napotili, so vstopili legalno. Z osebnimi dokumenti, delovnimi dovoljenji, zdravstvenimi zavarovanji, dovoljenji za prebivanje, sredstvi za preživljanje in sploh vsem, kar so ciljne države od njih zahtevale. Ko so prišli tja, so se asimilirali in postali državljani države, v kateri prebivajo, spoštovali so njeno vladavino prava, čeprav so bili še zmeraj ponosni na svojo etnično pripadnost.

Takšnih pa šampanjska levica ne potrebuje. Že večkrat je dokazala, da jo sla po multikulturnosti kar hitro mine, ko gre za slovenski nacionalni interes. Tujci, da bi kupovali naše družbe?! Takrat se začnejo trkati po prsih in tuliti "Tujega nočemo, svojega ne damo!" v stilu pravih nacionalnih socialistov. Premisa Turnškove antifašistične koalicije je bila, da se je zahod na čelu z Angelo Merkel v na novo rojenem ekonomskem fašizmu zarotil proti Sloveniji, ko jo sili v prodajo nacionalnih družb in večjo naklonjenost tujim investicijam. Sposobnih tujcev in njihovega kapitala si na naših tleh ne želimo. Radi pa bi nekaj drugega …

Ahmad je sociološki eksperiment šampanjske levice

Ahmad ni nek izoliran primer humanitarnosti. Ahmad je sociološki eksperiment šampanjske levice

na sistemski ravni, s katerim testirajo načine, kako bi v državi obdržali čim več beguncev in predvsem ekonomskih migrantov, ki se pretvarjajo, da so begunci. Več ljudi sprejmemo brez dokumentov in preverjene zgodovine, bolje za njih. To ni nek pogled skrajnežev iz političnega podstrešja slovenskih bolivarskih revolucionarjev stranke Levica. To je uradno stališče jedra slovenske leve politike. Tanja Fajon, nekoč preverjena režimska novinarka, danes pa evroposlanka, ki jo v SD urijo za naslednico operativno nesposobnega političnega demagoga Židana, je v sklopu svoje poslanske skupine evropskih socialistov sredi najhujše begunske krize jeseni leta 2015 večkrat poudarila, da se mora Evropa v znak humanitarnosti zavzemati za manj strog varnostni režim na mejah in manj vračanja azilantov v države izvora, zadnje čase pa se zavzema za povečanje obveznih kvot, ki jih morajo sprejeti države članice. Vsa ta prizadevanja je podkrepila s tviti, na moč podobnimi tistim, ki jih te dni trosi Pribac, češ migracije so bile zmeraj dobre za človeštvo, družbe, ki so migrante sprejele, pa so od njih veliko pridobile.

Takšno enačenje legalnih ekonomskih migracij z begunskim valom, ki se je zgodil po arabski pomladi, je taktika, ki ji ne smemo nasesti, če hočemo tako varnost kot napredek. Dejstvo je, da je od leta 2015 v Evropo prišlo 1,6 milijona migrantov. Nekateri so bežali pred vojno. Ogromno je bilo ekonomskih migrantov, ki so bežali pred revščino. Večinoma brez dokumentov. Ne vemo, ali so v izvorni državi bili premožni frizerji, posiljevalci, serijski morilci ali člani Asadovih morilskih vodov (kar nekaj takšnih te dni dela selfije po Evropski uniji). Večina je neizobraženih in neizurjenih ali pa so končali kakšno islamsko madraso, kjer so jih učili, da sonce potuje okrog zemlje. Prav tako večina ne prihaja iz držav, kjer divja vojna. Za kaj takšnega se kvalificirajo le Sirci, Afganistanci, Iračani in pogojno Pakistanci iz predelov, ki jih obvladujejo talibanske gverile. A k nam so poleg teh drle še množice iz Severne in Subsaharske Afrike. Teh pa v Afriškem in Bližnjevzhodnem kotlu čaka še vsaj pol milijarde. Toliko kot nas je vseh Evropejcev. Ni naključje, da se Ahmadova zgodba o slovenskih angelih pojavlja v Alžiriji in Tuniziji. Tako kot napovedi Angele Merkel, da Nemčija nujno potrebuje milijon delavcev in njeni intervjuju na Al Jazeeri o krščanski solidarnosti in nudenju varnega zatočišča za begunce. Njej je takšna politika eksplodirala v obraz. Tako kot nam lahko Ahmad. Pa ne zaradi sebe. Zaradi drugih avanturistov, ki jih bo njegova zgodba privabila.

Zdaj boste rekli, da tudi migracije v kolonije nekdanjega britanskega imperija – predvsem ZDA, Kanado, Avstralijo in Novo Zelandijo, niso bile zmeraj legalne. In da – imate prav. Niso bile. V poznem 19. in zgodnjem 20. stoletju so se staroselskim evropskim ustanoviteljem ZDA (Angležem, Ircem, Škotom in Nemcem) pridružili še migranti iz vzhodne in južne Evrope. Od leta 1900 do 1920 so velike potniške ladje vsak teden po newyorških pristaniščih odlagale evropske migrante. Nekateri so bili brez papirjev. Veliko je bilo bolnih od dolge poti čez Atlantik. Tudi moji sorodniki so bili med njimi. Leta 1920 so prispeli na Coney Island, se v nekaj letih ustalili v Minnesoti in začeli živeti ameriške sanje. Zadnje pismo od njih smo prejeli leta 1951, ko so v opustošeno s strani komunistov uničeno socialistično Slovenijo poslali še zadnji paket hrane in oblek, katerih je takrat v FLRJ akutno primanjkovalo. Nato sta gospodar in gospodarica najbrž umrla, otroci pa niso znali slovensko. Otroci so danes najbrž povsem asimilirani Američani.

Pribac in ostali bi na tej točki zavriskali od veselja in rekli: »Aha!? Tudi brez papirjev in formalne izbrazbe se da.« Se. Priznam. A če želite, da vam razložim, zakaj se da ameriško zgodbo o uspehu spisati z evropskimi migranti, ne pa s tistimi iz Bližnjega vzhoda in Subsaharske Afrike, si boste morali odstraniti regresivno levičarska očala in zapluti v nevarno politično nekorektno mlakužo, v kateri vas bodo anarholevičarji kot obsedeni zombiji ad hominem zmerjali z rasisti, ksenofobi, zahodnimi šovinisti in fašisti, ko bodo potvarjali osnovne predispozicije vaših argumentov. Torej le pogumno z mano.

Pojdimo po vrsti:

– Evropski migranti, ki so preplavili angleške kolonije, so bili sicer revni in nekoliko manj marljivi od svojih severno-evropskih sosedov, ki so tam prvi ustvarili vzdržne državne tvorbe. A v osnovi so izhajali iz istega krščansko-protestantskega kulturnega zeitgeista kot prvi kolonialisti. Italijani, Francozi, evropski Židi, različni slovanski narodi …, vsi so se lepo ujeli v tržno meritokracijo, ki je vladala v kolonijah. V okviru krščanske tradicije je bila meja med državo in cerkvijo že dolgo zacementirana, hkrati pa je bila na široko odprta pot do racionalne misli in napredka skozi znanost. Krščanstvo se je skozi renesanso in razsvetljenstvo spopadlo s svojimi bronastodobnimi demoni in jih premagalo. Civilizacija je šla naprej in leta 1900 ni bilo več skoraj nobenega Evropejca, Američana ali Avstralca, ki bi hotel v skladu s tretjo Mojzesovo knjigo obredno usmrtiti moškega, ki "leže" z drugim moškim, kot bi z žensko. Biblija je doživela svojo metamorfozo v to, kar bi zmeraj morala biti – v knjigo metaforičnih lekcij o krepostnem življenju, ne pa dobesedno, nesprejemljivo voljo zamerljivega, antropomorfnega boga. Podobno kot budizem. Islam tega preskoka še ni doživel, vprašanje pa je, če ga kadarkoli bo. Islam je zamrznjen v času. Za učence islamskih doktrin je še zmeraj leto 520. Kar še posebej velja za vahabitski islam, ki v tem trenutku kot virus ebole razsaja po Bližnjem vzhodu in severni Afriki. Islamske migrante bo njihova sveta knjiga učila življenjskega sloga, ki je diametralno nasprotje zahodnim tendencam po osebni svobodi, spolni enakopravnosti in življenju, ki temelji na racionalnosti ter napredku. Arabska kultura in kulture, ki so bile z njo prek vere povezane, so bile izredno napredne vse do začetka 12. stoletja. Še danes uporabljamo arabske številke, ozvezdja, katera so prvi odkrili in imenovali Arabci (altair, aldebran …), zvezde, ki so jih prvi popisali (betelgeza, markab …). Beseda algebra izhaja iz knjige perzijskega matematika al-Hvarizmija. Nato

so se pojavili prvi ortodoksni islamski interpreti na čelu z al-Gazalijem, ki so v času, krajšem kot stoletje, povsem uničili racionalno bit celotne arabske civilizacije, kot tudi islamskega sveta okoli njih, katerega so Arabci kolonizirali. Ti so zavračali aristotelsko gibanje racionalizma in iskanje vzročnih povezav za naravne pojave. Vzročna povezava za vse, kar se zgodi, je od tistega časa bil le še bog, iskanje naravnih vzrokov za sosledje dogodkov pa je bilo demonizirano. Tako je bila demonizirana tudi znanost. Sledilo je tisočletje mračnjaštva in vrnitve v bronasto dobo človeštva, kjer islam vztraja še danes.

– Pomanjkljiva izobrazba. Kot rečeno, na Bližnjem vzhodu je še zmeraj leto 520, znanost pa hudičevo orodje, ki nas želi odvrniti od boga. Po podatkih World Bank so šole na Bližnjem vzhodu, muslimanskem delu južne Azije (Afganistan, Pakistan) in Severni Afriki na izredno nizki kakovostni ravni, kar se kaže v podpovprečnih standardiziranih rezultatih na globalni ravni. V Jemnu, Iraku, Egiptu, Sudanu, Južnem Sudanu, Maroku, Alžiriji in Mavretaniji je skoraj tretjina prebivalstva nepismenega. V Pakistanu je nepismenih 60 %, v Afganistanu skoraj 80 % žensk. Tisti, ki obiskujejo šole, se tam učijo po islamu prilagojenem programu, ki je pogosto skregan s sodobno znanostjo in svetom kot ga razumemo. Univerzitetni študenti fizike v Pakistanu verjamejo, da so potresi božja kazen za ljudi, ki so krenili s poti pravega islama. Ugledni iranski klerik Hojatoleslam Kazim Sadeghi je v nagovoru vernikom razložil, da so potresi posledica tega, da se ženske oblačijo provokativno in s tem moške silijo v promiskuiteto. V državno sponzoriranih madrasah v vahabitskem Katarju in šiitskem Iranu na naravoslovnih šolah učijo, da Sonce kroži okrog Zemlje.

– Pomanjkanje izobrazbe vodi do naslednje logične posledice. Ujetost v večni cikel teokratskih in kvaziteokratskih diktatur. Od vseh muslimanskih dežel, ki skupaj predstavljajo petino človeštva, so le Indonezija, Malezija, Kosovo, Bosna in Hercegovina, Pakistan in Afganistan demokracije, z veliko zvezdico pri zadnjih dveh. Američani so na Afganistan želeli naivno preslikati evro-atlantski model demokracije. Tedaj se še niso zavedali, da je vsiljevanje demokracije v deželi izoliranih, teokracije vajenih plemenskih skupnosti, Sizifovo delo. Afganistan in Pakistan sta imitaciji demokracije, z ogromno senco cele vrste militantnih verskih milic na čelu s talibani, Alkaido in Islamsko državo, ki se borijo za prevlado. Preostale islamske dežele so čiste teokracije, nekaj tistih, ki jih je vzela arabska pomlad, pa kvazi-teokracije, kjer je voditelj predstavljal substitut boga (Ben Ali v Tuniziji, Mubarak v Egiptu, Gadafi v Libiji, Asad v Siriji). Vsak poskus liberalizacije družbe, vključno z arabsko pomladjo, slej kot prej prevzamejo verski despoti s tisočletji izkušenj pranja možganov preprostim nepismenim revežem.

– Izjemna težava muslimanskih držav so poroke znotraj družine. O tem se le malokdo na zahodu pogovarja, ker se pač regresivno levičarsko obrnemo stran in rečemo: »To je pač njihova kultura.« Na Arabskem polotoku, Iraku, Siriji, Egiptu in Iranu velja tradicija, da ima moški pravico do poroke s hčerjo brata svojega očeta – se pravi s svojo pravo sestrično. Ženska ga ne more zavrniti. Oziroma ga lahko, če si želi zagotoviti ekspresno vozovnico v raj. Rezultati so groteskni. Več kot polovico svetovnih muslimanov sta spočela bratranec in sestrična. Tradicija sega tisočletja v preteklost, torej je velika verjetnost, da so tudi starši sami produkt znotraj-družinskega razploda. Študije so pokazale, da je inteligenčni kvocient otrok, katerih starši so bližnji sorodniki, za 20 točk nižji kot pri otrocih, ki so imeli sorodstveno oddaljene starše. Dvakrat večja je verjetnost smrti pri porodu. Skoraj za desetkrat se poveča možnost genetskih napak kot sta Downov sindrom in avtizem. Pojavnost klinične depresije in shizofrenije se veča s krvno bližino staršev otrok. Plitvost genetskega bazena ima usodne posledice na genetski, intelektualni in kulturni potencial etničnih skupin. 33 % Egipčanov, 34 % Alžircev, 43 % Sircev, 48 % Libijcev, 51 % Afganistancev, 54 % Katarcev, 67 % Savdijcev, 63 % Sudancev in 70 % Pakistancev je produkt ljubezni med dvema bližnjima sorodnikoma (ki sta bila najbrž tudi sama spočeta na enak način). Iz katerih držav so že ekonomski migranti?

Razlike med migracijami – rezultati Ahmadovanja so tukaj

Zdaj, ko smo si sneli regresivno levičarska očala, si lahko nalijemo čistega vina. Jasno je, da muslimanskih ekonomskih migrantov, ki v rednih intervalih kapljajo na našo celino, na noben način ne moremo enačiti z evropskimi migranti iz začetka prejšnjega stoletja. Prepad, ki zija med njimi in nami, je nepremostljiv. Stoleten. Da pripadajo kulturnemu kontinuumu, ki je v zadnjem tisočletju in pol koloniziral, klal in pustošil po vsem Bližnjem vzhodu, Južni Aziji in severni Afriki ter skoraj petino sveta na silo konvertiral v njim lastno abrahamsko ideologijo, nam tudi ne gre na roko. Niti dejstvo, da se tudi v sodobnem času niso pripravljeni prilagoditi našemu načinu življenja, ampak bi raje od nas dobili le tiste dobre stvari (socialno pomoč, subvencije pri zaposlitvi, brezplačno šolanje otrok, brezplačno zdravstvo), medtem ko si mi ne smemo niti drzniti omeniti, da morda pa vendarle ni človeško pretepati žensk, v demokratični vladavini prava hrepeneti po šeriatskem pravu in da je nehumano narediti otroka svoji sestrični, ne glede na to, kaj je rekel vaški mula v Kabulu.

Rezultati Ahmadovanja na vseevropski ravni so že tukaj, še posebej v Nemčiji, ki je še posebej naivno hrepenela po muslimanski delovni sili, ki se je spremenila v socialno bombo. Po podatkih nemškega zavoda za zaposlovanje je vsak drugi brezposelni človek v Nemčiji migrant. Število migrantov, ki so leta 2016 zaprosili za podporo, je naraslo za 169 %, kar je bilo že četrto zaporedno letno povečanje. Leta 2014 je podporo prejemalo okoli 300 tisoč, lani že skoraj milijon migrantov, projekcije za konec leta 2018 kažejo skoraj 2 milijona, kar je zares presunljiva številka – za eno Republiko Slovenijo migrantov na socialni podpori. Počasni postopki vračanja zavrnjenih azilantov so jih ugriznili v rit lani za božič,

ko je migrant, ki bi že zdavnaj moral biti vrnjen v Tunizijo, prišel voščit Vesel božič s 30-tonskim tovornjakom sredi tržnice. Eksplozija spolnega nasilja nad ženskami ne pojenja. Leta 2013 je policija zabeležila, da sta bili od migrantov v povprečju napadeni dve ženski dnevno. Leta 2016 pa že deset na dan. To so uradne številke. Nemška policija je bila že večkrat ujeta, ko je poskušala zakriti informacijo, da je povzročitelj migrant, tako da so resnične številke najbrž še veliko višje. Katero pogumno dekle bi si danes še upalo ponoči samo sprehoditi po še le nekaj let nazaj mirnem in varnem kolnskem Rheinparku? Bližnjevzhodne spolne prakse se selijo v eno najbolj razvitih demokracij na svetu.

Pomoč da, a ne na način, kot to želijo levičarji

Ne sovražim muslimanov, niti pretežno muslimanskih migrantov, ki si v Evropo hodijo iskat boljše življenje. Oboji so žrtve zgodovinskih naključij in verskih despotov. Sočustvujem. Kot soljudje si zaslužijo našo pomoč. A ne na takšen način kot to želijo naši levičarji, ki so v lovu za poceni volilnimi glasovi pripravljeni ogroziti varnost in ekonomsko vzdržnost lastnega naroda. Da se jim pomagati tudi na drugačen način – s sponzoriranjem v Grčiji, Turčiji in Jordaniji. S trudom, da tudi njim približamo naš način življenja, za katerega smo neskromno prepričani, da JE boljši od njihovega (ne glede na to, kaj na to poreče regresivna levica). Mi, ki bi jim pomagali v njihovih lastnih državah, smo v resnici njihovi prijatelji, ki bi jih radi rešili iz večnega cikla primitivnega življenja. Tanja Fajon, Igor Pribac, Jan Škoberne in Miha Kordiš so njihovi največji sovražniki, kajti bistvo njihove borbe za begunce je regresivno leva težnja po tem, da ostanejo točno takšni, kot so danes. Nazadnjaški, revni, divji, mizantropni, izkoriščevalski, z globokim občutkom, da so žrtve zahodne zarote. Kajti le takšni bodo nekoč, če bodo dobili državljanstvo, volili socialiste. Razsvetljeni bodo spregledali, začeli živeti svoje življenje in sprejemati odgovornosti za svoja početja. Takšni pa so socialistom nekoristni. Zato se socialistični smisel za multikulturnost konča tam, ko se konča uvoz revnih in neprilagojenih. Oni si želijo Ahmade tega sveta in bi nas radi prepričali, da so Ahmadi povsem enaki migranti, kot so bili naši predniki po koncu prve in druge svetovne vojne. Pa niso.

Franc ni bil Ahmad

Franc Suhadolc iz Dobrove pač ni bil Ahmad Shamieh iz Damaska, ne glede na to, kako bi vam Igor Pribac rad ta miselni preskok vgraviral v tkanino vaše resničnosti. Franc je bil sam svoj mož, ki se je v daljni svet odpravil kot samec, v želji po uspehu onstran luže. Trdo je delal in si ustvaril družino. Z Američani si je delil vero, kulturo, delavnost, smisel za podjetništvo, konec koncev tudi smisel za družino, ki si jo je ustvaril komaj, ko se je v Ameriki ustalil. Ahmad Shamieh je kot ogromno število svojih sotrpinov v Slovenijo prišel v kot človek iztegnjene dlani, češ: »Daj mi, zlobni zahodni imperialist, ti si kriv, da se je to zgodilo, zdaj pa je tvoja naloga, da skrbiš zame.« Takšno držo pa hitro spozna anarholevičarska mladina, ki povsem podobno taktiko uporablja aktivistično v Rogu in sistemsko v Levici. Spoznajo jo tudi konvencionalni šampanjski socialisti tipa SD, ki so v lovu za novimi reveži v skladu s slavnim Pijadejevim govorom, da so socialistom zadovoljni ljudje odveč, zato morajo delati reveže, ki bodo ponotranjili komunizem.

Bodimo za migracije. Ker bogatijo našo ekonomijo in kulturo. A takšne migracije, ki bodo dejansko pripomogle k napredku slovenstva. Sprejmimo strokovnjake, ki si bodo pot do Slovenije izborili po legalni poti na podlagi kompetenc, želje po delu in simpatij do naše države. Take, ki se bodo asimilirali, spoštovali pravno ureditev, družbene norme in postali del ustroja slovenske družbe, kljub ponosu na svojo izvirno etično pripadnost. Pustimo, da si tu ustvarijo družine. Njihovi otroci bodo pomagali tkati našo skupno prihodnost. A pobegli očetje iz Sirije, ki se nelegalno zatekajo v anarholevičarske kibuce in se tam učijo osnov izsiljevanja sociale države gostiteljice, niso eni izmed teh. Nobena lažna leva humanitarnost ne bo spremenila tega dejstva. Zato stremimo po Francih Suhadolcih tega sveta. Ahmadov imamo dovolj že v lastnih vrstah.

TUDI TO JE ISLAM

Pridigar, ki sovraži vse, kar ni islamskega izvora, je v Švici od socialne pomoči dobil 600.000 švicarskih frankov, kar je 526.658 evrov. Alaha je v svoji pridigi naprošal, naj uniči vse nemuslimane. Nikoli ni delal, nedavno pa je priznal, da sploh ni imam in da nikoli ni preučeval teologije.

Ta libijski priseljenec je med svojo molitvijo v švicarski mošeji Alaha pozval, naj uniči vse nemuslimane in *"sovražnike"* islamske vere. Švicarska televizija SRF je delila celo zvočni zapis pridige. Med *"sovražnike"* šteje jude, kristjane, hindujce, Ruse in šiite.

Po besedah lokalnih medijev je pridigar leta 1998 v Švico prišel iskat zatočišče po tem, ko so ga domače oblasti preganjale zaradi širjenja verske propagande in *"muslimanske bratovščine"*. Z dodeljenim političnim azilom in dovoljenjem za bivanje je 64-letnik med letoma 2004 in 2017 živel zgolj od socialne pomoči, delal pa nikjer. Komaj zna govoriti mešanico francoščine in nemščine, pridigal je v majhnih mestih Biel in Neuchâtel. Preiskovalci so ugotovili, da je ob spremljanju romarjev v Meko in Medino prenočeval in se sproščal v luksuznih hotelih. V izjavi, ki jo hranijo švicarski pristojni organi, je pridigal tudi, da je »oseba, ki se spoprijatelji z nevernikom, prekleta do sodnega dne.«

P. Vladimir Kos

IZ MOJEGA LUKNJASTEGA MISIJONSKEGA CEKARJA

O MOJ JEZUS, ŠE 1.159 STOPNIC NAVZGOR!

Tisti vroči julijski dan lahko spremenim v danes: spet nas je skupina dobrovoljcev, ki nas druži želja, da naberemo dovolj denarja za izgradnjo doma za otroke brez pravih staršev. Opravičujem se, da to stvar vedno znova omemnim: malo nas je in možnost novega bralca je zmeraj v ozadju. . .

In kje smo trenutno? V pokrajini Šizuóka (po naše pisano), kakih 10 km iz glavnega mesta, ki se tudi imenuje Šizuoka. Vreme je toplo, nebo je čudovito modro, oblakov ni. Na desni strani ceste proti griču, ki se imenuje Kúnozan, se svetlika morje, ki ima tukaj ime zaliv Suruga. Najrajši bi šel plavat, vsaj za nekaj minut, a starejši možakar v naši skupini je prodrl s predlogom, da se povzpnemo na vrh griča, ki da nam bo zmeraj ostal v spominu. Še nekaj nas vabi na desni strani, čeprav malce odmaknjeno od ceste, toda vzporedno z morsko obalo: skalovje, ki v svoji vroči globini nudi čudovito rdeče jagode! Skalovje jih brani pred morskimi in suhozemskimi vetrovi obenem s sončno toplino, ki jo celo leto zbira in ohranja. Celo januarske in februarske snežinke se jih ogibajo; za vsak primer so grede tu in tam pod steklom, sicer pa je največ plastičnih streh.

Grič Kúnozan je pred nami. Ne moremo obvladati svojih oči, ki se željno obračajo k morju ali vsaj k jagodam. Možakar – naš vodič – dvigne roko v smeri griča pred nami: »Ne bo vam žal vzpona! Do vrha vodi 1.159 kamnitih stopnic, mislim, da za lažji vzpon, ker je grič le kakih 200 metrov visok. Od vrha vodi bližnjica k jagodam ...«

In zdaj se vzpenjamo; bolje rečeno: premikamo se. Enakomemo dviganje kolen malce utruja. Večkrat se kar ustavimo s pogledom na rahlo valujoče morje, ki nas tiho vabi. Nekje na obzorju prehaja zaliv v Tihi ocean; to vemo, a zaradi vroče megle ne vidimo ničesar.

Vodnik počaka name, ki sem skoraj zadnji.

»Bo šlo?« me dobrohotno povpraša.

Pokimam in posreči se mi celo smehljaj.

»Vrh vas bo presenetil, vam pravim. Hram na vrhu je star 400 let in se ni nič spremenil ... «

»Radoveden sem,« priznam in mu malce podkrepim navdušenje. Visoko na nebu se pojavi ptič črnih kril, takoj za njim še en črn ptič, ki se zažene v prvega; začneta se boriti za prostor na nebu, a prvi ptič naenkrat zbeži v smeri morja. Ptič zmagovalec se usede na grič – vsaj tako se nam zdi; smo komaj na prvi tretjini vzpona. Nekajkrat se stopnice zvrstijo ali na desno ali na levo, kakor da so postale tudi same trudne ... In potem spet navzgor. Da ne utrudim spoštovane bralke ali bralca, povzamem z eno besedo ostale stopnice, tako da smo zdaj na vrhu. Razgled je tako čudovit, da pozabimo nevoljo, ki se je bila nabrala.

»Stopimo v 400-letni častitljivi hram« nas naš vodič povabi. Vsi vstopijo, jaz ostanem pri vratih. Vidim vodiča, ki se globoko prikloni pred podobo dejanskega vladarja Japonske pred 400 leti; ime mu je (po naše pisano) Tokugáua Ijejásu. Hram se imenuje (spet po naše pisano) Tošógu Hram; tu je bil dolgo časa grob omenjenega vladarja Ijejásuja, v polnem smislu besede despota Japonske. Ob stenah hrama so razpostavljene razne skrinje z umetniškimi predmeti v zvezi z omenjenim diktatorjem. Vodič razlaga naši skupini, kaj vse lahko občudujejo v teh skrinjnicah. Potem pride smehljaje k meni, ki sem ostal pri vhodu. In mi reče:

»Kadarkoli obiščem ta hram, se ne morem znebiti občutka, da je vladarja Ijejásuja navdajala božanska moč, da je združil med seboj se bojujoče velikaše v eno Japonsko.«

Rahlo se mu priklonim, kar je na Japonskem lahko znak spoštovanja do določenega mnenja, ne pomeni pa nujno strinjanja.

»Gospod Nímí,« – tako je ime našemu vodiču – »morate mi oprostiti, da v nekdanjem vladarju Japonske ne morem najti ničesar božanskega. Nas, kristjane je Kristus s besedo in življenjem učil razliko med božjim in človeškim, tudi če je človek še tako mogočen.«

Gospod Nímí pa se tokrat meni pokloni, se pravi mojemu mnenju: »Spoštujem Kristusa. Ne smete me napak razumeti! A nas Japonce je že mati učila, da so nad nami bogovi, ki lahko naklonijo temu ali onemu človeku posebno moč, da ustvari nekaj posebnega. Nekaj, česar drugi ne zmorejo. Tokrat se spet jaz priklonim:

»Razumem Vas, gospod Nímí! Materine besede so tudi nam, kristjanom, nekaj posebno dragocenega.«

Iz grma ob hramu rahlo, a slišno zašumi. Oba se ozreva. Glava kače naju za hip oplazi s sivo se iskrečim pogledom, potem zgine v grmovju.

Naša stara skupina se počasi pred hramom sklene v prekinjeno tovarišijo. Kar nekaj nas dregne v vodiča: »Moramo spet nazaj po 1.159-tih stopnicah?«

Gospod Nímí veselo odkima:

»Ne bojte se! Na hrbtni strani hrama je steza, ki vodi naravnost k jagodam. Je sicer malce dolga in tu in tam pokrita s kamenjem, a če se strinjate . . .

Vsi mu sežemo v besedo:

»Pojdimo!«

In gremo, a ni lahko. Šele zdaj vam lahko zaupam, da nisem imel čevljev za hrib. Začutil sem – žulj in čez nekaj časa kri.

»Ljubi Jezus, « rečem v srcu, »prosim, naj me preveč ne boli. In če Ti je prav, darujem za gospoda Nímija.

Po povratku v Tokio je gospod Nímí zbolel in moral je v bolnišnico. Menda ga je bil zgrabil rak in ga kmalu ugonobil. Še danes upam, da so ga moje krvaveče noge pomagale poriniti v pravo smer pod ograjo, ki ji pravimo smrt. Kako velika je Kristusova ljubezen, pa si itak ne moremo točno predstavljati. Tukaj lahko zares rabimo Nímijevo besedo – božanska je!

"ZA NARODOV BLAGOR"

P. Bernardin Sušnik

PRAZNOVANJE POLITIČNIH ZOMBIJEV

Dražgoše 9. do 11. januarja 1942. Tudi tu je komunizem ostal zvest svoji definiciji, da je laž njegova nesmrtna duša. Uradna komunistična zgodovina razglaša tamkajšnje dogodke za eno večjih bitk med drugo svetovno vojsko, ki je omajala mit o nepremagljivosti nemške vojske., kar lahko preberemo celo na Wikipediji. Objektivna zgodovina, ki temelji na dokumentih in pričevanjih pa je ta resnični mit o "dražgoški bitki" že davno razkrinkala. Tako je mednarodno priznana zgodovinarka dr. Tamara Griesser Pečar že leta 2005 povedala za Družino: »Partizanska stran je zelo pogosto tvegala popolnoma nesmiselne žrtve, celo naravnost izzivala jih je. Posebno tragičen primer tovrstne partizanske taktike so Dražgoše. Kljub obsežni literaturi . . . doslej še nikomur ni uspelo, da bi našel en sam sprejemljiv razlog za ravnanje partizanov, ki so poznali krutost okupacijskih oblasti – razen da so prebivalstvu naganjali strah v kosti in ga tako privabljali v svoje vrste.« Jože Dežman pa je v isti številki dal naslednjo oceno: »Dražgoški spomenik s svojim bojevitim kovinsko-kamnitim hladom je postal osrednje kultno mesto sistema ohranjanja in razvijanja revolucionarnih izročil. Z ene strani so drle v Dražgoše enote teritorialne obrambe, z druge miličniki, s tretje redna vojska, za rdeče plemstvo je bila udeležba obvezna, obred so vodili najvišji svečeniki kulta. Mobilizirana množica je bila kot poslušno delovno ljudstvo kolektivni okras tej paradi vojakov, policajev in politikov. Tudi v Dražgošah so malikovali smrt. Partizani naj bi pobili na stotine Nemcev (Martin Prešeren je otrokom v šoli razlagal, da "dva tauž'nt"), čeprav je padlo 27 napadalcev. Žrtve Dražgošanov so bile omenjene bolj ob robu, partizansko nasilje po umiku in porazu pa sploh ne. Ta slepilni in militaristični vzorec skušajo oboževalci kulta ohranjati še dandanes, vendar je poučno, kako v Dražgošah parade nadomestijo procesije oboževalcev kulta in partizanska maškarada, namesto politične elite pa govori kak potomec krvavega rdečega vojvode, ki skuša oprati kri njegovih žrtev z lika svojega očeta. Nekako ne opazijo, da so njihovi bogovi izginili nekje v mračni preteklosti. Če ne drugega, bi lahko opazili, da je nekdanje partijsko dirigirano propagandno grmenje medijev zamenjalo konfekcijsko poročanje v minimalni minutaži.«

Zombi je v karibskih kultih vuduja oživljen mrtvec, ki mu je nek duh s pomočjo magičnega obreda vdihnil življenje. Tudi ta duh je znan pod imenom zombi. Ko sem mimogrede pogledal slike iz Dražgoš letošnjega 14. januarja, sem imel občutek, da gledam táko magično obujanje mrtveca ("dražgoške bitke"). Sicer si pa oglejmo komentar Mitje Iršiča na programu Nova24TV pod naslovom "Dražgoše 2018 – kriki iz jam, ki odmevajo".

Prijatelji, barbari so pred vrati. Odpeljali vas bodo pred rov, ustrelili v tilnik in preden se metek zarine v vaše meso, boste le pobožno upali, da bo za vas usoden. Če ne bo, bodo po vas padala druga trupla, tako dolgo, dokler se pod njihovo težo ne zadušite. Posilili vam bodo ženo in hčer ter ju nato likvidirali po istem postopku kot vas. Prevzeli bodo vaše podjetje in ga spremenili v kovačijo delovnega ljudstva številka 3. Okupirali bodo vašo hišo in v njo naselili zasluženega revolucionarja. Mislite, da pretiravam? Mislite, da sem paranoičen?

Komunisti na Slovenskem se pred 80 leti niso vzeli iz etra. Res jih je na koncu ustoličil oportunizem vojne vihre, a zadaj so bile usklajene akcije. Novačenje. Podtikanja. Antiimperialistično hujskanje. V poznih dvajsetih in zgodnjih tridesetih letih so komunisti v emigraciji izdajali in v domovino ob ruski pomoči pošiljali časnike, kot so bili List jugoslovanskih komunistov v emigraciji, Borba delavcev, Proleter, Glas izseljencev in podobne leninistične publikacije, kjer so Kidrič, Kuhar, Kardelj, Regent in drugi kot preganjani disidenti sonarodnjake doma v Sloveniji strupili s prvimi boljševiškimi idejami. Takrat so preganjali predvsem države zahodnih imperijev, kapitalizem in lastnike proizvodnih sredstev. Nacizem in fašizem še nista bila na njihovem jedilniku, še več, od 1939 do 1941 so ga na tiho podpirali, slovenske komuniste pa so v Moskvi v tem času že pripravljali, da bodo v skladu s paktom Molotov-Ribbentrop slovenski pretežno ruralni populaciji razložili, zakaj sta socializem in nacional-socializem povsem kompatibilni antikapitalistični ideologiji. Takrat se je začelo s propagando, ki je svarila pred kapitalom. Rovi so prišli kasneje. Tudi antifašizem je bil sekundarni oportunizem.

Danes smo tukaj. Leta 2018, država Evropske unije, nekdanji center avstrijskega sveta. A vsi vidimo, da se dogaja nekaj čudnega. Klima se spreminja in z grozo opažam iste težnje kot v dvajsetih in tridesetih letih prejšnjega stoletja, ki so pripeljale do velike morije in dveh izgubljenih generacij. Kako drugače naj si predstavljam vedno bolj hujskaško retoriko neosocialistov? Kako naj si razlagam Vebrove okrogle mize o renacionalizaciji? Kaj si naj mislim, ko se pod objavo Luka Mesca, kjer govori o tem, kako slovenski narod na plebiscitu ni odločal o sprejemu prostega trga, ampak le o neodvisnosti, vrstijo krvoločni komentarji o tem, kako bodo tovarnarjem vse zaplenili in jih likvidirali?

V prvih vrstah so bili pajdaški turbo kapitalisti, ki so ploskali boju proti prefinjenim, podtalnim, zloveščim kapitalistom

In seveda Dražgoše . . . Oh te Dražgoše. Simbol partizanskega smisla za kolateralno škodo. Novodobno – v Jugoslaviji nepoznano – čaščenje dogodka, kjer so partizani uporabili vaščane Dražgoš za kanon-futer, se res že dolgo – podobno kot Ruska kapelica – uporablja za promocijo med volivci, ki še danes ne morejo preboleti privilegijev, ki so jih kot

etablirani partijci bili deležni v bivši državi. A to leto je drugačno. Drug duh je v zraku. Ja, že leta 2011, ko se je v prah drobila Jankovićeva nikoli rojena koalicija, je Janez Stanovnik grmel proti ameriškemu ambasadorju, češ da se igra svetovnega hegemona, ker je v javnosti dajal izjave, da bi morebiti bilo potrebno poskusiti z koalicijo brez Pozitivne Slovenije. A takrat se je Milan Kučan in tam zbrana elita še nerodno umaknila v ozadje in distancirala od gromovnika na odru. Ameriški veleposlanik mi je zasebno celo zaupal, da so ga klicali ljudje iz levega establišmenta v opravičilo, ker imajo bojda z Metuzalemom hude težave na stara leta (podobno kot danes s Turnškom). No, tega sramovanja klovnovskih ekscesov je danes konec. In to se je videlo. Ne le v prisotnih anarholevih zombijih, ki so se kot od boga preklete prikazni oklepali jugoslovanskih in sovjetskih zastav. Ko je aktivistka (bojda je tudi igralka?!) Lara Janković zagrmela o resničnem razlogu, zakaj so se socialistične ovce v družbi prikoritne elite tam zbrale, je završalo. Tudi tam v prvih vrstah. Dostojanstveniki, nekdanji in sedanji. Evroposlanci. Pomembni operativci. Vsi so kimali in ploskali, ko je povedala, da so "junaki Dražgoš zgled v bitki proti neoliberalnemu kapitalizmu", in ko je dodala, da "danes naš sovražnik ne nosi orožja, ampak je bolj prefinjen, podtalen, zlovešč, nosi kravato in hinavsko sprenevedavi nasmešek, izvaja pritisk na nas in nas ustrahuje, da postanemo apatični in novodobni sužnji." Ljudje v prvih častnih vrstah, tisti prefinjeni, podtalni, zlovešči, noseči kravato in s hinavskim sprenevedavim nasmeškom se niso zdrznili. Vedeli so, da ne govori o njih, čeprav so oni tisti pajdaški turbokapitalisti, ki nas delajo novodobne sužnje in silijo v prekarstvo. Oni so izjeme. Oni so naši. Govorila je o tistih drugih, partijsko nepovezanih. Pozvala je na ulice. In turbo-kapitalisti so zopet navdušeno ploskali. Na ulicah se ne protestira proti njim, ampak proti kapitalu. Oni pa so varuhi kapitala. Če ga ohranijo v svojih denarnicah – in s tem v Sloveniji – je denar še vedno "naš". Slovenski.

Ključni moment se je zgodil, ko so (prvič po 2012) odkrito pozvali na ulice, čeprav vladajo načeloma njihovi. Tokrat ne rabijo več protestirati proti Janši, zdaj gredo naprej. Zahtevajo, da se tovarne zopet dodelijo delavcem. Radi bi "vzeli" tistim, ki izkoriščajo delavce. Radi bi nacionalizirali "pokradeno" družbeno premoženje. Radi bi na novo napisali ustavni red, pri tem pa najprej črtali 33. člen. Komu pa bodo vzeli, če so dražgoški turbokapitalisti izvzeti?

Levi establišment vam grozi in čas je, da se zdrznete!

Vzeli bodo tebi, podjetnik, ki si si 20 let trgal od ust, da ustvariš podjetje, ki danes lahko za silo preživi na trgu in zaposluješ 30 ljudi – čeprav ti socialistična delovnopravna zakonodaja in pretirani davki onemogočajo, da bi jim izplačal kaj več kot minimalno plačo. Vzeli bodo tebi voznik tovornjaka, ki si vozil po 65 ur na teden, zdaj pa po vatlih socialistične države, v kateri živiš, s svojim zaslužkom predstavljaš nevarno elito, ki ji je treba vzeti vse. Vzeli bodo tebi investitor, ki si hotel dolgoletno odrekanje in pametno investiranje nadgraditi z vložkom v kakšno nepremičnino, ki bi jo potem lahko oddajal preko AirBNB. Vsi vi ste podtalni, zlovešči, hinavski, s sprenevedajočim nasmeškom, morda kdaj nosite tudi kravato. Ker zaslužite več kot povprečen državljan povprečne republike v povprečnem oddelku povprečnega podjetja, vas je treba kaznovati.

In o tem ne govorijo zblazneli rdeči džihadisti in vaški posebneži brez službe, oblečeni v FruitOfTheLoom majico s podobo Che Guevare. Takšno retoriko se leta 2018 lahko brez moralnih zadržkov gredo Socialni demokrati. Ne le parlamentarna, ampak koalicijska stranka. Stranka, kateri nekateri analitiki naslednje leto napovedujejo zmago na volitvah, če Marjan Šarec ne bo pokazal dovolj živo-rdečega odtenka rdeče. Tudi politična mrhovinarja Erjavec in Bratuškova sta se priklopila na dražgoški rdeči vlak, kar je že dejansko znak, da je ultralevičarstvo postalo normalnost dnevne politike. Levi establišment vam grozi in čas je, da se zdrznete.

Kaj nam je narediti?

Najprej si moramo na desnici naliti čistega vina. Tudi če se jutri SDS samo-razpusti, bo prej zmrznil pekel, preden bo mlačna, sprenevedajoča Nova Slovenija dobila 20 odstotkov. Nihče na desnici jih ne sabotira in nihče jim ne onemogoča, da bi razprli svoja krila in poleteli na sijoči karizmi . . . koga že? Nikogar. In to je – med drugim – njihova težava, ne pa Janez Janša. Namesto, da bi se tako zagreto ukvarjali s kadrovanjem drugih strank, se morajo zazreti v svojo sredino in se vprašati, če ni ravno tam izvor vseh njihovih težav. Mlačna nekarizmatična predsednica, ki se kljub desnemu programu rada dobrika levici, da za nagrado dobi kakšen intervju v Mladini in Delu. Mladenič, ki v Meščevem butl-socializmu vidi ideal, zraven pa davkoplačevalce nagradi z doživljenjskim plačevanjem dodatka na Kučanovo pokojnino. Skupina analfabetov iz njihovih vrst, ki se spušča v frontalni napad s prostim trgom, s podporo društvu Frank in zaprtjem trgovin ob nedeljah. Takšna stranka ne vzbuja zaupanja, da bi jo libertarni desni pol volivcev kadarkoli vzel za svojo. Morda bi jih zmerni LDS levičarji, a jim za kaj takega manjka karizmatična oseba, kot je bil pokojni doktor Andrej Bajuk.

Zdaj ko smo si nalili čistega vina, lahko gremo naprej. Torej, če se NSi posveti samemu sebi in se hkrati zave, da je njihov realen domet 5 odstotkov, je naslednje vprašanje, kdo bo tvoril koalicijo. NSi kategorično zavrača sodelovanje s SDS. Takšna stranka se de facto preda in nakaže zgoraj omenjenim dražgoškim komandosom, da jih oni že ne bodo ovirali pri sestavi nacional-interesnih koalicij. Iz vidika zaščite našega načina življenja je torej nekoristna. Hkrati je treba priznati, da bo SDS kljub vodstvu na političnih barometrih in nedvomnemu ugledu težko dobil dovolj, da bi sama ustvarila koalicijo. Ampak kaj nam sploh preostane?

Hočeš nočeš,
na desnici je samo ena stranka, dovolj velika za spremembo

Morda to, da se ustanovi desna stranka pametnih obrazov kot protiutež lesarskih tehnikov, propadlih novinarjev, osramočenih pravnikov in dramskih igralcev, ki jih ponuja levica? Morda, a to ne bo dovolj brez zares močne podpore SDS-u. Nekateri imate proti SDS zamere, a sami sebi lažete, če ne priznate, da so njihovi poslanci edini – vsaj od tistih, ki imajo realne možnosti ustvarjati vladno politiko -, ki se sploh upajo pogovarjati o prodaji državnih bank. Na drugi strani so nasprotniki že povsem zaplavali v dimenzijo, kjer po zelenih tratah, proti škrlatno-rdečemu nebu poskakujejo Hugo Chavez, Fidel Castro, Josef Stalin in Karl Marx. Ja, res je, ni jim uspelo prodati bank v obdobju 2004-2008, a kako bi jih le v državi, kjer rdeče uprave sprožajo mini-udare in ne poslušajo želj lastnika. Res jim ni uspelo narediti vseh reform, a kako bi jim lahko s socialističnim izsiljevalskim Desusom v koaliciji in podtaknjenimi trojanskimi konji tipa Jože P. Varufakis . . . pardon Damjan.

Hočeš nočeš je v tem trenutku tako, da obstaja le ena stranka na desnici, ki je dovolj velika, da naredi spremembo. Ena stranka, ki si upa odkrito pogovarjati o prodaji državnega premoženja. Ena stranka, ki ne bruha sodobnega marksizma destiliranega za nižje izobražene, ki kličejo na 090 za vinjete s 50-odstotnim popustom. Ena stranka, s programom, ki si upa v državi, ki spolzi v neosocializem, biti tudi ekonomsko desna.

Rdeči nasilneži napovedujejo ponavljanje zgodovine

Zato je ravno zdaj tako pomembno, da se desni blok najde skupaj v idealih prostega trga in vitke države. Živimo v času, ko tisti, ki nam vladajo, grozijo z odvzemom premoženja in drakonsko socialno uravnilovko. Odkrito in brez sramu. Ljudstvo na drugi strani političnega pola – tisto neizobraženo, ki so ga opustošili prav oni – jim ploska. Vzeli bodo vam. Drnovškov gradualizem ni več dovolj. Visoki davki, s katerimi se pita poprašičen državni aparat, niso več dovolj. Visokoleteči, na sistemsko korupcijo obsojeni gradbeni projekti, niso več dovolj. Večgeneracijski nepotizem v javni upravi ni več dovolj. Sindikalna izžemanja industrije niso več dovolj. Čas je za naslednji stadij. In verjemite, da bo prišel. Prejšnjo krizo smo pričakali skoraj nezadolženi in iz nje prišli na robu bankrota. To krizo bomo po zaslugi matineje Mlačni Mladi Cerar iz Kučanovega ljudskega gledališča ljubljanskega (predstava je za izven) pričakali zadolženi bolj kot katerakoli država v okolici. Prihodki iz nenehnega višanje davkov nas bodo naredili bolj revne, a slej ko prej ne bodo pokrili odhodkov, razen če nas bo takratna vlada stisnila skoraj na tak način, kot je Maduro Venezuelce. Takrat pa bo zares prišla trojka in prisilno likvidirala močvirje, ki smo ga ustvarili. To pa stricem niti pod razno ne bo všeč. Naščuvali bodo svoj bataljon nacionalno čutečih socialistov. Proti mednarodnim finančnim institucijam. Proti bankam. Proti bonitetnim agencijam. Proti kapitalizmu. Proti ZDA. Proti EU. In proti vam. Nikar ne mislite, da se ne more zgoditi vam. Tudi zakonca Hribar si še tik pred smrtjo nista niti predstavljala, da pridejo po njiju.

Vsi tisti, ki imate podjetja. Vsi tisti, ki zaslužite več od povprečja. Vsi tisti, ki vam je uspel tehnološki preboj, pa imate domovino preveč radi, da bi pobegnili na Ciper. Zapomnite si letošnje Dražgoše. Naj vam bodo opomnik, tako kot bi Slovencem v dvajsetih in tridesetih letih morala biti opomnik glasila, ki so jih izdajali moskovsko sponzorirani komunisti. Sprememba je v zraku. Občutite jo in se zdrznite. Dražgoše 2018 so zopet oživile obupane krike trpečih iz tistih zacementiranih jam. Prisluhnite jim. In volite temu primerno.

Lahko bi označili kot idejno dopolnitev gornjega tisto, kar je napisal zgodovinar dr. Stane Granda pod naslovom "Levi fašizem" na spletni strani "V fokusu".

Ko je pred skoraj petimi leti Janez Janša uporabil gornjo sintagmo, sem bil, kot mnogi v Sloveniji, nemalo presenečen. Pozabil oziroma spregledal sem, da jo je že 1932. uporabil angleški publicist H. G. Wels, katerega obsežno delo Svetovna zgodovina je v treh zvezkih objavila v slovenskem jeziku Modra ptica 1937 leta. Vsebinsko se mi je zdela dokaj originalna, vendar v tistem trenutku mogoče malo preostra. Zelo je namreč pomembno ne samo kaj povemo, ampak tudi kdaj. Danes glede na takratno dogajanje lahko vidimo, da je imel še kako prav.

Ko sem preanaliziral vzroke za njeno uporabo, sem jo posvojil in se mi je zdela ne samo ustrezna, ampak izjemno točna in predvsem smiselna. Nihče namreč ne more tajiti, da v Sloveniji nimamo klasične levice, ampak samo ono totalitarnega porekla oziroma izvora. Ker so komunizem, nacizem in fašizem iz istega gnezda, nihče ne more zanikati medsebojnih simpatij njihovih prvih oblastnih nosilcev. Klasičen dokaz je sporazum Hitler – Stalin, uradno Ribbentrop – Molotov, ki je bil podpisan 23. avgusta 1939 v Moskvi. Mimogrede: še danes ga vrsta slovenskih zgodovinarjev zagovarja kot Stalinovo taktično potezo, da se je lahko v miru pripravil na II. svetovno vojno. Pri tem zamolčujejo, da je bil na napad Hitlerjeve Nemčije dve leti kasneje dejansko še manj pripravljen.

Na gornjo oznako me je spomnil posnetek koncerta Potujoča muzika, ki je bil 16. decembra lanskega leta v Cankarjevem domu, televizija pa ga je predvajala 1. januarja dopoldan. Bil je izjemno zahteven in vrhunsko izveden. Na njem je nastopilo okoli 500 osnovnošolskih pevcev iz vse Slovenije. Vidno vlogo je imela, tako v glasbenem kot vsebinskem pogledu, tudi šentviška katoliška osnovna šola, ki jo je hotela vladna koalicija nedavno uničiti oziroma toliko prizadeti, da bi izgubila smisel obstoja in delovanja. Povedano konkretno: koncert je potrdil kruto resnico, kako je bil napad na zasebno, zlasti katoliško šolstvo, dejansko napad na klasično slovensko kulturo, kar presega prvenstveno ideološke okvire z katerimi so svoja prizadevanja zagovorniki kulturnega zločina v imenu leve ideologije svoje razloge argumentirali. Omenjeni koncert je razkril, da se je vladna koalicija ideološko izenačila z italijanskimi, nemškimi in madžarskimi fašisti, ki so ob uničevanju slovenske kulture najprej začeli obračunavati s slovenskim šolstvom in glasbo, ki sta temeljna nosilca slovenske identitete.

Te dni se hrvaška policija, tuja, Slovencem nedvomno sovražna oblast, veselo prevaža po slovenskem morju, ki ga kot takega niti ne priznava. Politične sile, ki so hotele uničiti slovensko katoliško šolstvo in, kot smo videli, ogroziti slovensko kulturo, so slovenske represivne organe toliko onesposobile, da se jim Hrvatje režijo in veselo razkazuje za fotografiranje. Očitno je fotoaparat najnovejše slovensko orožje. Povedano drugače. Če bi vladajoča koalicija vključila toliko politične in organizacijske energije v zaščito slovenskega ozemlja kot jo je v uničevanje slovenskega šolstva in kulture, se nam Hrvatje danes ne bi mogli posmehovati, nas žaliti in poniževati.

»In volite temu primerno,« je zapisal Iršič na koncu navedenega članka. Koga torej voliti? Prepričan sem, da mnogi preprosto slede reklami množičnih medijev, za katere vemo, da so v komunističnih rokah. Sam sem naredil poskus: pred lanskimi predsedniškimi volitvami sem ob spodbudi, naj ljudje gredo volit povedal tudi: »Ne morem vam reči, koga volite, povem vam pa, koga bom volil jaz in zakaj.« In sem jim povedal. Ni jih bilo malo, ki so se prišli zahvalit za to pripombo. To je bil glas vpijočega v puščavi. Toda če bi pred letošnjimi parlamentarnimi volitvami to naredila večina župnikov, pa še kakšen škof povrhu, bi to bil grom, ki bi odmeval vsepovsod. Pa še nihče jim ne bi imel kaj očitati.

Jurij Trunk (1870-1973)

NA JUTROVEM

POPOTOVANJA
V DAMASK IN ČEZ LIBANON

4. IZ DAMASKA V BAAL-BEK

nadaljevanje

Po lepi cesti zavijemo med hribe in takoj dospemo v prijazno mestece Zahle, ki se vzpenja ob znožju mogočne gore Sanin na obrežjih potoka el-Barduni. Abu Girgis ima majhno, zelo čedno hišico nekoliko zunaj mesta. Tu se nastanimo.

Zelo mi je ugajalo v hiši gostoljubnega Jutrovca, kristjana, med narodom junakov, ki je v Evropi le premalo znan. Ta narod spada, sicer ne po številu, pač pa po svojih izrednih čednostih in vrlinah med prve krščanske narode.

Maroniti imajo svoje ime od opata sv. Marona, ki je živel v času sv. Hieronima (4. stoletje). V tedanjih verskih homatijah so si v svoji gorski domovini ohranili čisto svojo krščansko vero. V novejših časih so dognali, da niso bili nikoli zabredli na krivo pot, ampak ostali pravoverni do naših dni, kljub vsem stiskam, boju in preganjanjem, ki so jih morali prestati v teku stoletij zaradi vere. Kako je ta narod vdan papežu kaže dejstvo, da postane Maronit žalosten, če kdo samo omeni, da bi bil ta narod kdaj odpadel od Rima, četudi le za nekaj časa. Mašujejo po svojem posebnem obredu v starosirskem jeziku, ljudstvo pa govori povsod lepo arabščino in se kot narod štejejo med Arabce.

Maronitski duhovnik

Mnogo imajo samostanov in veliko je med njimi duhovnikov, v nekaterih vaseh po dvajset. Večinoma so oženjeni in žive kakor ves narod: sicer siromašno, a pošteno in čednostno. Veliko duhovnikov gre tudi v druge kraje v šole ali samo za maševanje proti majhnemu plačilu. Službo učitelja je imel tudi moj spremljevalec Abuna Elija pri nemških sestrah v Haifi. Mlajši duhovniki so študirali pri jezuitih v Bejrutu in govore lepo francoski; tudi v Rimu imajo Maroniti svoj zavod. Premožnejše družine vzdržujejo lastnega domačega duhovnika. V krajih so posebne ustanove: majhna hišica in malo polja. To dobi duhovnik in mora zato za ustanovnika darovati sveto mašo. Povsod sem zapazil, da ljudstvo zelo spoštuje svoje dušne pastirje. Zasramovanje duhovščine je med Maroniti nepoznano.

Kot kristjani so Maroniti sicer podložniki sultana, pa pod francoskim varstvom. Carigardu plačujejo le neki davek.

Dolina el-Biká

V mestu Zahle sva ostala z Elijo dva dni, da pripraviva vse potrebno za pot v Baal-bek in čez Libanon. Tretji dan na vse zgodaj smo jo mahali z Abu Girgisom, ki naju je spremljal, na krepkih oslih po precej dobri cesti proti Baal-beku.

Doline so v teh krajih izredno lepe. Ne vem, ali pride ta krasota od prozornega zraka ali od sonca. Vidijo se vse mogoče barve in nad tem čarobnim svetom barv se razprostira vijoličnomodra plast, podobna lahkemu pajčolanu okoli glave. Gorovje je golo, mestoma se vidi samo skalovje, in mi ni tako ugajalo, kakor naši gorski velikani.

Tudi to jutro se nisem mogel dosti nagledati lepote, v katero je bila odeta dolina el-Biká. Antilibanon nam je še zakrival sonce, Libanon se je pa svetil v sončnem žaru kot čisto zlato s srebrnimi prameni svojih snežišč.

Pri vasi Kerak Nuh kažejo grob očaka, muslimani pravijo preroka, Noeta. Gotovo je moral biti Noe korenjak, kakor so bili v njegovem času sploh, a da bi bil 30 m dolg, kakor je grob, to more verjeti le musliman.

Na levi in desni strani ceste so vasi, tudi na višinah se vidijo naselbine; prebivalci so deloma Druzi, deloma Maroniti. Nesnage ne manjka nikjer, tudi ne

v hanu (gostilni) sredi doline, kjer smo izpili vsak čašo kave. Slab most pelje čez reko Litani, nekdanji Leontes. Drevesa izginejo popolnoma, tudi njiv je le malo videti; travniki so le pašniki. Kmalu se prikaže obris griča. Na prvi pogled že vidiš, da ni naraven, ampak nasut. To so razvaline mestnega gradu. Čez nekaj časa se razločijo mogočni stebri, ki so stali nerazrušno skozi vsa stoletja na svojem mestu.

Sredi drevja se dviga mogočno zidovje. Že to delo je velikansko. A kaj je šele zgoraj! Baal-bek, po naše mesto malika Baala, je stalo že v času Asircev, morda je celo eno najstarejših mest. Rimljani so ga imenovali Heliopolis, to je sončno mesto. Iz rimskih časov so večinoma tudi razvaline.

Nastanimo se pri maronitih. Z Elijem si hitro poskrbiva dovoljenje pri turškem uradu in se podava na grič. Nekdaj so od vzhodne strani na višino vodile stopnice. Arabci so pa grič spremenili v trdnjavo in podrli stopnice. Zdaj se mora iti gor kakor skozi dimnik.

Nekdaj se je tukaj šopirilo malikovalstvo z rimskim in grškim bliščem. Vse stavbe so sedaj v razvalinah. Pa kakšne razvaline!

Od Baalovega templja je ostalo še šest ogromnih stebrov. Teh ni podrla nobena sila. Zdaj čuvajo razvaline nekdanjega blišča.

Največje čudo na tem smrtnem polju je videti na severnem delu: to so trije kamni, vsak nad 20 m dolg in 4 m debel. In ti orjaki so vzidani 7 m visoko! Noben človek do dandanes ne more reči, kako so mogli vzidati ljudje te velikane in v tej višini! Slično zidovje se najde le še v Tebah v Egiptu. Največji kamni v piramidah so proti onim v Baal-beku droben pesek!

Arabci si pripovedujejo, da je Noetova barka obstala na gori Sanin nad mestom Zahle; bojda je Noe potem prebival v dolini, in kakor smo omenili, kažejo v Keraku njegov grob. Mestni grad in svetišče pa je menda sezidal Salomon, a le s pomočjo zlih duhov!

Hodil sem od stebra do stebra in občudoval krasno delo. Končno se usedem na rob obzidja, od koder je krasen razgled po okolici na dolino in gorovje. Čudno samotno se mi je zdelo tukaj.

Izginili so bogovi: Baal, Jupiter, Helios, in boginje: Astarta, Afrodita, Venera. Njih oltarji in svetišča so razpadla in prah so oni milijoni, ki so jim nekdaj hodili sem darovat. Pravi Bog si je tu le za nekaj časa postavil svoj oltar. Kraj je preveč onečaščen od malikovalskih zmot, zapustil ga je in od te dobe gospoduje tu samota. V tem kraljestvu smrti živi edino le onih šest stebrov: proti sinjemu nebu dvigajo svoje glave, kakor bi hoteli dvigniti človeško oko gor k Onemu, katerega je človeška zmota odstranila, ko je na njegovo mesto postavila stvar.

Tega grobišča, tega kraja najhujših strasti ne more oživeti niti zlato sonce, ki razliva svoje žarke na stebre in polomljene oboke. Tesno skoraj postane človeku na tem prostoru in zdi se, kakor bi se nad tem krajem uresničevale besede prerokove: »Njene palače bo preraslo trnje, v njenih trdnjavah bosta kopriva in osat. Postala bo brlog za šakale, ograda za noje. Zbirale se bodo divje mačke in hijene, kozjenogi bo srečaval svojega tovariša. Tam bo ždela vešča, našla si bo kraj počitka« (Iz 34,13-14).

Marmornata plošča spominja na obisk nemškega cesarja Viljema II. leta 1898. Prusko ministrstvo koplje po razvalinah že par let, pa menda ne s posebnim uspehom.

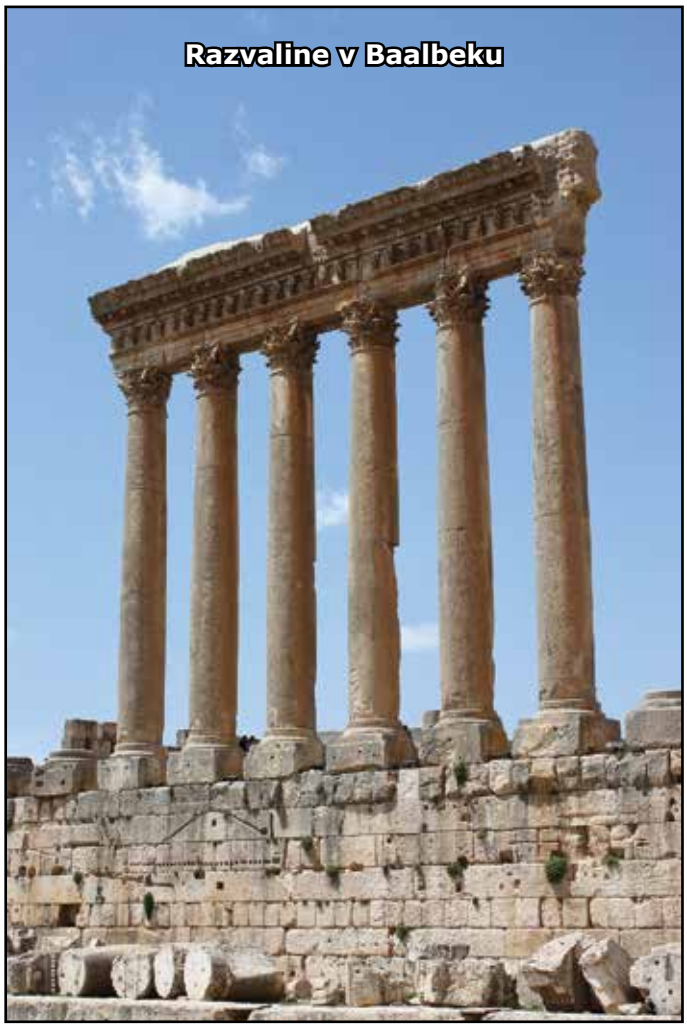
Razvaline v Baalbeku

Po temnih hodnikih mimo odprtih grobišč greva z Elijem zopet v prijazno mestece Baal-bek, ki šteje nad 2.000 prebivalcev in je sredi vrtov in nasadov. Greva še v približno 10 minut oddaljene kamnolome, od koder so dobili kamen za te velikanske zgradbe. Tam je še eden onih orjakov, ki je bil namenjen za zid, a se na eni strani še drži žive skale; tehta približno 300 metrskih ton! Zakaj so ga pustili tam ležati? Morda poznejši rodovi niso več imeli moči, da bi dokončali delo. Arabec ga imenuje hadžar el-hublá – kamen noseče.

Pred obedom obiščeva še maronitskega škofa, s katerim je Elija znan. Moje župnišče je proti njegovemu dvorcu prava palača; nekateri maronitski škofje so le kakor naši dekani. Peljal naju je tudi v šolo za dečke, kjer sva se od njega poslovila. Sama sva šla v šolo sirskih sester. Deklice mi ponudijo svoja ročna dela; nekaj sem jih kupil in pozneje razdal Elijevim sestričnam.

Središče življenja in zabave je Baal-bečanom studenec Ras-el-Ain, do katerega vodi senčnat drevored. A nisva mogla iti tja, ker je bilo po obedu treba misliti na odhod. Abu Girgis je poskrbel za vse potrebno in ob treh popoldne, ko se je sonce že precej bližalo

Kamniti blok v kamnolomu
težak okrog 300 ton

libanonskim velikanom, smo odhajali. Večkrat se še ozrem nazaj na one stebre, katere obseva sonce, da se bleščijo, kakor bi bili iz čistega zlata.

5. LIBANON IN NJEGOVE CEDRE

Več dni te že gledam, ponosni Libanon, in občudujem tvojo krasoto.. Kako veličastno kipiš pred menoj v sinje nebo in kako se bleščijo tvoji s snegom pokriti vrhovi! Kolikokrat sem te želel videti, ko sem slišal in bral o tebi in o tvojih cedrah. Vedno sem domneval, da moraš biti veličasten, a v resnici prekosi tvoj kras mojo domišljijo. Spoznal bi pa rad tudi tvoj notranji kras, videti hočem tvoje čeri, grebene in prepade, gledat grem tvoje kraljestvo, deželo, nad katero si ti postavljen za ponosnega kralja.

Zopet smo na ravnini z rdečo prstjo; vse je kakor s krvjo napojeno. Človeška kri je tekla tukaj že od nekdaj in teče pogostoma še dandanes v bojih med Maroniti in divjimi Metuali. Vidi se več poslopij in vasi. Zemlja je slabo obdelana in tudi ne posebno rodovitna. Vas Jaat nima vode; prebivalci so strastni Metuali, ki so pa silno siromašni. Zunaj vasi se vidi steber; razcapani otroci nas spremijo tja in nazaj in zahtevajo od mene colnino – bakšiš. Približno eno uro smo jahali po ravnini. Moja spremljevalca kramljata med seboj, jaz opazujem okolico.

Libanonsko pogorje se bliža vedno bolj. Treba bo resnega napora, preden premagamo te višine. Večkrat se ozrem tudi nazaj; onih šest stebrov na mestnem gradu se človek ne more nagledati.

Pridemo v prijazno vas Der-el-Ahmar, ki ima veliko cerkev; to je dokaz, da tu stanujejo Maroniti. Ponuja se nam nekaj vodnikov, a ko izvedo, da nam je pot dobro znana, voščijo srečno pot. Skalovje je rdeče barve, odtod tudi ime kraja "rdeča cerkev". Siromašnost je sicer tukaj doma, a povsod vlada neki red; hišice so prav čedne in tudi otroci niso preveč raztrgani.

Danes hočemo še do vasi Aineta, zato se nam mudi. Sonce je že zatonilo za Libanonov greben.

Pot zavije v hrastov gozd in se začne vzpenjati navkreber. Gozdič debelih a nizkih hrastov in raznega drugega grmičja je v teh krajih prijetna prikazen. Z našimi lepimi gozdovi se pa to grmičje ne da primerjati. Vsekakor me je ta log spominjal na slovensko domovino.

Oslički so začeli močno sopihati, ker je šlo vedno bolj navkreber; vrhu tega je pot kamnita, če se sploh sme govoriti o kakšni poti. Dobro, da so živinčeta vsega navajena; mestoma smo morali hoditi tudi peš. Skozi več prijaznih zelenih dolinic navzgor, včasih tudi malo navzdol, dospemo približno v dveh urah v majhno gorsko vas Aineta. Bil je že mrak, ko poprosimo pri huriju, maronitskem župniku, za prenočišče. Ko je mož izvedel, kdo smo, se nas je razveselil; prav tako tudi njegova žena – z dovoljenjem Rima je namreč večina župnikov oženjenih – in stregla sta nam, kakor sta le mogla. Abuna Elija ni pozabil prošnji za prenočišče pristaviti, da bomo vse plačali. Spal sicer nisem v postelji, temveč zavit v odejo na kamnitih tleh, a že dolgo nisem spal tako dobro in tako sladko, kakor v tem gorskem kraju na pobočju Libanona.

sobota, dne 2. rožnika

Navsezgodaj smo opravili v siromašni cerkvici sveto mašo, seveda po maronitskem obredu, ker zame ni bilo oprave. Kako lepo je pri daritvi, da ljudstvo pevaje duhovniku odgovarja. Več mož nas je prišlo pozdravit, vsi jako prijazni, po postavi junaki od pet do glave, pravi gorjanci. Narodu se vidi, da mora biti na teh kamnitih tleh borba za kruh res silovita, a obenem mu iz oči sije tudi blagodejen odsvit zadovoljnosti; siromaštvo mu ne ubija sreče.

Antilibanon

Ker se z abunom Elijem nisva več nameravala vrniti tostran Libanona, je bilo treba odsloviti Abu Girgisa z živinčeti; po krajši poti se je čez jezero Jamune vrnil zopet v Zahle. Zase in za osle ni hotel sprejeti niti beliča. Z Abunom bi bila lahko dobila osle tudi v Aineti, a ker so pota za živino skrajno težavna in sva oba dobra pešca, skleneva iti čez prelaz k cedram peš. Za prtljago in malo živeža najameva krepkega mladeniča in tako mi trije zopet stopamo proti višavi.

Skozi prijazen gozdič samih orehov mimo dveh obilnih vrelcev jo zavijemo preko globokega jarka navzgor. Vajen sem težavnih gorskih potov, a že pogled na navpične stene je pričal, da bo treba napeti moči. K sreči gre steza po strmem hrbtišču večkrat v ridah ter precej zmanjša strmec. Zavest, da smo na slavnem Libanonu nam poleg čistega zraka daje moči. Marsikdo bi rekel, da je pot preko silnih prepadov in sten nevarna; jaz se za to nisem zmenil, ker sem že hodil taka pota. Pač pa se nisem mogel nagledati krasnega razgleda nazaj. Kadar smo počili, se mi je od veselja smehljalo srce.